

Düşlerin ışıltısı sözcüklere yansısın diye...

MENEVİŞ

Kültür Sanat Edebiyat Dergisi

Sonbahar 2019 | Yıl: 1 Sayı: 1 Fiyat: ₺10

Şükrü ERBAŞ

Pelin BATU

Adnan GERGER

Murat ÖZYAŞAR

Şeyhmus DİKEN

A. Hicri İZGÖREN

Ayşe HÜR

Seyyidhan KÖMÜRCÜ

Rıfat MERTOĞLU

Şeyhmus ATAK

Birsen İNAL

Asmin Nimet SİNGEZ

İbrahim ŞAH

Muharrem ERBEY

Tunay BOZYİĞİT

Harun TUTUŞ

Hamdi YALÇIN

Ahmet TANYILDIZ

Pelin ELMALI

İlhami SİDAR

Hogır ASLAN

Cihan AKÇAY

A. Rahim KILIÇ

Şoreş HAKİ

M. Kadri GÖRAL

Aziz GÜLMÜŞ

Recep ZENGİN

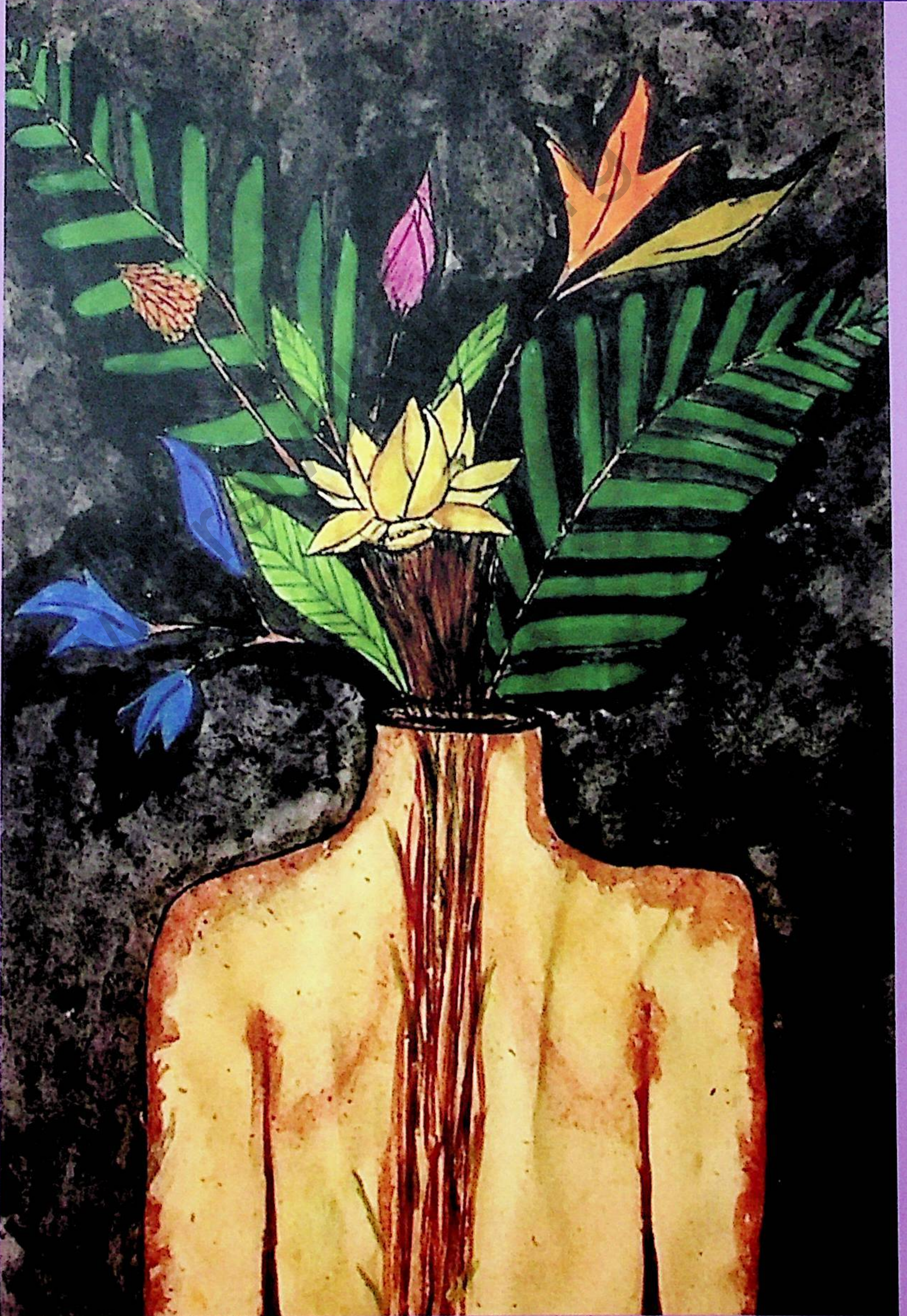
Zara Rojbin DURAL

Ömer DEMİR

Asra ŞAHİN

Cevat KORKMAZ

Oktay AKKUŞ

Yayınağacı

Diyarbakir için büyük bir yenilik olan Yayınağacı "bir milyon kitap" sloganıyla şehri kitapla buluşturdu ve buluşturmaya da devam ediyor...

Adres:

Medya 629 1. Sok.
Ön-Ya Park Plaza 28
E 21070 Kayapınar |
DİYARBAKIR

EMEK KIRTASIYE

SİZİN EMEĞİNİZ

Adres: Eski Stad Kapalı Tribün Arkası Kooperatif Mah. Kışla Cad. Keleş Apt.
No: 1 Yenişehir | DİYARBAKIR

MENEVİŞ

MENEVİŞ

Yayın ve Yazı Kurulu

Şeymus Atak
Harun Tutuş
Ömer Demir
Gizlem Derin
Adalet İlknur Esin

Düzeltilen

Harun Tutuş
Şeymus Atak

Grafik Tasarım

J&J

Kapak Fotoğrafı

Zen Art Galery

Meneviş Dergisi

Email: menevis.dergisi@hotmail.com

Matbaa

Berdan Matbaacılık, Davutpaşa Cd. Güven Sanayi Sitesi, C Blok No: 239 Topkapı
| İSTANBUL

Telefon: +90 212 613 12 11

Sertifika No : [Berdan Matbaacılık | 12491]

Meneviş Dergisi'nde yer alan yazı ve görsel çalışmalardan yazarları ve sanatçıları sorumlu olup bu çalışmalar Meneviş Dergisi'nin kurumsal görüşlerini yansıtmaz.

© Yayın hakları mahfuzdur. Tanıtım amacı haricinde kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

İçindekiler

Meneviş Yayın Ekibi 3	İlhami SİDAR 39
Sunu 3	Müjde 39
Şükrü ERBAŞ 4	Ahmet TANYILDIZ 40
Meneviş'e Merhaba 4	Semer kand İsmi Nereden Geliyor? 40
Pelin BATU 5	Hogır ASLAN 41
Bosch'un Düşsel Varlıklar Ansiklopedisi 5	Kadın Olmak 41
Adnan GERGER 6	Cihan AKÇAY 42
Adnan Gerger'e Göre Yazmanın 9 Kuralı 6	El'e Gazel 42
Murat ÖZYAŞAR 7	A. Rahim KILIÇ 43
Murat Özyaşar'la Söyleşi 7	İki Yağmur Arası 43
Şeyhmus DİKEN 9	Şoreş HAKİ 44
Kelamın Ustası Konuşunca Bize Susmak Düşer 9	Seçim 44
A. Hicri İZGÖREN 11	M. Kadri GÖRAL 45
Bir Ömür Yetmez 11	Mektup 45
Ayşe HÜR 12	Aziz GÜLMÜŞ 48
Bir Millet Ki Heykel Yapmaz 12	Ofis 48
Seyyidhan KÖMÜRCÜ 15	Recep ZENGİN 50
Perde 15	Ferit Edgü'nün Yılan Adlı Küçürek Öyküsüne Farklı Bir
Rifat MERTOĞLU 16	Bakış 50
Saçlarında Papatyalar Gülümser 16	Zara Rojbin DURAL 53
Şeyhmus ATAK 18	Bir Gökyüzün Olmalı 53
Samet 18	Ömer DEMİR 54
Birsen İNAL 20	Sahi Biz Neden Yazıyoruz 54
Özümsen Diyarbekir 20	Asra ŞAHİN 55
Asmin Nimet SİNGEZ 23	Kabil'de Bir Dilenci Gönüm 55
Çocukların Orijinal Ayarları İle Oynamayın 23	Cevat KORKMAZ 56
İbrahim ŞAH 25	Cevat Korkmaz'ı Tanıyalım 56
Yancı 25	Edebiyat Magazin: Rol Arkadaşlığından Büyük Aşka 57
Muharrem ERBEY 26	Edebiyat Gezi: Bibliothèque Nationale de France 60
Amed 26	Edebiyat Bilgi 61
Tunay BOZYİĞİT 32	Anket 62
Dil Çıkmazı 32	Bulmaca 63
Harun TUTUŞ 33	Oktay AKKUŞ 64
Dağlı 33	Karikatür 64
Hamdi YALÇIN 35	
Mistik ve Felsefi Bir Düşünsel Öğreti: GNOSTİZM 35	
Pelin ELMALI 38	
Kurşuni Bir Yazgı: Kadın Cinayetleri ve Dayatılan	
"Çiçekli" Şiirler 38	

Sunu

Merhaba sevgili okurlar!

Dergimizin ilk sayısında sizlere konuk olmanın verdiği heyecan ve coşkuyla sıcacık sevgi ve selamlarımızı sunuyoruz. Geçmişte çocuklara isim verildiğinde, "adınla büyü!" denilirdi. Biz de adımızla var olup, giderek aydınlığını yitirmekte olan edebiyata bir parıltı katmayı arzuluyor ve hedefliyoruz...

İnanıyoruz ki parıltı ışığı, ışık da aydınlığı getirir. Aydınlık, çağdaş ve uygar bir yaşamın olmazsa olmazıdır. Aydınlık, umutlu ve düş dolu edebiyatın teminatıdır...

Kısaca adımızdan bahsedecek olursak;

Meneviş, bir yüzeyde renk dalgalanması biçimde görülen parlaklıktır. Zengin coğrafyamızın, kadim edebiyatımızın bütün renklerini, kültürlerini önemseyerek ve özümseyerek sanatın insanı onaran yapısıyla sizlerle olmak amaçlarımızdan biridir.

Bunun yanı sıra yüreklerinde gizemli sözcükler barındıran, görkemli dizeleri gün yüzüne çıkmayan şair/yazar adaylarını, usta şair/yazarlarla aynı platformda bir araya getirip, edebiyat camiasına yeni çevherler kazandırmak bir diğer gayemizdir.

Nitelikli edebiyatın izinde olup, diğer tüm sanat dallarında "nitelik kaygısı" taşıyarak yola çıkıyoruz.

Biliyoruz ki her yolun bir engebesi, her yolculuğun da bir engeli vardır. Başarmamak için hiçbir neden yokken, başarmak için bir sürü nedenimiz var. İçimizdeki heyecan, gençliğimizdeki direnç, yüreğimizdeki ışıltı var oldukça; her yolun engebesini, her yolculuğunda engelini aşabilecek güçte, inançta, azimde ve kararlılıktayız...

Yeter ki siz sevgili okurlar sesimize ses, nefesimize nefes katın...

Kültür, sanat ve evrensel edebiyatın birleştirici gücü ve dayanışmasıyla...

MENEVİŞ YAYIN EKİBİ

ŞÜKRÜ ERBAŞ

1953'te Yozgat'ta doğdu. İlk ve ortaöğrenimini burda tamamladı. Gazi Eğitim Enstitüsü Sosyal Bilgiler Bölümü'nü bitirdi. İlk şiiri Varlık dergisinde yayınlandı. Ceyhun Atuf Kansu (1987), Orhon Murat Arıburnu (1996), Ahmed Arif (2002), Homeros Emek (2004), Dil Derneği Ömer Asım Aksoy (2005), 17. Altın Portakal (2013), 1. Dağlarca Şiir (2015) ve Halkevleri 6. Halkın Hakları Sanat (2016) ödülleri sahibi.

ANLATI

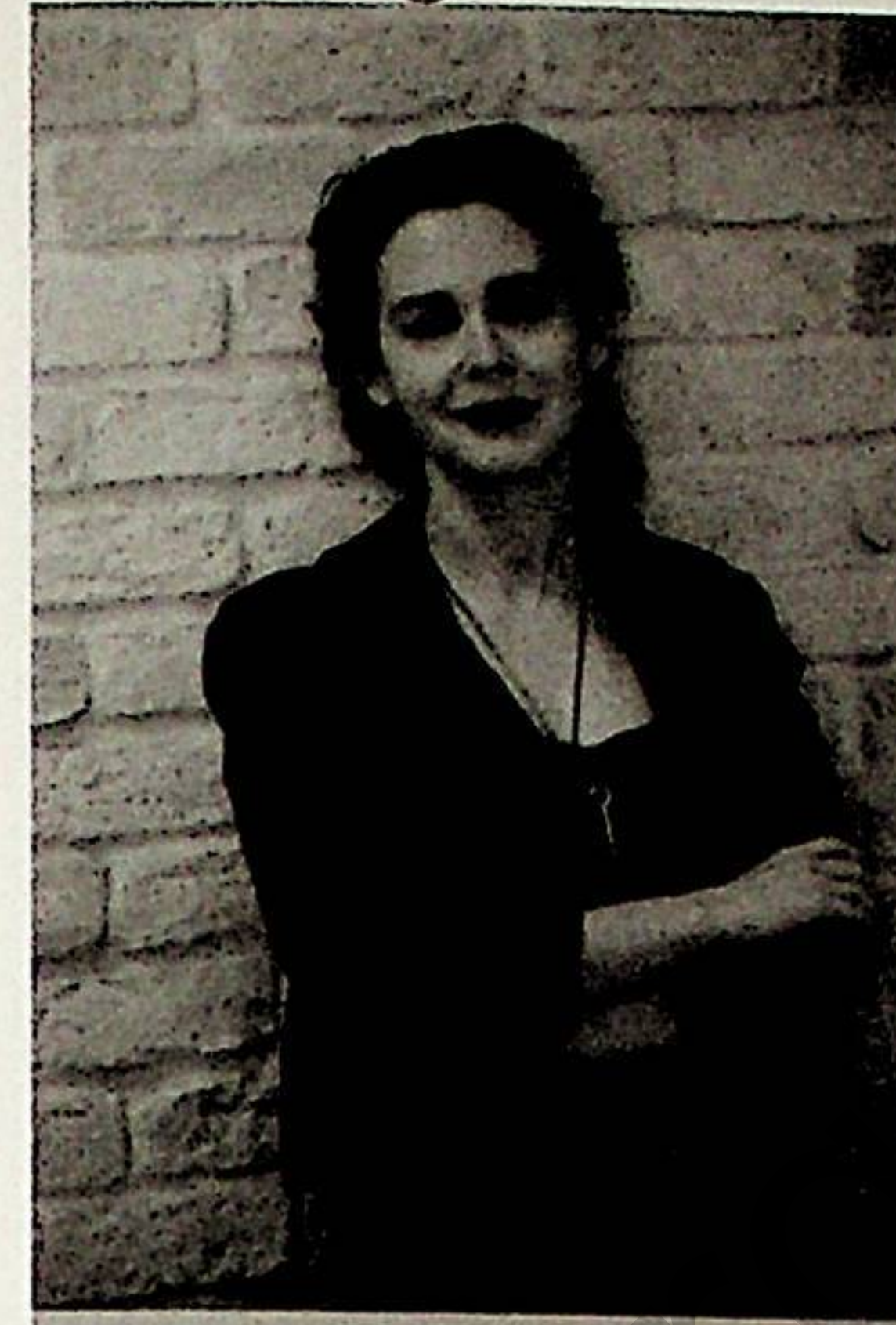
Meneviş'e Merhaba

Meneviş...

Benim şiirde sık kullandığım, anlamı kadar sesinden de etkilendiğim bir güzel sözcük. Eskiler "hare" derdi. Hani Nâzım'ın bir şiirinde geçer ya: "Hatunumun gözleri eladır da / içinde hareler var yeşil yeşil..." O ela göz bize baktıkça, dünyaya baktıkça değişen, dalgalanan, insanı bir duygudan ötekine salan bir ışık, bir parlaklık, bir insan güzelliği. Sözlük tanımı, "bir yüzeyde dalgalanma biçiminde görülen parlaklık" dese de, zaman içinde yüklendiği anlam, insan yüreğinin kıpır kıpır olmasıdır. Yaşama sevinci adına, aşk adına, gelecek adına tutduğumuz, kalpten göze, gözden dünyaya yayılan, oradan da bütün sıradanlıkları kanatlandıran bir doğa büyü. İnsanın kalbinden insanın kalbine yürüyen bir yaşama süveydası.

Meneviş, bir derginin adı olmuşsa, bunun anlamı, o dergide yer alacak bütün yazılar, şiirler, kanatlanacak demektir. Gittikçe kararan bu dünyaya, insanın arzularından, sevgilerinden, yaşama kederlerinden, hepimizi iyilikle kuşatacak bir hayal ışığı yürüyecek demektir. Sözcükler, duygular, düşünceler, ak kâğıt üstünde dalga dalga bizi önceden bilmediğimiz hayatların kalbine götürecektir demektir. Bunun adı büyümedir. İnsan olmaktır. Aşkî odağına alan şiirdir, şiiri odağına alan aşktır. Söz menevişlensin. Dil menevişlensin. Ses menevişlensin. Kirpikler menevişlensin. Gövde menevişlensin. Dünya, insan onuruna yakışır bir dünyaya dönsün.

Meneviş'e kocaman sevgiler, selamlar.

PELİN BATU

Ankarada doğdu.

Liseyi New York'ta bulunan Marymont okulunda okudu. Ardından müzik ve tiyatro eğitimi için Mannes Müzik Koleji'ne girdi. Boğaziçi Üniversitesi Tarih bölümünde lisans ve doktorasını tamamladı.

Daha sonra oyunculuk yapmaya başladı. Pek çok dizide rol aldı. "Ghost Sonata" adlı tiyatro oyunundaki performansıyla en iyi kadın oyuncu ödülünü aldı. Habertürk'te yayınlanan Tarihin Arka Odası programının sunucuları arasında yer aldı. Milliyet gazetesinde köşe yazarlığı yaptı.

ŞİİR

Bosch'un Düşsel Varlıklar Ansiklopedisi

Gökyüzünün adaleleri
camlaştıkça
bahçe çiçek açar
ölüme yakın
bir soğukta,
dallarının kıvrımları
zehirli bir mehtabı sarar
metamorfozdan başka
hiçbir anlama işaret etmeden.

Kuşlar taşa döner
Savaşın resimlerinde.
Taşlar düşünmez, sadece vardılar.
Tenin kara büyüsüyse
bir çeşit yemişe dönüşür
ilk lokmada tatlı gelip
hemencecik ekşiyen.

Birdenbire dörderleşir ikilikler
iki çarpı iki çarpı iki hesaplanamaz
oda doldukça sohbetin sanatıyla
yemin ederim ki bir yerlerde var olan
dev portakallardan kazınmışlardır.

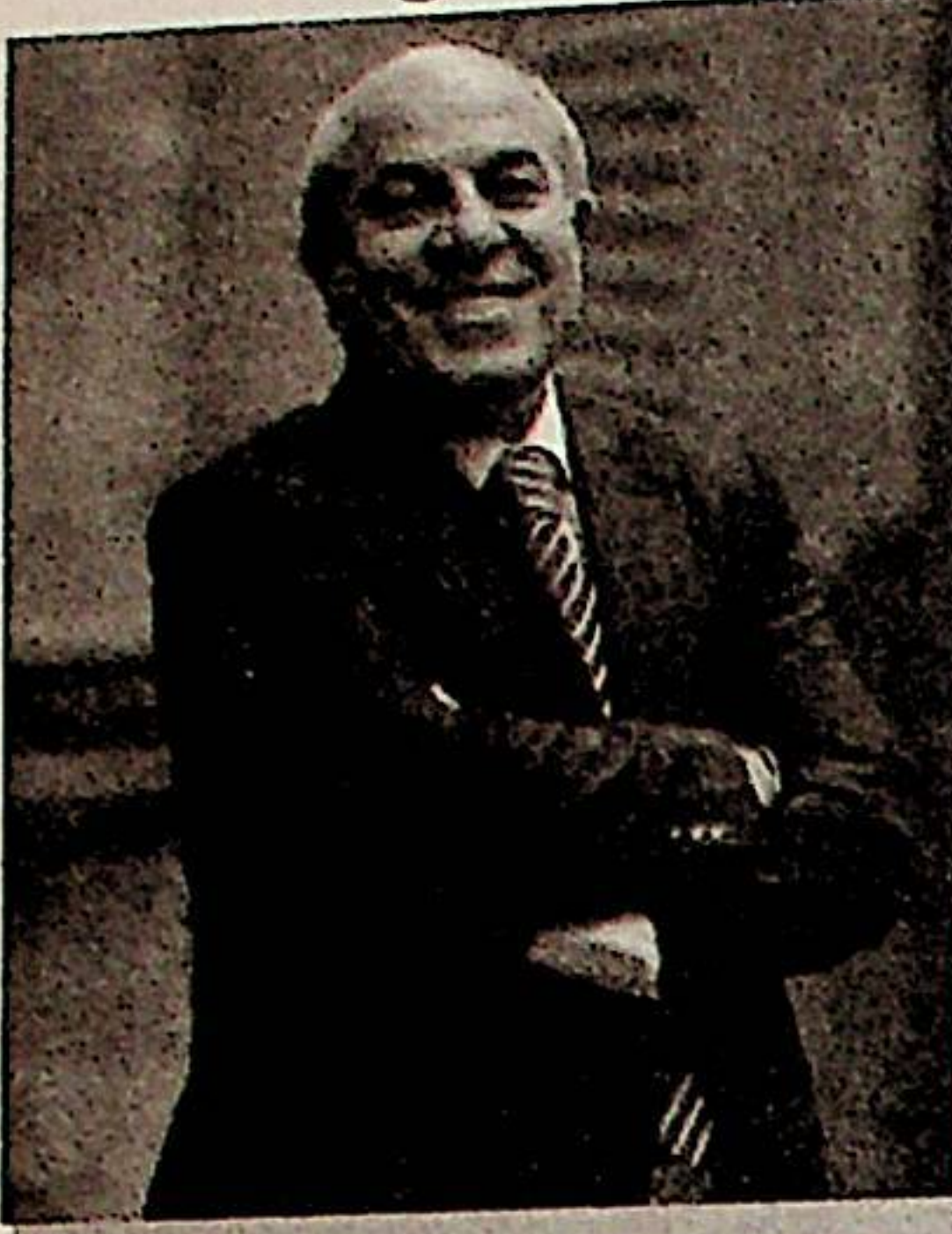
"Eserlerimde anlam aramayın," dersin sen.
Gözlerinin pamuklarını içerek, "Aramam" derim ben.
Oysa o kadar lezizdir ki eski cehennemleri yeni fırınlarla bezemek
ve olan her bir hikâyeyi (zambakların) bir bakire(si)yle donatmak
unutkan numarası yapan sahte bir masumiyet
inandıracaktır bizi o zaman.

Günahlar yıkanıp
yerler silindikten sonra
sadece bir Sfenks kalır yatıştırarak:
tüm sesiyle sessizlik
ses olan tüm sessizlik.

Sabır düşmüş melekler tarafından öğretilmelidir
ve tüm o (diş dolu çirkin kafalı)
garip balık ve uçan mahlukat beslenmelidir
kendimizden bile sakladığımız tutkularımızla.

O zaman, ancak o zaman dinleyebilirim
senin temiz sesini
şehvetli ipeklerinden mahrum edilmiş
öyle içten bir şeydir ki
bilemezsin
senin mi yoksa benim mi?

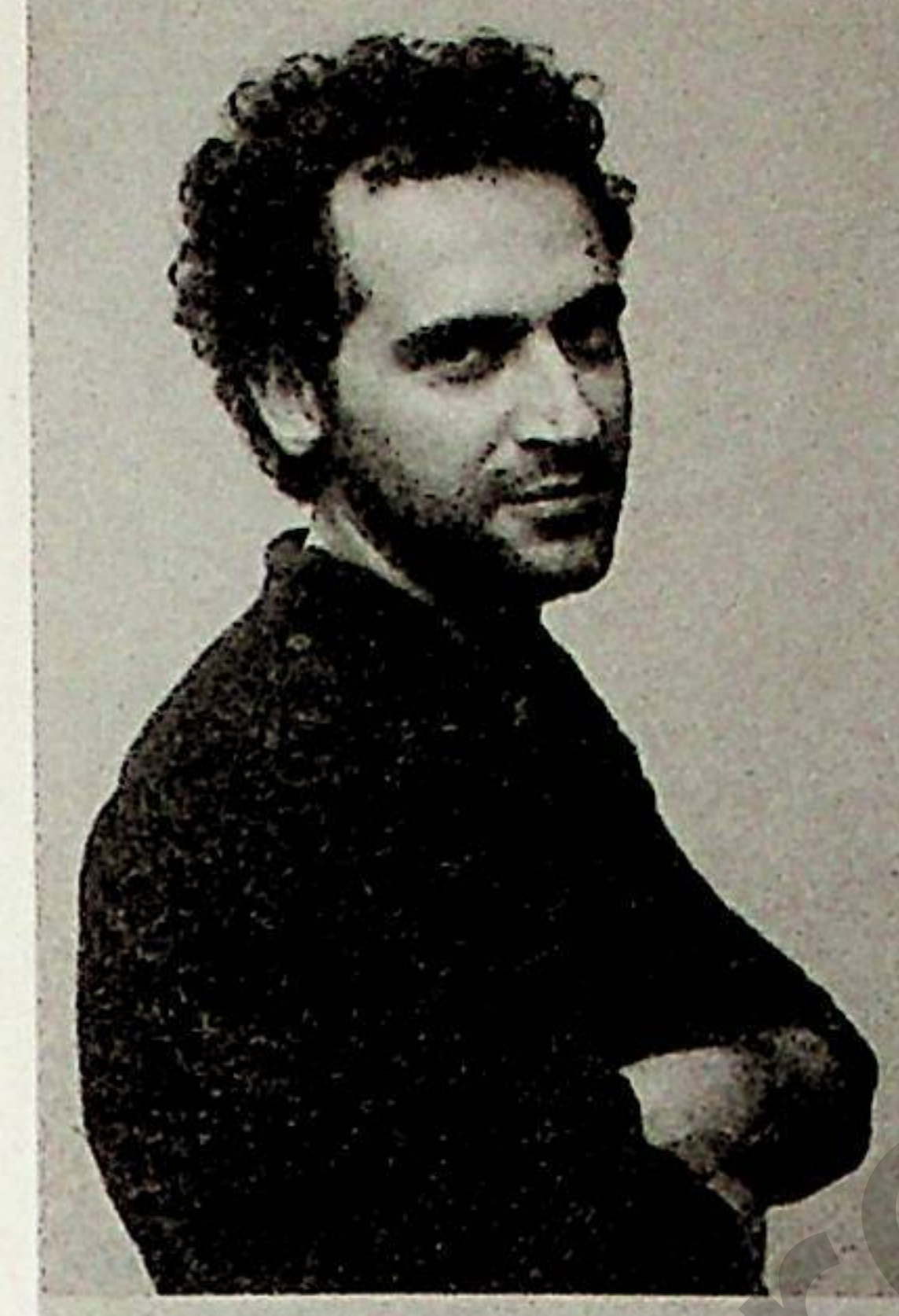
ADNAN GERGER

1958 yılında Diyarbakır'ın Hani ilçesinde doğdu. İlkokulu Diyarbakır'da, ortaokul ve liseyi Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde tamamladı. Atatürk Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı bölümünde başladığı yüksek lisan eğitimine, Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Fransız Filolojisi'nde devam etti. İlk şiirleri Suruç'ta çıkan "Meşale" adlı yerel dergide yayımlandı. Gazetecilik yaşamına 1980 yılında Ankarada Hürriyet gazetesinde başladı. Daha sonra Milliyet, Sabah, Habertürk, gazetelerinde çalıştı. NTV, Star, Atv gibi televizyon kanallarında çalıştı. Gazetecilik yaşamı boyunca elliye yakın ödül kazandı. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde 7 yıl öğretim üyeliği yaptı. Edebiyat ve gazetecilik alanında atölyeler açtı ve eğitmenlik yaptı. "Fırar Öyküleri" adlı kitabı o dönemde en çok satan öykü kitabı oldu. "Fahi Meçhul Öfke" adlı ilk romanıyla Yunus Nadi Roman ödülünü aldı. "Ses ve Sus" adlı ikinci romanıyla Dil Derneği Onur ödülünü aldı.

DENEME

Adnan Gerger'e Göre Yazmanın 9 Kuralı

1. Yazmayı bir yaşam biçimi haline getir. Disiplinli ve kararlı ol. Yazar-ken internetten ve sosyal medya paylaşımlardan uzak dur. Sosyal ilişkilerini askıya al ve kendini yalnızlığa mahkûm et. Yazını bitirene kadar sevişme, televizyon izleme.
2. Genelde kitapsever ve iyi okuyucu ol. Çok ama çok oku. Yazmaya başlamadan önce klasik kitapları mutlaka oku. Klasik kitapları okumamışsan yazmaya başlama.
3. Yazacağın konuyu iyi belirle, iyi düşün, çok düşün. Önce plan yapmadan kafanda yaz. Yazacağın konuyla ilgili en az seçkin beş kitap oku. Yazarken bile okumanı sürdür. Dinlenmek için bile kitap oku. Ne yazıyorsan yaz; okuma yelpazesi roman, öykü ve şiir kitaplarından oluşturun.
4. Felsefeyi öğren.
5. Yazarken düşlerine ve düşüncelerine gem vurma. Kendini ahlakla, yargılarla, yasalarla, geleneklerle, inançlarla sakın sınırlandırma. Toplumsal ve bireysel değerler, "Ne der?" sorusunu unut.
6. Yazına çok kısa cümleyle ve eylemle başla. Aforizmalardan kaçın. Basit ve yalın dili tercih et.
7. Hemen iddialı ve değişik yazı stilleri deneme. Bir stilin olması için de çaba gösterme. İçinden geldiği gibi yaz. Samimi ol.
8. Hayatın içinden, tanık olduğun ve sıradan konulardan yazmaya başla.
9. Yazını bitirdikten sonra hemen kimseye gösterme. Dışarı çık, arkadaşlarınla buluş, eğlen vs. 28 gün sonra yazını bir başkasının yazısını okuyormuş gibi içinden ve yüksek sesle olmak üzere iki kez oku.

MURAT ÖZYAŞAR

Murat Özyaşar, 1979'da Diyarbakır'da doğdu.

İlk kitabı "Ayna Çarpması" ile 2008 Haldun Taner Öykü Ödülü ve 2009 Yunus Nadi Öykü Ödülü'nü aldı.

"Sarı Kahkaha" adlı kitabı ile 2016 Uluslararası Balkanika Edebiyat Ödülü'ne değer görüldü. Kitapları Fransızca, Kürtçe ve Farsçaya çevrildi.

Aslı Gibidir: Diyarbakır Hikâyeleri'nde yer alan yazıların bir kısmı İstanbul Art News, Yokuş Yola, K24 dergilerinde ve Evrensel, Cumhuriyet, Le Monde gazetelerinde yayımlandı. Bu kitaba Selçuk Demirel desenleriyle eşlik etti.

Söyleşi

Murat Özyaşar'la Söyleşi

Öykülerinizde Diyarbakır, her zaman kendine bir yer edinmiştir. Yeni çıkan kitabınıza da Aslı Gibidir: Diyarbakır Hikâyeleri adını verdiniz. Bu bağlamda Diyarbakır, Murat Özyaşar için ne ifade ediyor?

Diyarbakır doğup büyüdüğüm, ömrümün çoğunu geçirdiğim, beni büyüten ve büyüleyen şehirlerin başında geliyor. 40 yıl orada yaşasanız da hayret kipiyle bakmak zorunda kaldığınız bir şehir Diyarbakır. Sizi "artık alıştım ben buraya" dediğiniz anda yeniden ve tuhaf biçimde şaşırta bir şehir. Ki şaşırma önemli, sizi hem hayatta hem de yaşantıda tutar. Dünyanın en kimlikli şehirlerinden birisi Diyarbakır.

Ayna Çarpması ve Sarı Kahkaha adlı öykü kitaplarımda Diyarbakır'ı dolaylı anlatmaya çalıştım, doğrudan bu yer Diyarbakır demedim hiçbir zaman, olabildiğince kurmacanın ve öykü formunun olanaklarından faydalandım. Her yazarın bir şehri vardır, hatta kimi yazarlar o şehirle özdeşleşmiştir, sözgelimi Yaşar Kemal Çukurova'yla, Orhan Pamuk İstanbul'la... Borges şöyle demişti bir söyleşisinde, mealen hatırlıyorum: "Ben Ay'da geçen bir hikâye anlatsam bile, o hikâye Arjantin'de geçer." Bırakın dünyayı, Ay'da geçen bir hikâyeden söz ediyoruz, o yine gelip büyülediği yere bağlanıyor.

Aslı Gibidir: Diyarbakır Hikâyeleri adlı kitabımda ise doğrudan Diyarbakır'ı merkeze aldım, burada büyümenin hallerinden, özellikle de iki dilli büyümenin hallerinden söz etmeye çalıştım.

Yazarın şehrin gerçekleriyle, sokaklarıyla, belgeleriyle kurduğu ilişki, bir tarihçinin 'gerçeklik ve dokümanterle' kurduğu ilişkiye benzer, yazarın metni daha çok "Aslı Gibidir" kaşesinin basıldığı belgenin özelliklerini taşır. Çünkü 'Aslı Gibidir' mührünün basıldığı belge aslında ne 'kopyadır' ne de 'aslıdır', ancak ve ancak 'Aslı Gibidir'.

Mührün kimin elinde olduğu önemlidir burada, iktidar kimse mühür onun elindedir ve 'Aslı Gibidir' mührünü basma yetkisi ondadır.

Yazar da şehir ve gerçeklikle kurduğu ilişkide, tüm olup bitenleri kendi metnine yedirme noktasında iktidardır ve mühür onun elindedir. Aslında bu kitapta anlatılanlar kurmaca olduğu gerçek, gerçek olduğu kadar kurmaca özelliğini de taşıyor yer yer, bu sebeple anlatılanlar ne aslıdır, ne de kopyasıdır, bu metinleri özetleyecek üst başlık haliyle "Aslı Gibidir" oldu.

Kitaplarınız Fransızca, Kürtçe ve Farsçaya çevrildi. Ayna Çarpması "Bîr", Sarı Kahkaha "Kelogiri" adıyla Kürtçeye çevrildi. Bir yazar için kitaplarının başka dillere çevrilmesi güzel bir duygu olmalı. Öte yandan kitaplarınızın anadilinize çevrilmesi sizde nasıl bir duygu bıraktı?

"Tercüme" ve "recm" sözcüklerinin aynı kökten geldiğini okudum geçen gün bir yazıda, ilginç geldi bana, bununla ilgilendim bir süre, demek ki Arapçada ve Arapların zihin dünyasında çevrilmiş bir metin "taşlanmış", taşlanarak öldürülmüş bir metin olarak algılanmış. Bana kalırsa çeviride çevirmenin tavrı önemli, çevirdiği metni yenden mi yazıyor, doğrudan mı çeviriyor, metne ne kadar sadık kalıyor, yoksa çevirdiği yazar bunu çevirdiği dilde böyle mi söyler ve yazardı diye düşünüyor ve ona göre mi hareket ediyor... Bu sorular uzayıp gider.

Açıkçası kimi zaman yazar değil, çevirmen okurum ben, sözgelimi Haldun Bayrı, Roza Hakmen, Günay Çetao Kızılırmak, Hür Yumer, Sosi Dolanoğlu, Bilge Karasu, Fatih Özgüven ne çevirmişse okumaya çalışırım.

Ayna Çarpması'nı Mehmet Said Aydın ve Süleyman Sertkaya, Sarı Kahkaha'yı ise Kawa Nemîr ve Selamî Esen Kürtçeye çevirdi. Kitaplarımın Kürtçesini elime aldığımda "bunlar benim ama benden değil," duygusuna kapıldım, çünkü o kitaplarda çevirmenlerin büyük emeği vardı.

Öykü alanında akla gelen önemli isimlerden bir tanesisiniz. İleride öyküden başka bir türde yazma fikriniz var mı?

Yeni bir metin üzerine çalışıyorum, henüz daha çok başarıdayım, metin beni nereye götürür bilmiyorum gerçekten, kısa bir öykü de olabilir, novella da, hacimli bir roman da. Buna ben değil, yazı karar verecek.

Son olarak öykü yazar adaylarına hangi tavsiyelerde bulunmak istersiniz?

Hiç kimseye tavsiyede bulunmak haddime değil, yine de bir şeyler söylemem gerekecekse bin yıllık bir ezberden, doğru bir ezberden söz edebilirim: Okumak, saf bir okur olarak okumak, okur/yazar olarak okumak, kendi yazarlarını ve metinlerini keşfetmek...

ŞEYHMUS DİKEN

Diyarbakır'ın Suriçi'nin Alipaşa Mahallesi'nde doğdu.

Liseye kadar Diyarbakır'da okudu. Ankara

Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyasi ve İdari Bilimler Bölümünü bitirdikten sonra üç yıl mülki idare amirliği yaptı. Türkiye Yazarlar Sendikası üyesi ve Uluslararası Pen Yazarları Örgütü Türkiye Merkezinin Diyarbakır Temsilcisidir. Birgün gazetesinde 12 yıl köşe yazarlığı yaptı. Hâlen Tigris Haber Gazetesi ve www.bianet.org web sitesinin yazarıdır. 13 şiiri Udi Yervant tarafından bestelendi. "Diyarbakır Hikayeleri" oyunu İmgesel Düşler Tiyatro Topluluğu tarafından oyunlaştırılmıştır. Kitapları bir çok dile çevrilmiştir.

ANI

Kelamın Ustası Konuşunca Bize Susmak Düşer

Güz başında Ankara'daydım. Her Ankara seyahatim öncesinde niyet edip de gerçekleştiremediğim ziyareti yapmıştım...

Şiirin has ustası Ahmed Arif ağabeyin Ankara "Cebeci Asri Mezarlığı"ndaki ebedi mekânını ziyaret etmiştim.

Ahmed Arif'in kelamınca "Yalnız değilim"...

Hem bana eşlik eden hem de anı belgeleyen bir başka usta; şair ve fotoğraf sanatçısı mekteplim Mehmet Özer arkadaşım ile idim.

Kızılay'da atlamıştık bir taksiye. Bizden de garibandı taksici. Klimasının gazı yoktu, sorduk, dedi. Gazsızlık sebebiyle çalışmıyordu kliması aracının.

Ankara'nın hatırlı pastırma yazı sıcak günlerinden biriydi Ankaralılara göre.

Bakmıştım termometreye, 34'ü gösteriyordu. Gülmüştüm! Bir gün önce 45 derecelik Diyarbakır sıcaklığından gelmiş biri olarak gülmeyip ne yapacaktım ki!

Taksinin direksiyonu minyatür araçlarındaki gibi küçüktü. Ona da parası yetmemiş değiştirmeye meğerse fukara taksicinin. Yol boyu muhabbet ederken adını "küçük direksiyon" koymuştuk.

Vardık asri mezarlığın kapısına, sorduk görevliye "Ahmed Arif'in mezarı nerededir" diye! Elindeki telefona ismi girdi. Sonra mezarlık haritası gibi bir levhanın önüne götürdü bizi. Başladı tarife. "Ya hu üstadım yanlış mezara gitmeyelim, hele bi daha bak şu isme deyince!"

"Abi bu adam sağ iken ne iş yapardı" diye sordu.

"Şairdi," dedim.

"Haa abi hani bu Diyarbakırlı şair!"

"Evet, o" dedim gözlerimin içi gülerek.

"Desene başta abi, hemen burada girişe yakın. Ziyaretçileri çok gelir, gençler özellikle..."

Sonra birlikte vardık mezar başına.

Mezarlığın güvenlik görevlilerinden biri geldi yanımıza ve başladı ustanın şiirlerinden birini yüksek sesle okumaya...

Oturdum adının yazılı olduğu ortası delik taşın yanı başına dedim ki ustanın kelamınca;

"Varamaz elim
Ayvasına, narına, can dayanmazken,
Kırar boynumu yürürüm.
Kurdun, kuşun bileceği hâl değil,
Sormayın hiç
Laaaaal...

Kara ferman çıkadursun yollara,
Yarin bahçası tarumar"
Mehmet ha bire basıyordu deklanşöre. Ve davudî sesiyle şiirler okuyordu ustadan.

"Elli sene olmuş usta" dedim "Hasretinden Prangalar Eskittim" görücüye çıkalı. "Pranga duruyor yerinde ha! Ne çürüdü, ne de eskidi." deyiverdim usulca...

Sonra döndük ziyaretten...

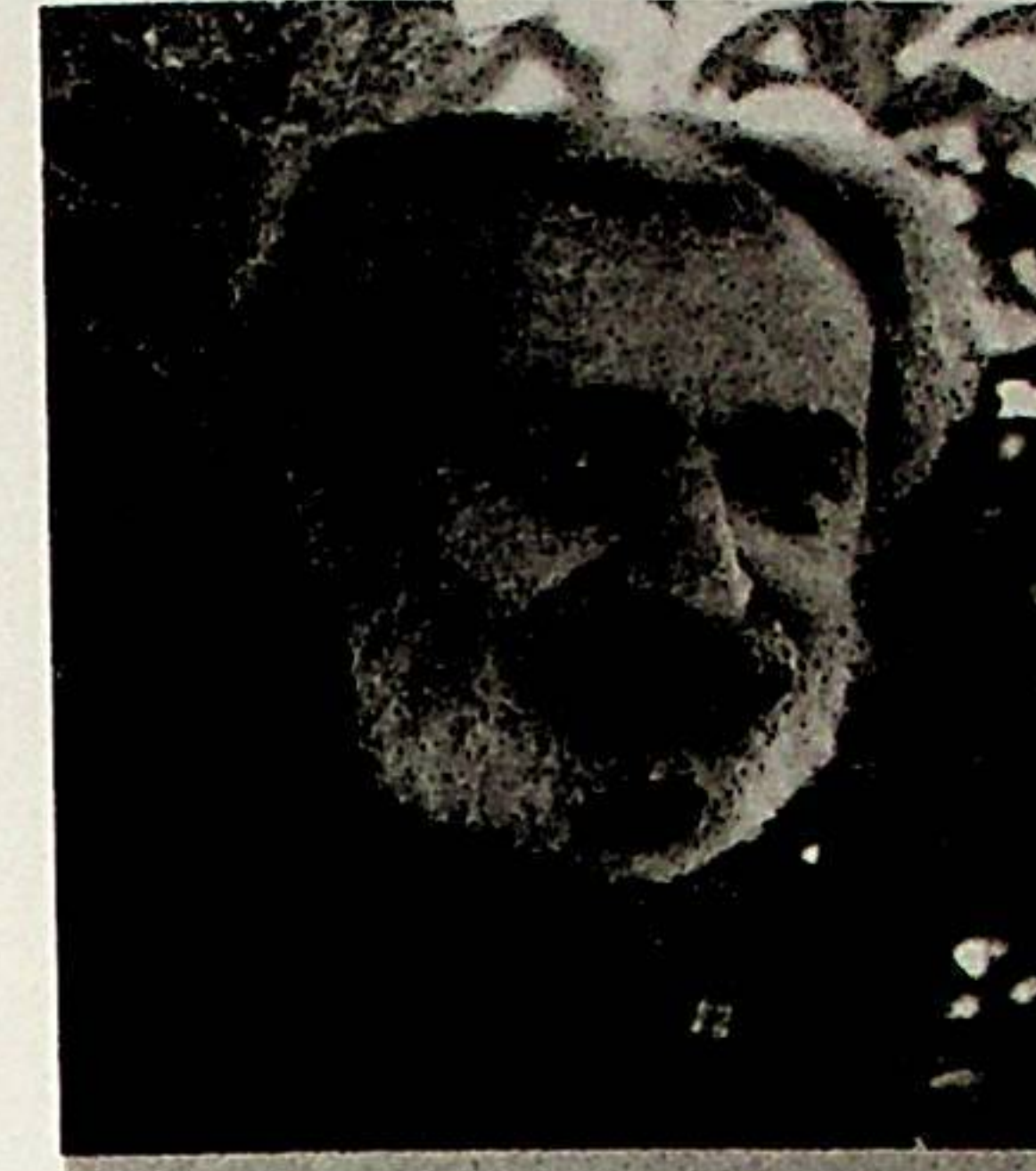
Oturduk Mülkiyeliler Birliği'nin bahçesinde, kaldırdık kadehleri Ahmed Abi'nin ruhuna hürmeten.

Akşamın hayli ilerleyen saatlerinde yazdı bir arkadaşım çok haklı olarak "Neden mezarı Diyarbakır'da değil de Ankara'da" diye.

"Bilmem" dedim ve sonra ekledim.

"Ahmed Arif Diyarbakırlı olduğu kadar Ankaralıdır da." Hep demez miydi "Hasretim nazlıdır Ankara! Belki o sebepten olmalı" diye...

Not: "Ahmed Arif, Abisi Olmak Halkının" kitabımın hatırına...

A. Hicri İZGÖREN

1950'de Siverek'te doğdu. İlköğretimi Siverek'te tamamladı. Daha sonra Diyarbakır Ziya Gökalp Lisesini, ardından Diyarbakır Eğitim Enstitüsü Sosyal Bilgiler bölümü'nü bitirdi. Bir süre memurluk yaptıktan sonra öğretmen olarak yaşamını sürdürdü.

Şiir ve yazıları Yaba, Oluşum, Varlık, Kıyı, Dönemeç, Bakış, Yarın, Parantez gibi çeşitli dergilerde yayımlandı. İnsan Hakları-Ekmek Barış Özgürlük şiir birincilik ödülü, İsveç Hürmanist Enternasyonal şiir ikincilik ödülü, "Suç Duyurusu" adlı eseriyle Ceyhan Atuf Kansu şiir ödülünü aldı.

Şiir

Bir Ömür Yetmez

Bahtı teninden yanık bir serencamdı
Bir ömrün bana giydirdikleri
Kaçamadım şerrinden şamarından feleğin
Daha tüysüz bir çocukken dilim dağıldı
Yasaklarla korumaya alındı bütün düşlerim
Ardımsıra kurallar devriyeler gezerdi
Başım üç numara traş trahomlu gözlerim
Babamın ters-yüz ceketi gibiydi hayat
Acısı bol bir ağıt gibi dururdu bedenimde
Ya da sokaklarıma dar gelirdi.
Parçalanmış bir aynada büyüttüm kendi kendimi
Kurşun eritilirdi başımda okunmuş sular içerdim
Boynumdaki muskaya havaleydi bütün hâllerim
Hem takdir hem tekdirlik bir mektepliydim on beşimde
Yağmurlar ve şarkılar kardeş gibiydi
Şarapla tanıştığım rüzgâra bulaştığım bir takvimdi
Hepsi bir şiirin eskizleriydi belki
Sonraki yaralarım sargı bezleri
Ten çıra olmamıştı yazgım henüz bakirdi
Giz yüzle tanıştı sonra boynunu sıkı muska
Bir tren yolculuğunda bozdu bekâretini
Sonrası âhir zaman kahr mevsimi
Yenildiğim yıllardı kapılar kilitliydi
Rüzgârsız kaldım dilim paslandı otuzumda
Tezgâhlarda boylu boyunca ertelendim yarına
Gözlerinin düsturuyla kırdım gecenin çemberini
Kaç arkadaş daha silindi kütüğünden
Notalara söz oldular şiirlerle kutsandı isimleri
Kırk kere bozmuştum tövbemi kırkıma geldiğimde
Sığınacak bir dergâhım da yoktu üstelik
Biraz daha büyümüşüm yarımı
Bende gözlerin kaldı o şarkının sözleri
Bu biraz da kendimi seninle tanımlamak gibidir
Orda saklıdır dünyanın bütün hazineleri
Kutlu bir mirastr elbet
Bir ömür yetmez anladım
Yazmak için bütün sen'leri

AYŞE HÜR

Artvin'de doğdu.

Boğaziçi Üniversitesi Tarih bölümü ile Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünü bitirdi.

Boğaziçi Üniversitesi Atatürk Enstitüsü'nde yüksek lisansını tamamladı.

Radikal, Agos gibi gazetelerde tarih, siyaset üzerine yazılar yazdı. Taraf gazetesinde köşe yazarlığı yaptı.

Artı Tv de Erdoğan Aydın'la birlikte "Tarihin Peşinde" programını hazırlayıp sunmaktadır.

İNCELEME

Bir Millet Ki Heykel Yapmaz

Bu topraklarda heykel sanatı pek sevilmemiştir. Bunun en önemli nedeni İslâm inancında heykelin yere düşen gölgesinin bir tasvir, bir put sayılmasıdır. Bu yasağa kulak asmayan (Muhteşem Yüzyıl dizisinden tanıdığınız) Sadrazam 'Makbul/Maktul' İbrahim Paşa'nın 1526'da Macaristan seferi sonrası Budin'den getirttiği Herkül, Apollon ve Diana ile Macar Kralı Mathias Corvino'nun tunç heykelleri Sultanahmet Meydanı'na dikilmiş ancak halkın 'putperestlik' suçlaması üzerine kaldırılmış, Paşa da 1536'da Hürrem Sultan veya Kanuni tarafından boğdurularak öldürülmüştür.

Tanzimat Ruhu Yetmiyor

1840'ta, Tanzimat Fermanı'nın birinci yıldönümünde, Gülhane Parkı'na Batılı anlamda bir anıt dikilmek istenir ama 'Adalet Taşı' adlı bu proje gerçekleşmez. Aynı yıllarda İtalyan mimar Gaspare Fossati'nin projesi uyarınca, üzerine Gülhane Hatt-ı Şerifi'nin tüm metninin yazılacağı bir anıt yaptırılıp Beyazıt Meydanı'na dikilmesi planlansa da bu da gerçekleşmez. Artin Bilezikçi adında Paris'te yetişmiş bir mimarın çizmiş olduğu başka bir "Tanzimat Anıtı" projesi, 1855'te Paris Sergisi'nde sergilenir, fakat heykelde "Osmanlı-İngiliz-Fransız ittifakı" vurgulanıyor diyenler İstanbul'a getirilmesini engeller.

Sultan Abdülaziz Avrupa'da gördüklerinden esinlenerek 1871'de C.F.Fuller adlı bir sanatçıya biri büst, diğeri atlı heykel olmak üzere iki sipariş vermiş ancak padişah Valide Sultan'ın hismine uğrayarak önce Fuller'e poz vermekten vazgeçmiş, sonra da kendisinin atlı heykeli ile Avrupa'dan getirttiği döküm hayvan heykellerini meydanlara değil, Beylerbeyi Sarayı'nın bahçesine ve Muayede Salonu'na koydurmuştur. Ancak bunun bile arkası gelmemiştir. II. Abdülhamit tarafından ülkenin çeşitli yerlerinde yaptırılan 30 kadar saat kulesi ise modernleşmenin simgesi ilk anıtsal eserler olarak kabul edilebilir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihe gömülmesinin ardından yeni Türkiye'nin kurucu lideri Mustafa Kemal, 22 Ocak 1923'te Bursa'da Şark Sineması'nda yaptığı konuşmada; İslâmiyet'teki heykel yasağının puta tapıcılığa dönme korkusundan kaynaklandığını belirterek

"Bir millet ki resim yapmaz, bir millet ki heykel yapmaz, bir millet ki bilimin gerektirdiği şeyleri yapmaz, itiraf etmeli ki o milletin ilerleme yolunda yeri yoktur. Halbuki bizim milletimiz, hakiki nitelikleriyle medeni ve ileri olmaya layıktır ve olacaktır" demişti. Bu konuşma ülkenin dört bir yanında Cumhuriyet'in devrim ideolojisinin bir aygıtı haline gelen çoğu "Atatürk" heykeli olan anıtların dikilmesinin miladı olur.

Krippel Geliyor

Cumhuriyet Dönemi'nin ilk heykeli, 30 Ağustos 1924'te bizzat Mustafa Kemal tarafından açılan Dumlupınar'daki sembolik Mehmetçik anıtıdır. Mimar Kadir ve taşçı ustası Hikmet'in eseri olan anıt, bir hayli başarılı olmasına rağmen Cumhuriyet'in heykel sanatı yabancı sanatçılara havale edilecektir.

Bu yönelimin ilk eseri, resmi davetle Türkiye'ye gelen Avusturyalı heykeltıraş Heinrich Krippel'in, döküm işleri Viyana'da yapılan ve İstanbul'da Sarayburnu'na dikilen bronz Atatürk heykelidir. 3 Ekim 1926'da açılışı yapılan heykelde Mustafa Kemal sivil giysiler içinde, sol elini beline dayamış, sağ kolunu aşağı uzatmış, ileri doğru bakarken gösterilir.

Heykelin daha merkezi bir yere değil, Sarayburnu gibi gözlerden ırak bir yere dikilmesinin nedeni, Mustafa Kemal'in Samsun'a bu noktadan hareket edişile açıklanacaktır. Ancak, bu bölgenin Marmara Denizi'ne ve Boğaz'a hâkim pozisyonu ile Antik dönemden beri şehrin akropolünün Osmanlı İmparatorluğu'nun sarayının bulunduğu yer olması, burayı Cumhuriyet rejiminin gözünde stratejik hale getirmiş görünür.

Bu heykeli, yine Krippel'in yaptığı iki anıt, Konya Anıtı (1926) ile Ankara Ulus'taki Zafer Anıtı'nın (1927) açılış izler. 5 Kasım 1927 tarihli Vakıf gazetesinde bu heykellerden ne fayda umulduğu şöyle anlatılır: "Büyük tehlike günlerinde vatanın her tarafında yükselen heykellerin çevresinde Türk halkı toplanacak, Onun [Mustafa Kemal'in] kalabalıklar üstünde hükümler olacak sesi ve ilhamı memleketi zafere ve halasa götürecektir."

Canonica Geliyor

Türkiye'de heykel sanatının gelişmesinde önemli rolü olan ikinci yabancı sanatçı, 1927'de, yine davet üzerine ülkeye gelen İtalyan heykeltıraş Pietro Canonica'dır. Canonica, Taksim Meydanı'ndaki Cumhuriyet Anıtı'nı (1927), o yıllarda Ankara'nın en önemli sosyal mekânlarından biri olan Etnografya Müzesi önündeki atlı Atatürk heykelini (1932), Ankara Sıhhiye'deki Zafer Meydanı Atatürk Anıtı'nı ve İzmir Cumhuriyet Meydanı'ndaki atlı Atatürk heykelini (1932) yapar.

1928'de, Sıhhiye'deki Hıfzıssıhha Enstitüsü'nün ön cephesinde kapının tam üzerine yerleştirilmiş olan "Hygieia" (Hijyen) kabartması ise bir başka Avusturyalı heykeltıraşın, Wilhelm Frass'ın eseridir. Yunan mitolojisinde "hekim tanrı" olarak bilinen Asklepios'un kızı ve asistanı tanrıça Hygieia'nın kabartmasının en ilginç yanı neredeyse tamamen çıplak olmasıdır. Henüz modernleşmenin ilk aşamalarında olan bir toplumda, bir kamu binasının cephesine bu topraklardaki insanların alışkanlıklarına, görgüsüne ve zihniyetine oldukça yabancı, Yunan mitolojisinden fırlamış yarı çıplak bir sağlık tanrıçasını yerleştirmek doğrusu oldukça cesur bir tavidir.

Mustafa Kemal'in kendi heykellerine ara verip siyasi ve askeri alanda önemli görevler almış ülke büyüklerinin heykellerinin yapılması için emir vermesi dünya yüzündeki bütün uygarlıkların Türkler tarafından yaratıldığını iddia eden Türk Tarih Tezi ile ilintilidir. Nevşehir'deki Damat İbrahim Paşa, Vezirköprü'deki Köprülü Mehmet Paşa, Kars'taki Gazi Muhtar Paşa, bazı illerde belediyeler ve Ziraat Bankası tarafından yaptırılan Mithat Paşa ve Mimar Sinan anıtları Gelibolu'daki Namık Kemal heykeli, İstanbul Beşiktaş'taki Barbaros Anıtı bu fasıldandır.

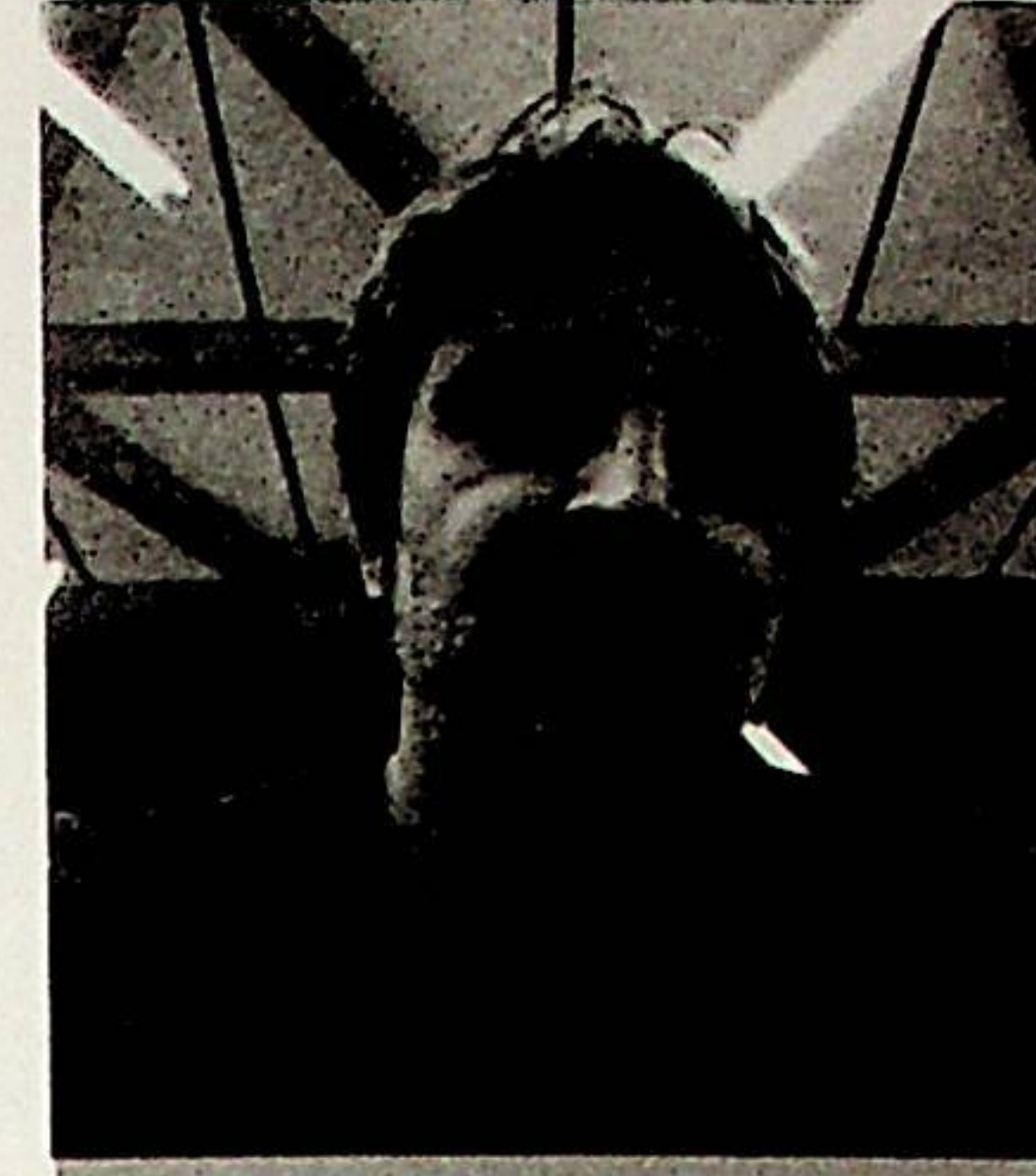
Avrupa'nın dörtnala faşizme doğru yol aldığı 1930'ların atmosferi içinde, Nazi düşüncesine yakın oldukları bilinen Anton Hanak ve Josef Thorak'a yaptırılan ve 1936'da açılan Ankara Güven Anıtı ise yabancı heykeltıraşların yaptığı son örnektir. Üzerindeki plakete bakılırsa anıt, "Türk milletinin jandarma ve polisine duyduğu sevgi ve hoşnutluğu" göstermek için dikilmiştir.

Farklı Heykeller

Yine de bu ilk dönemde farklı Atatürk heykelleri yapılmıştır. Örneğin Krippel'in 1936'da yaptığı Afyon Anıtı'nda Türk'ü temsil eden kaslı çıplak figür, yerde yatan ve emperyalizmi simgeleyen, Yunan mitolojisinin ünlü kahramanı Herkül'ün boğazını sıkarak durmaktadır.

1946-1947 yılında yapılan Malatya'daki Atatürk ve Genç Heykeli'nde ise sımsıkı giyinmiş çizmeli Atatürk, Rönesans heykeltıraşı Donatello'nun Davut Heykeli'ndeki gibi çıplak bir gencin omzundan tutar. Elinde bir bayrak tutan gencin açıkta bırakılan mahrem bölgesi Malatyalıların tepkisi üzerine önce kırılmış, daha sonra bir yaprakla kapatılmıştır.

Sonuç olarak hükümet konağının önünü süsleyen bu eserler, iktidarı temsil ettiler, genellikle içinde yer aldıkları meydanla bütünleştiller ama o meydan bir dokunulmazlık, erişilmezlik içerdiği için sonuçta meydanı insana, halka uzak kaldılar.

SEYYİDHAN KÖMÜRCÜ

1978 yılında doğdu. Güzel Sanatlar Fakültesi Resim bölümü mezunu. "Hasar Ayini" adlı kitabıyla Yaşar Nabi Nayır şiir ödülü, Arkadaş Zekai Özger şiir ödülü, Nüzhet Erman şiir ödülü, "Dünya Lekesi" adlı ikinci kitabıyla da Homeros şiir ödülünü aldı.

Perde

Bir sahne ki maviden
O hep nihayet
Şimdi yağmurda bile kokusuz şehir
Ya tırnak içinde hayat sunacağım sana
Ya da travertenlerini düşün
Söküp atacaksın

Eskiden
Çok eskiden
Kırmızı perdeler gibi
Lanet bir gündüz mesaisinden
Rakıya ve geceye uzanmış bir babanın sıcacık göğsü gibi
Ey şehir
Ne kanın kanıma
Ne yüzölçümün narkozuma yetmiyor artık

Oysa yazgı kalsaydı babadan kalma her gülüş
Ve biraz alkol koksaydı hayat
Hani kendinden önce bitmeseydi her yolculuk
Ben dönerdim belki
Dönerdim
Kısa saçlı düzgün tıraşlı

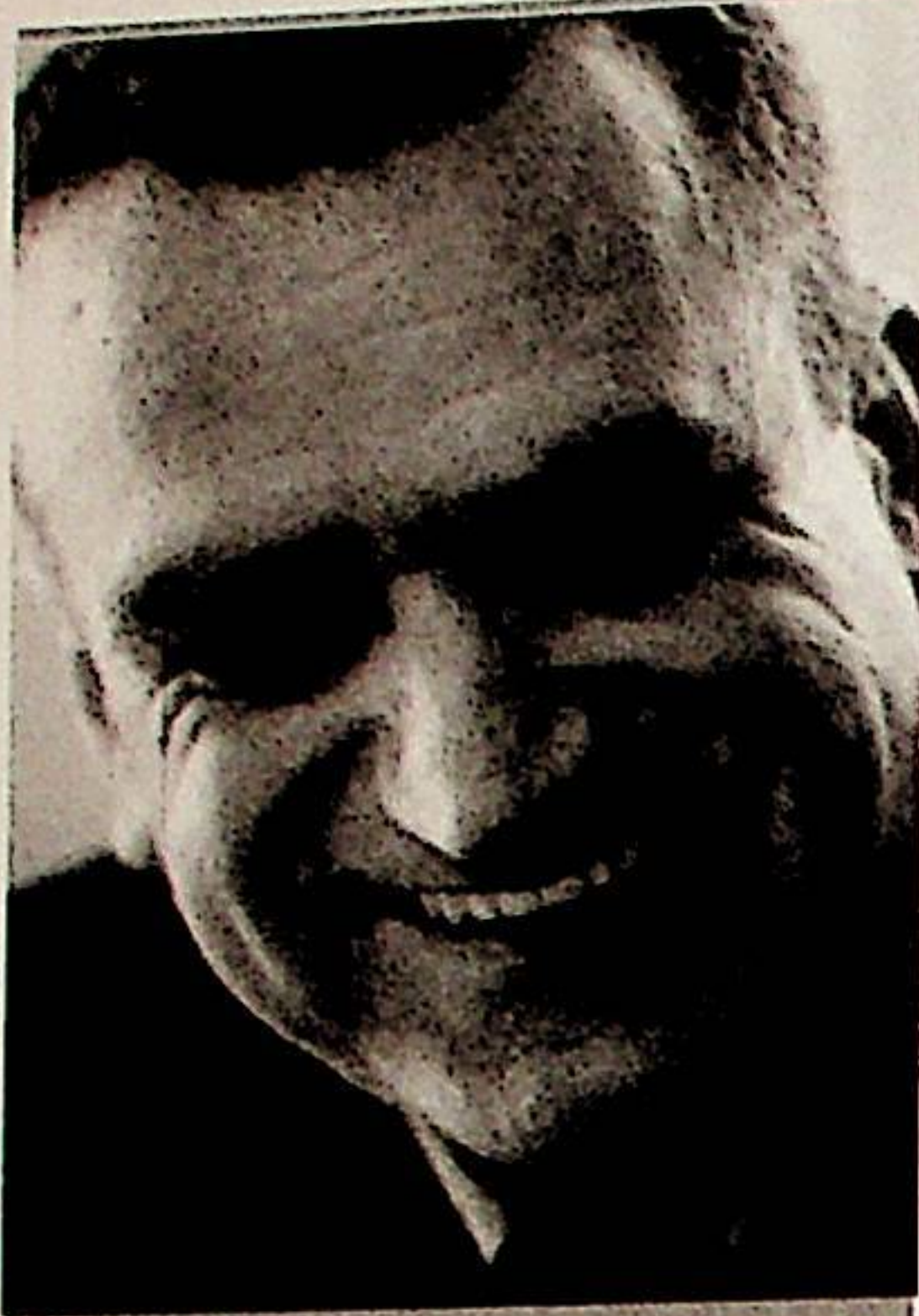
Salyangoz cazibeliğinde yasak
Çokça çift göz bakıyor tahripkâr
Gençliğimin armağanı
Ben kıydan geçiyorum
Ve sen
Ne demeli
Şimdi yağmurda bile korkmuyorsun ey şehir

Tesadüfen ve biletsizdim otobüste
Kanamasız bir hastaydım
Yine de yaralarım pamuk basardım
Ne demeli haritamda yoktun
Ve ne demeli
Pusulam zilzurna seni vuruyor şimdi

Hayat alabildiğince çapkın
Hayat alabildiğince olasılık
Hayat tembel tabanlı ayaklı
Ve temkinli adımlarıyla gençliğime bastı
Bir ömür boyu kurbağa öptüm
Hâki
Dudaklarımda hâlâ bataklık tadı
Ne demeli

Şiir

RİFAT MERTOĞLU

1970 yılında Siverek'te doğdu.

İlköğretimi Tarsus'ta tamamladı.

İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi bölümü'nü bitirdi.

Kısa bir süre gazetecilik yaptıktan sonra, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ve özel firmalarda çalıştı. Daha sonra öğretmenlik yapmaya başladı. BM kadınların ve kız çocuklarının insan haklarının korunması ve geliştirilmesi projesinde bulundu.

Şiirleri Milliyet Sanat, Anadolu Sanat ve Esin Sanat gibi dergilerde yayımlandı. Çeşitli eğitim dergilerinde makaleleri yayımlandı.

Şiir

Saçlarında Papatyalar Gülümser

Elimde olsa, gelsem nar kırmızılığında bir şafak vakti.

Konuk olsam o küçümencik yüreğine, o kocaman dünyana... Daha uykudayken çalsam kapını. Ruhumla, yüreğimle, hüznülerimle gelsem sana.

Belki bir sabah vakti, büyük bir şehrin daha önce hiç görmediğim bir sokağında karşılaşırız. Önce öyle uzaktan bakarsın bana, sonra koşarsın kollarını açarak. Sarılırız sımsıkı, seni göğsüme basarım, yıllardır tatmadığım bir duyguyla. Sonra usulca yanaklarından öperim. Hani o kelebek kanatları gibi açılıp kapanan gamzelerinden, kara gözlerinden, burnundan. Bir çocuk sevinci oturur yüzüne, saçlarında papatyalar gülümser.

Avuçlarında bir demet kan kırmızı karanfil, uçarsın... Sonra göz ucuyla bana bakarsın. Ah bir yangın, yağmalanmış bir ömür geçer bakışlarından. Vurulurum. Gülüşler, ağlayışlar, yürekli sevdalar, hüznüler akar gözlerinden. Ellerimi tutarsın, ellerimi tutunca içindeki yangını hissederim. Kokun, asla unutamayacağım, gülleri, reyhanları, karanfilleri kışkırtan kokun siner bana. Yüreğim titrer. Gözlerim gözlerine kilitlenir, uçarız. Kanat kanada iki güvercin, yürek yüreğe kanatlanırız.

Ah aşk öylesine gizemli ki; dağları aşarız, soluksuz, dermansız kalana kadar. Çağlar boyu, gece gündüz gideriz, kanat kanada. Sonra, sonra bir ormana sığınırız. İçinde yüzlerce canlının barındığı, koştugu, otladığı, seviştiği bir ormana... Biz ki, iki güvercin, iki ürkek, iki bilmez, iki masum, iki çaresiz, iki aşık. Bizi dört yana açılmış salkımlarıyla bir söğüt ağacı alır koynuna. Kanayan yanlarımızla koyu gölgesine sığınırız. Yüzümüze çarpan dallarının serinliğiyle okuruz şiirlerimizi. Söğüt ağacı anaç bir duyguyla sarar, gizler kollarının altında bizi. Susayınca avuçlarından su içerim, sen de benim avuçlarımdan. Lokmalarımızı paylaşırsın acıkınca. Göğsüme yaslanırsın, başımı dizlerine koyup gözlerinde kaybolurum. Yaşam anlam kazanır, aşk yücelir. Daha gizemli, daha kutsal görünür söğüt dalları.

Orada, o söğüt ağacının altında dünyanın, yaşamın, aşkın, sevginin, var olmanın ayrımına varırız. Şehvetin yüreği yoktur diyenlere inat,

yüreğimizle, bedenimizle yanarız. Biliyor musun, denizden uzak o kent inadına aşkımız okyanus olup taşar. Kentin bilinmezliği, keşmekeşliği, acımasızlığı uzakta kalır. Her şey durur, sadece aşkımızın yalımları, alevleri akar. Biz şehre başkaldırırız. Asileşip dağlara sığınırız sonra. Değerlere, geleneklere, törelere rest çekeriz. Orada, o söğüt ağacının gölgesinde ruhlarımızın yeniden toprağa kök salışı, yeniden canlanışı yaşanır. Dudaklarımın izi kalır bedeninde, ruhunda. Ateş değdiği yeri yakar...

Sonra, kente, kent inadına insanlarına yeniden döneriz. Sen karışıp kalabalığa gidersin, el sallayarak. Sen gidince, bir yangın tepeden tırnağa sarar içimi. Sen gidince, yaralarım çok kanar. Kalabalığa karıştığın anda yüzünü özlerim; aynalarda silinen yüzünü. Yüzün ki, bir duru su, sözsüz ve suskun. Yüzün ki temiz, yüzün ki bir yüreğin en güzel yansıması. Yüzün ki, kutsal kitaplardan çıkmış bir melek yüzü. Susayınca yüzüne bakarım, yüzünde aşkların en gizemlisi, en yücesi. Aşk ki, yeniden bağlar yaşama insanı, yüreğini titretir, kederle, sevinçle sarar sarmalar. Aşk ki, başlar, tamamlanmadan biter sonra, yani hep kanamalı, yani yarım yamalak, yani uçurum. Yani yangın...

Sonra bir rüyadır...

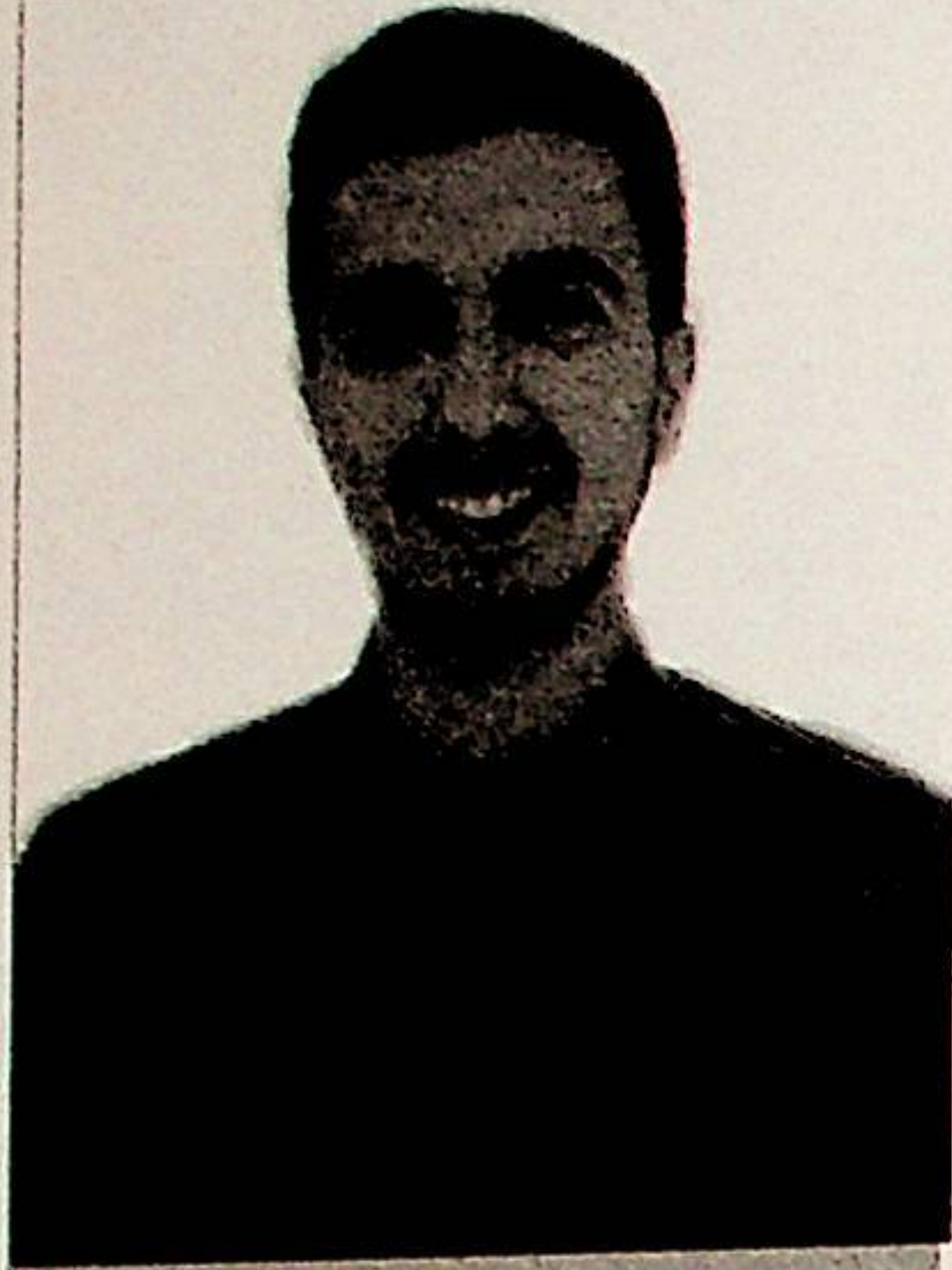
Yalınayak yürüdüğümüz, üşüdüğümüz, acıyla ürperdiğimiz bir rüya. Güzeldir ama...

Sonra,

Saçlarında papatyalar gülümser. Bakışların ateşten köz olur.

Her rüya, acıyla kanatsa da, her rüya; yaralı yüreğimde bitmemiş söz olur...

ŞEYHMUS ATAK

Diyarbakır'da doğdu.

Türk Telekom Mesleki ve Teknik Anadolu lisesinde Radyo Tv bölümü'nü bitirdi.

TRT Diyarbakır İl Müdürlüğü'nde stajını tamamladı.

Şiirleri yerel gazetelerde yayınlandı.

Dicle Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü'nde eğitimine devam ediyor.

Öykü

Samet

"Buz gibi savuk su isitiyeen, savuk su isitiyeen" diye ses tellerini aşındıra, aşındıra bağıriyordu Samet.

Henüz onbir yaşında. Üzerinde terden ve kirden grileşmiş tişörtü, fersude şortu ile Ofis semtinin istasyon caddesinde naçar gözlerle etrafa bakıyordu. Bir yandan elindeki pet su şişelerini yoldan geçen karabalığa uzatıyor, diğer yandan haykırmaya devam ediyordu; "buz gibi savuk su isitiyeen, savuk su isitiyeen"

Bir an duraksadı Samet. Kaldırıma oturup, küçük elleriyle alınına bir gölge oluşturdu. Etrafına uzunca baktıktan sonra düşündü;

Diyarbakır'ın 40 dereceyi aşan kavurucu sıcaklığında niçin kimse susamıyordu?

Niçin kimse onun "savuk sularını" almıyordu?

Üstelik yakınındaki büfe ve marketlere oranla ucuz da satıyordu...

Kendi kendine mırıldanmaya başladı Samet,

"Hekim Su Bağlar'ın zemzemidir, Hekim su vardır, buz gibi savuktur"

Geçen gün saçlarını arkadan bağlayan artist gibi giyinen bir adam söylemişti Samet'e

"Bu sattığın suların nereden geldiğini biliyor musun?"

"Yoh abe bilmiyem"

"O hâlde öğren bu sular Bağlar'dan geliyor"

"Bizim Bağlar?"

"Evet"

"Bizim Bağlarda da hazır su vardır?"

"Tabi ki bak sana bir şey söyleyeyim; suların satılmadığında bağır, 'Hekim su Bağlar'ın zemzemidir" de o zaman satılır anlaştık mı?"

"Anlaştıh abe"

O günden sonra suları satılmadığı zaman usuldan sesini yükseltiyordu Samet;

"Hekim su vardır, Hekim su Bağlar'ın zemzemidir, çoh savuktur..."

Fakat o saçlarını arkadan bağlayan artist giyimli adamın da önerisi fayda etmiyordu. Samet'in suları satılmıyordu. Ama olsun yine de bir şey öğrenmişti o artist giyimli adamdan;

"Hekim Su Bağlar'ın zemzemidir."

Strafonla kaplanmış sepetine ellerindeki suları attı Samet, istasyon caddesinde su satılmadığı için daha işlek bir yer olan az ilerideki Ofis semtine gitmek istiyordu. Oturduğu kaldırımdan kalkarak, yol üzerine çıkınca bir anda yere yığıldı... Pet şişelerdeki suları yola savruldu. Samet'in "buz gibi savuk suları" kaniyle karıştı. Yola çıkarken dalgındı, tasası vardı. Nasıl farketse hızla gelen aracı...

Kan revan içinde kalan yüzüyle, mahzunca baktı;

Dudakları son kez kımıldadı;

"savuktur..."

Ruhu küçük bedenini bırakırken üşüyordu Samet, Diyarbakır'ın kavurucu sıcaklığında bile üşüyordu...

Bütün hücreleri tek, tek soğuyordu. Yalnızca "Buz gibi savuk sularını" taşıdığı küçük elleri sıcaklığını koruyordu. Çünkü her gün işe çıkmadan önce annesinin ellerini tutuyordu...

BİRSEN İNAL

Diyarbakır'da doğdu.

İsmet Paşa ilkokulu, Diyarbakır Kız Enstitüsü orta kısmını bitirdikten sonra, Diyarbakır Erkek İlköğretmen okulundan mezun oldu. Öğretmenlik mesleğini sürdürürken, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi ön lisansla eğitimine devam etti. Bingöl, Diyarbakır, Sakarya gibi şehirlerde öğretmenlik yaptı.

İlk şiiri "Çiçek Bahçem" Milli Eğitim Dergisi'nde yayımladı. Şiir, öykü, deneme ve makaleleri Güney, Milliyet Blog, Amedinsesi, YeniYurt, Edebiyat Defteri, gibi dergi gazete ve web sitelerinde yayımlandı. Kastal dergisinin genel yayın koordinatörlüğünü yaptı. "Arkadaş" adlı şiiri Mustafa İlhan tarafından bestelendi.

ANİ

Özümsen Diyarbakir

Eski Diyarbakir'de kesintisiz bir hayat yaşadık iyisiyle, kötüsüyle demeyeceğim çünkü kötü pek yoktu ki kötülük yaşayalım. Her gün mutlaka yapacak güzel bir şeyimiz vardı. Hiçbir şey yoksa heyecanla beklediğimiz resimli romanlarımız, Tommiks, Teksas'larımız vardı. Mahallede bir kişi alır elden ele dolaşa dolaşa, büyüklerimizden gizli saklı okuya okuya parçalanmış hali kalırdı ellerimizde. İyi bir radyo dinleyicisiydik. Gazete bulduğumuzda yutarcasına okurduk. Dünyayla tek iletişim aracımız bazı evlere her gün gelen yine mahalleyi dolaşan günlük bir gazete ve radyoydu. Gazeteler okunduktan sonra mahalle bakkallarına çirizle yapıştırdığımız **torba kağız** olarak geri dönerken yerine ya **qırax** leblebi olarak cebimize girer ya da bir **külleleh akide** şekeriyeli evin yolunu tutardık. Amerika'nın Sesi Radyosu'ndan ajanslar, Erivan Radyosu'ndan Mehemed Arifê Cizrawî, Hesen Cizrawî, Kavus Axa, Meryem Xan, Fatma İsa, Susika Simo, Zadina Şekir dinlenirdi tüm aile fertleriyle birlikte. Arkası yarınlar radyo tiyatroları saatlerini ipe çekerdik. Aya insanın ilk ayak basışını büyük bir heyecanla yine radyodan dinlerken nenem hayretler içinde radyoyu gösterek; "**Oğul bu ne iştir? Dünyanın soni geldi. Dünyanın öbür ucunda bî şê olî, bî kaç s'et sora biz işitiyğ ha bu kutîdan. Büyüklerimiz sölerdi inanmazdığ. Dünyanın sonunda demirlerden ses gelecağ,**

demirler sesleneceğ. Başlarını kaldıradılar, bahadılar şimdi. kıyametin 'elametidir hepî bunar." demişti. Rahmetli Siddik dayım nenemi daha da çok hayret içinde bırakarak; "**Ana bu bir şey değil, gün gelecek ses gelen bu demirlerde konuşanî da göreceğiz.**" diyerek televizyonu tarif edişinden olsa gerek ilk televizyonla karşılaştığımda ses gelen o koca kutunun camında konuşanı görünce arkasını açıp konuşanları kutunun içinde görebilir miyim düşüncesine kapılmıştım...

Sinema günlerimiz vardı. Dört yonca diye adlandırılan beyaz perdenin dört ası Fatma Girik, Türkan Şoray, Hülya Koçyiğit ve Filiz Akın'ın filmlerini izlerken beyaz perdeden içeri girip filmin baş oyuncularıyla yer değiştirecek kadar bizi cezbederlerdi. Platonik âşıktık Yılmaz Güney'e Tarık Akan'a. Salı cuma kadınlar matinesinde Güneş, Yenişehir, Dilan, Melek ve Nilgün sinemaları dolar, taşardı. Sinemaya gidilecek günler sabahın erken saatlerinde kalkılır, işler aceleyle bitirilirdi ki kaynananın söyleneceği ya da akşama oğlunu dolduracağı bir şey olmasın diye. Kocaların gönlü yapılı, bir buçuk lira sinema parası koparılırdı mı kimse tutamazdı artık o kadını. Çocuklarının elini kaptığı gibi tutardı sinemanın yolunu. Sinema kapısında **girmi beş kuruşa kağız külleh** içinde karpuz çekirdeğini alır, on yaşındaki çocuğunun altı yaşında olduğunu bilet kontrolçüsü rahmetli İhsan Avcil'den geçirdikten sonra geriye parası arttıysa, bir şişe Ünal Gazozu alır, sağdan soldan ta-

ındık simalarla hoş beşlerle yerine oturdu mu ondan mutlusu olmazdı. Hele bir de locadaysa değmeyin keyfine. Ağa da paşa da oydu. Sinema parası bulamayan birinin dolmayı tenceresiyle eskiciye satış öyküsünü bilmeyenimiz yoktur. Bu denli sinema tutkunuyduk eski Diyarbakir'de...

Uzun kış gecelerinde biz çocukları içine çeken saraylı, cinli, perili, padişahın oğluyula, fakir kızın aşkının arasına giren üvey analı **hekâtlar** anlatılırdı. Mangal etrafında otururken küllemiş közün ısısı hafifçe yanaklarımızı kızartırdı, padişahın oğlunu düşlerken. Masalın bir yerinde üvey ana kaynar suyla üvey kızının başını yıkarken başımızın yandığını hissettirirdi masalı anlatan nenemiz. Boyu bir karış, sakalı iki karış cüceye dönüşen fakir oğlanın padişahın kızıyla her buluşmada cüce postundan sıyrılıp yakışıklı oğlana dönüşerek sarayın ayrı bir bahçesinde ve ayrı bir **taht û revanla** taşınıp buluşmaları bizi hülyalara daldırır yüreğimizi de pır pır attırırdı. Lambasız **küçelerimizden** gelen mahalle bekçisinin düdük sesiyle irkilir masal dünyasında gerçeğe dönerdik...

Siyah önlük giyer, ucu dantelli beyaz kolalı yakaları yakamıza, kolalı manşetli kollukları önlüklerimizin kol kapaklarına takardık. Defterlerimizi gazete ile kaplar kenar süsü yapardık. Boynumuza yarım silgi ve açacakları takar tahta çantalarımızı cilalar okul yolunda cici bici, şam şekeri, halkalı şeker veya okul kapısında pandispanyacı amcanın

manisini dinlerken bir dilim pandispanyamızı tahta uçayak üstüne yerleştirdiği camekânından alıp kapıdan içeri girerdik. İkinci teneffüste dağıtılan süt tozlarından hazırlanan sütü içmemek, üzümlü keki yememek için Amerikan malı balık yağı topucuklarını patlatıp o pis kokuyu sınıfa yaymak görevini sınıfın en büyüğü, gözü pek arkadaşlarımız alır bizi beslenme işkencesinden kurtarırlardı. 23 Nisan'da krapon kâğıdından yapılan renkli, kat kat büzgülü kâğıt elbiselerimizin yağın yağmurda eriyip gidişine tüm yoksulluğumuzla boyun bükerek bakakalırdık...

Sadece bayramlarda yeni elbiselerimiz olurdu. Yazın yedi dağın çiçeği desenli basma, kışın allı güllü pazen ve ya **kaşmir** yünlü elbiseler diktilirdi mahalle terzilerinde bayram akşamları yastığımızın yanbaşında yer alan. Kundurası olan çok şanslıydı. Lastik ayakkabılarla da çok mutluyduk. Akşamüstleri yeşil sabun ve eski çoraplardan yapılmış bir lifle o beyaz lastik ayakkabılarımızı **kastal** başında bir yıkardık ki sanki Balıkçılarbaşı'ndan yeni alınmış gibi. Bez bebeklerimiz ve bez toplarımız vardı oynamaya kıyamadığımız. Bakır tel ve makaradan yapılan arabalara sürücü olan erkek arkadaşlarımızın arkasına ip gibi dizilir bilinmeyen yerlere yolculuk yapardık ta ki "**Kız ben sahan demedim Hemit dayının tükeninden bî sarî koka al gel!**" avazını duyunca istemeden de olsa yolculuktan vazgeçerdik. Çizgi oyununda bizi birinciliğe taşıyan kış geceleri ipe dizdiğimiz portakal kabuğundan bile-

zik biçiminde veya annelerimizin dolma ve peynir taşlarından aşırığımız yağ gibi düz, iri, yeşil, gri, kahverengi karışımı çayönü çakıl taşlarından çizgi taşlarımız vardı biz Diyarbakırlı mutlu çocukların...

Havanın karamasıyla beyaz badanalı duvardaki gaz lambasının şişesi sıyrılırdı beyaz dantel kılıfından. Çakılan muhtar çakmağıyla ateşlenen fitili kısılırdı tassaruf için. **Kinnapla** gerili beyaz dantelli perdeler çekilirdi **hevşe** bakan pencerelerimize. Tunç mangalda **eğişle** külllediğimiz közü maşayla karıştırarak bulduğumuz iki üçtane közü odun sobasının kapağındaki küçük gözüne bırakınca odunların önündeki tutuşturucu **yonkalar** çıt çıt ses çıkararak sobayı tutuşturunca ellerimizi ısıtmak için sobanın etrafında toplanıp akşam yemeğini beklerken kendi düşümüzü kurar, kendi hayatımızı oynardık bugünkü ÖzümSEN **Diyarbakir** çığlığını duyarcasına...

ÖzümSEN Diyarbakir

Bu kentte gün erken başlar
İnsanlar güneşe gülümser
Eller uzanırken
Kekik kokulu peynire
Dudaklar değerken
Buğusu tüten demli kaçak çaya
Ve umutlar yeşerir bir bir
Kapılar Bismillah'la açılırken rızka
Sular dökülürken erkeğin ardından
Akşama umutludur dolu cepler
Sen ne bereketli bir şehirsEN
ÖzümSEN Diyarbakir

Adımlanır bazalt daşlı küçeler

Yol verir elinde süpürgesiyle
Saçları Kerejdağ kokan selvi
boylu Sultan
Başında hamur teştiiyle
Gülümserken esmer çocuk
Tatlıcı, simitçi üç beş işçi
Selamlaşır dostça
Kimi Kürtçe
Kimi Zazaca
Belki de Ermenice
Okunur ezan
Çalar çan
Açılır güneşe eller
Sen ne zengin bir şehirsEN
ÖzümSEN Diyarbakir
Açılır dükkânlar rast gelelerle
'Siftahı senden bereketi Allah'tan'

Ya da
'Ben siftah ettim, komşum da etsin'lerle
Ustadan alır destur çırak
Kalaycı, palancı
Lehimci ve necar
Hepsi de işin ehli
Titizlikle tartar altını sarraf
Riyadan, düşmanlıktan bî taraf
Sen ne mutlu bir şehirsEN
ÖzümSEN Diyarbakir

Şehriye keser hatunlar
Tentene işler kızlar
Sargı burma açar analar
Kibe mumbar ister çocuklar
Meftune yer misafirler
Halaya durmuş bedenler
Türkü söyler bıçkın delikanlılar
Gelen de ağlar
Giden de ağlar
Ne ne vazgeçilmez bir şehirsEN
ÖzümSEN Diyarbakir...

ASMIN NİMET SINGEZ

Diyarbakır'da doğdu.

*İsmet Paşa ilkokulu,
Diyarbakır Kız Enstitüsü orta kısmını bitirdikten sonra,
Diyarbakır Erkek İlköğretmen okulundan mezun oldu.
Öğretmenlik mesleğini sürdürürken, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi ön lisansla eğitimine devam etti. Bingöl, Diyarbakır, Sakarya gibi şehirlerde öğretmenlik yaptı.*

İlk şiiri "Çiçek Bahçem" Milli Eğitim Dergisi'nde yayınladı. Şiir, öykü, deneme ve makaleleri Güney, Milliyet Blog, Amedinsesi, Yeniyurt, Edebiyat Defteri, gibi dergi gazete ve web sitelerinde yayımlandı. Kastal dergisinin genel yayın koordinatörlüğünü yaptı. "Arkadaş" adlı şiiri Mustafa İlhan tarafından bestelendi.

MAKALE

Çocukların Orijinal Ayarları İle Oynamayın

İnsanın doğasında var. Yaşam değişim, dönüşüm sirkülasyon içerisinde. Bu duruma açık olan kişi direnmeden izin veriyor kendi dönüşümüne.

Ancak inatçı bir kişilik değişime direnmiyor.

Neticede değişimin iki türüsü mümkün; ya olumsuz ya da olumlu olabiliyor. Bunun nedeniyse genellikle toplumun, ailenin ve geleneklerin biçimsel yaklaşımları. Bu yüzden çocuk ister istemez büyüdükçe özünden uzaklaşıyor...

Sonra bir gün o çocuk bir anne oluyor, baba oluyor, ev hanımı oluyor, öğretmen oluyor, ya da mühendis, veteriner, işçi, memur, avukat, esnaf her neyse...

Edindiği meslek, ünvan itibariyle de bir role bürünüyor.

Bu roller aynı zamanda edindiği yeni kabuklar...

Sonra bir gün çocuğuyla veya çocuğun biriyle baş başa kalıyor. Onu anlamak için empati yapmanın yararını keşfediyor ama yine de çocuğun duygularını, düşüncelerini, hayallerini kendi bilinçaltı süzgecinden bilmeden geçiriyor. Farkında değil!

Hatırlamıyor, unutmuş kendi çocukluğunu, sağlığını, hayallerini... Bilinçaltının su yüzüne, karşıdaki çocuk üzerinden çıkmaya başladığını görüyor.

"Büyükler kendi kendilerine yıkamadıkları duvarlarını, başka bir ruha önermeseler nasıl olurdu?

Soyunup arınsak... Onların saf ayarlarına biz dönsek!
Bunu kendi çocukluğumuzdan başlayarak yapabiliriz..."

Kendi çocukluğumuz!

Hani derler ya; "içindeki çocuğu sev" diye.

Bir de şu vardır; "içindeki çocuğu büyüt"

Ben de şöyle diyorum; "kendi çocukluğuzaya gidin, onunla konuşun, onu şefkatle kucaklayın, öpücöklere boğun..." Nasıl da tatlıymış öyle değil mi!

O küçüğü olduğu gibi sarmalayıp, barışın çocukluğunuzla. Ve onu tanıyın! Kendi çocukluğunu tanıyan ve onu olduğu gibi görüp, kabul eden bir yetişkin daha özgüvenli olacaktır. Böylece çocukları da daha iyi anlayacaktır...

Spiritüel öğretilerde şöyle bir sistem vardır; evet 3 boyut realitesinde geçmişe gidemezsiniz, değiştiremezsiniz bu bakış açısıyla, düz bir çizgide ilerliyordur hayat. Ancak spiritüel bir insan bir üst boyutun gerçekliğini yaşayabilir. Zaman eğilip, bükülebilir. Kişi, kendi

geçmişine gidip, geçmişteki herhangi bir an'ını dönüştürebilir..
Örneğin; sizi üzen bir hatıranız vardır. Meditasyon halindeyken, o ana gidip yeniden yaşamaya planlıyorsunuz beyninizi. Yeni bir senaryo yaratabiliyorsunuz. Ve orada olup bitenleri ya dilediğiniz gibi, ya da tamamen ışığa çevirip şifalandırılıyorsunuz. Bu işlem kendi ruh sağlığınız için önemli bir aşamadır. Bunu yaparken geleceğinizi de değişime uğramış oluyorsunuz. Çünkü o andaki bakış açınız da şifalandı...

Her insanın özü ruhsallığa dayandığına göre bu çalışmayı "hatırlayan" herkes yapabilir. Sihirli bir çalışmadır. Bazı büyüklerle ilginç gelebilir ama bunu çocuklara anlattığınızda müthiş eğlenceli bulacaklardır...

Tüm sihirler çocuk zihinlerinde; hayallerinin, parmaklarının ucundan akmaya başlar neşeyle. Onlara bakınca en büyük sihrin neşeli olmaktan geçtiğini de farketirler.

Bizi eğiten çocukluk, çocuklardır. An'da yaşarlar. Duyguları, kalpleri beyinleri taptazedir.

Peki büyükler ne yapar? Büyük bir ciddiyetle olaylar dünyasına dalıp, kendi yarattıkları durumları, mantıklarının süzgecinden geçirir sonra hüznle zihinlerinde dans edip durular çoğunlukla...

Çocuklar ise; büyük bir ciddiyetle oyunlarını oynayıp, oynadıkları oyunların dünyasına dalıp, durumları gülücüklerinin süzgecinden geçirir sonra neşeyle kalplerinde dans ederler...

Tabi büyüklerin koruyucu, tutucu öğretilerinin etkisinden uzak kalabildikleri özgür zamanlarında...

Peki hangisi daha mantıklı? Zihin sesi mi, kalp sesi mi? Orijinal ayarlarımıza geri dönmek en mantıklısı olmaz mı? Kalbim olur diyor...

Yancı

Düşersin
kahvenin kenar masalarından
sana ayrılmış olanına

yancı gelir yanına
sırada ortacı vardır
üstüne meydancı
bak tamam oldu
bu gecede muhabbet harcı

Çağır tüm batakcıları ortacı
bak nasılsa mahallenin tüm yiğitleri burada
namus yere düşen izmarit tadında
tanımlarda tartışmalarda

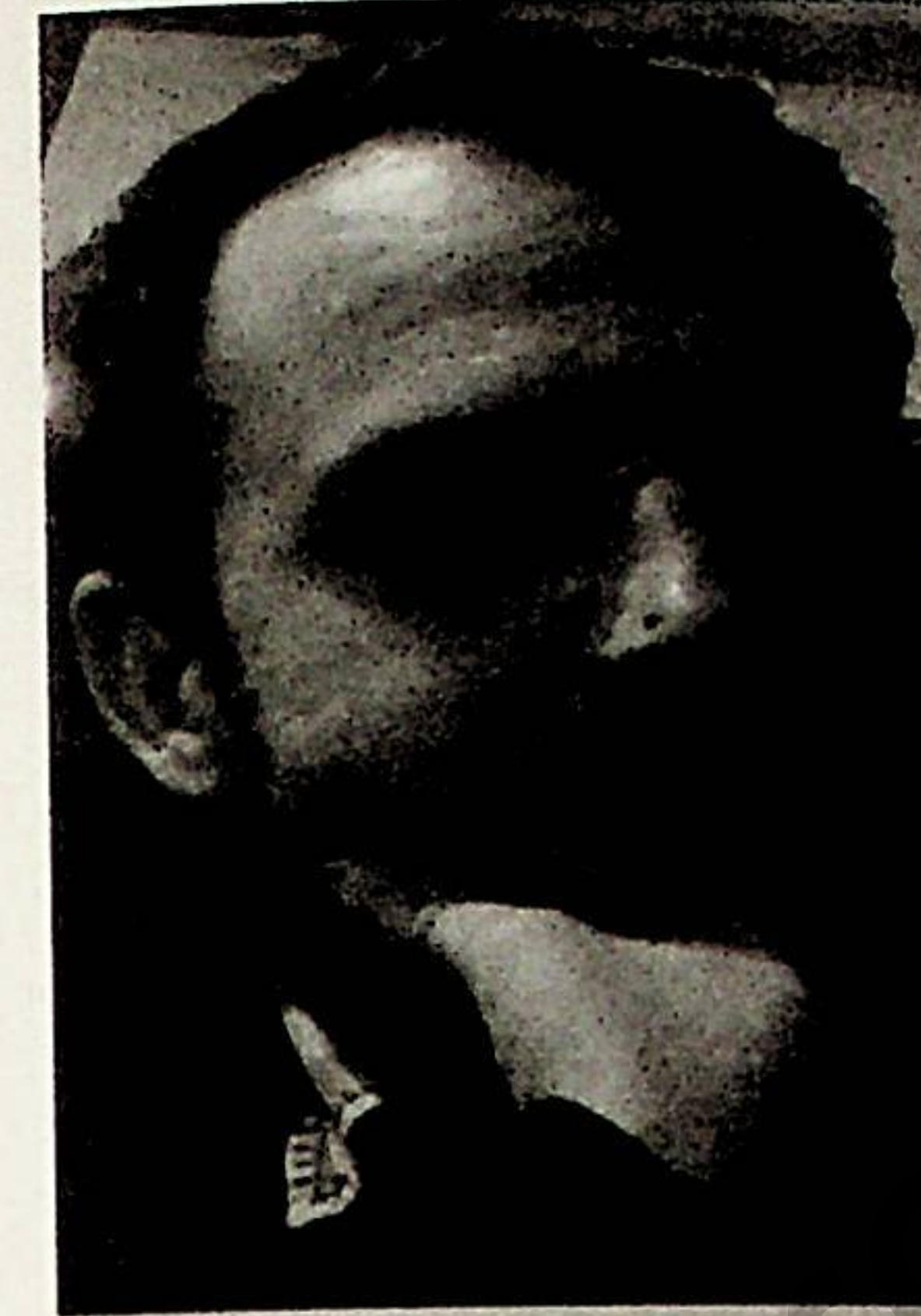
İnsanlar konuştuğu nesnelere soğur
insanlar kahramanlaştıkça efsaneler kendini korur
sonra düş vurur
dişlerin ovuştur

Realitesi ezik
sözleri beylik insanlardan
alinterinde helallik
emeğinde keyfiliktir artakalan

Yancı susma
bak düşler masalarda
çekilen taş umut
atılan kart öfke
düşen zar kader
sevgiyse dahil değil adisyona

Risk alınmamış bir hayat
yaşanmamış
yargılanmamış
bir iradesizliktir
ifşalarda

Hadiseler yetti filozoflar gitti
kehribar kehribar çekildi gece
sen de düşersin
düşünce yancılarının masalarına
ortak olursun masallarına da
şimdi gülüp bu tiyatrunun akılda kalanına
Cebimizdekini de bırakarak ortacıya
Yol alalım yancı
düşde er
düşüncede hür
aşta yalnızlığa

İBRAHİM ŞAH

Diyarbakır'da doğdu.

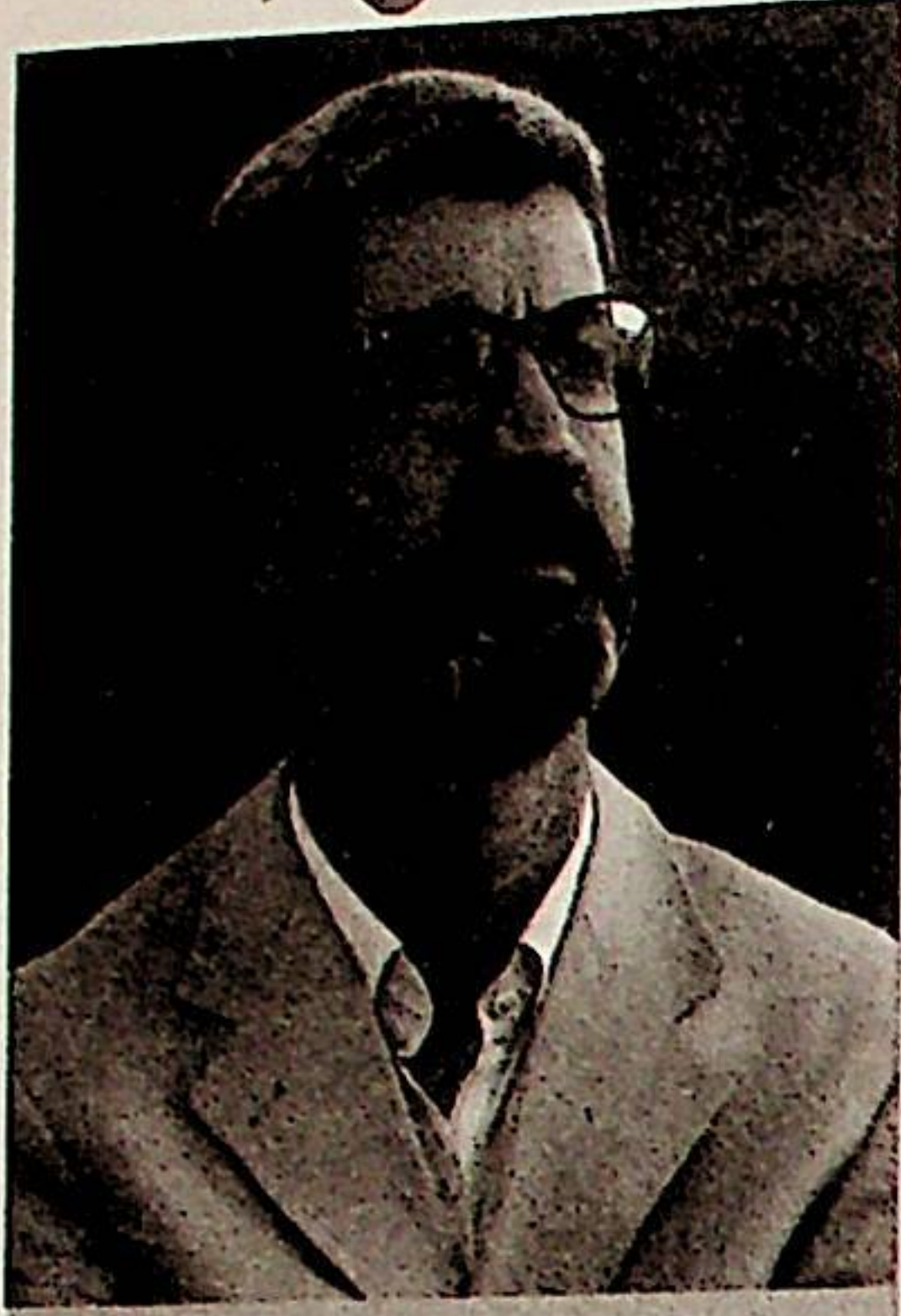
İlköğretim ve liseyi burada tamamladı.

İnönü Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü mezunudur.

Üniversite yıllarından itibaren dergilere yazılar yazdı. Şiir ve yazıları Natama, Edebiyat Kırathanesi, Şiirden ve benzeri dergilerde yayımlandı.

Şiir

MUHARREM ERBEY

1969'da Diyarbakır'da doğdu. İlk şiiri 1981'de Furi çocuk dergisinde yayımlandı. 1997'den itibaren çok sayıda ulusal ve uluslararası alanda gazete, web sayfası ve dergide şiir, öykü, makale, deneme ve röportajları yayınladı. Eserleri çok sayıda dillere çevrildi. Edebiyat, barış ve insan hakları çalışmalarından dolayı 1999 Ankara Barosunda öykü ödülü'nü, 2007 yılında Ümit Kaftancıoğlu öykü ödülü'nü, 2012 yılında Ludovic Trairieux Uluslararası Hukuk İnsan Hakları ödülü'nü, 2014'te Norveç Pen Düşünce ve İfade Özgürlüğü ödülü'nü, 2014'te Norveç Pen baskı altındaki yazarlara verilen Tucholsky ödülü'nü aldı. Çok sayıda seçkide öyküleri yer aldı. 2016 Yaşar Kemal öykü seçkisine gönderilen 1124 öykü arasında 'Sarkis Amca' adlı öyküsü 20 öykü arasında yer aldı. 1997'den itibaren Diyarbakır'da serbest avukatlık yapıyor.

Öykü

Amed

1950. Amed. Yağmurun yeni dindiği, sisli bir ikinci vakti, küçük kervanlarıyla Nuh'tan daha eski, geçmişten getirdiği bir güven duygusu aşıl原因, görkemli duruşuyla da geleceğe meydan okuyan, Amed şehrine doğru ilerlerken, surlar ve siyah kulelerden oluşan bir kütle, sis ve bulutların içinde karşılarında belirdi. Nefeslerini tuttular. 'Doğu'ya Git!' diyen ses Jacob'un kulağını sağır edercesine çınladı. Yavaş yavaş şehre doğru ilerlerken Jacob, tahayyül edip durduğu doğudaki surlar âlemine adım adım giriyordu. Yıllarca okuduğu seyyah kitaplarının çizdiği gizemli hayat karşısındaydı, görmese öleceğim dediği diyardıydı.

O an vazgeçemediği evi, dükkânı, ailesi ve çevresinin hayallerine ulaşmada en büyük engel olduğunu anladı. Ailesi, babasının bıraktığı deri dükkânı, babasının yarattığı korku, bu korkunun yarattığı kâbuslar, 'zengin olmalısın, evlenip çocuklara karışmalısın' dayatması, onu hayallerinden, bu muhteşem deneyimden hep uzaklaştırıp durmuştu.

İçindeki sesi ilk defa bu kadar yakından duyuyordu, yüzünde bir mutluluk haresi belirdi. Yüreğinden kuşlar havalandı. Selim'in seslenişini duymadı, Selim eliyle dürtünce Jacob kendisine gelebildi.

Mardin Kapısından şehre girerken ellerinde mızraklarla bekleyen nöbetçiler yollarını kesti, Selim evrakları gösterdi, korumalar evrakları ters tutup inceleyince Selim okuma bilmediklerini anladı el çabukluğuyla kuşaklarına bir şeyler bıraktı, mızraklar birden açılıp kervanlarına yol verdi. Kale kapısından içeri girince Amed'de iğne atsan yere düşmez bir kalabalıkla karşılaştılar. Canlı ticaret, insan selini, kalabalığı dalgalandırıyordu. Şehrin çarşısında ilerlerken her yerin siyah bazalt taşla batıp çıktığını gördü Jacob. Savaşlardan, politik muhasaralardan nasibini defalarca almasına rağmen dimdik ayakta duran, hafızası, dili ve söylenmeyen içli bir şarkısıyla geçmişe ait birçok duyguyu içinde barındıran bir şehirdi burası, onu çağıran sesin burada olduğundan emindi Jacob.

Amed'in anlamını sordu Jacob. Selim 'Medlerin anlamına geliyor, Medler, İran'dan Afganistan'a kadar geniş bir alanda 600 yıl hüküm süren on altı Kürt devletinin en önemlisidir. Dünyanın en uzun süre hüküm süren Asur İmparatorluğunu Kürtler yıkıp yerine, Med İmparatorluğunu kurdu.'

'Kürtler mi son verdi, bilmiyordum.'

'Evet, 1400 yıl süren hükümlerine Kürtler son verdi. Kürtleri kendi iç kavgaları yıktı hep, iç kavgalarla o kadar meşguller ki bir türlü güçlerini birleştirme zahmetine girişmiyorlar. Ondan dolayı bizim adımız duyulmaz, vahşi ve acımasız derler, ayrıca kullanılmaya da

müsait olduğumuzu söylerler,' dedi.

'Peki ya şimdi?' Diye sordu Jacob.

'Şimdilerde Osmanlının ağır vergisiyle, adaletsizliğiyle baş edemediğinden dağlarına çekilmişler. Kürt Beyleri savaş zamanlarında bir zamanlar yetmiş bin asker Osmanlıya verirken şimdilerde beş bin askeri bile zor veriyor.

Ne Osmanlı Kürtleri yenebildi, ne de Kürtler Osmanlıyı yenebildi. Ve birbirini asla yenemeyecekler de. Osmanlı, Kürtleri kaybetti. Yakında Arapları da kaybeder.

Türkler, Farsların oyunlarına, Arapların doldurmasına çok geliyor. Kürtleri dağlarında yenen ve oradan indirebilen kimse olmamıştır beyim,' deyip gülümsedi.

Doğunun kitaplarında okurken hep bahsedilen, asi ruhlu, kural tanımaz dağ insanı, kavgacı Kürtlerin ülkesindeydiler.

Çarşıda at üstünde gezinip çevresini küçümseyerek süzen soylular, katırlara binen zengin tüccarlar, merkeplere binmiş şaşkın seyyahlar vardı. Kutsal giysileri, mütevazı bakışlarıyla ibadet evine yetişmeye çalışan rahipler, siyah çarşafı kendini görünmez kılan kadınlara baktılar. Dünyanın tüm nimetlerini elinin tersiyle itip, dünyayı anlamaya, kendini bulmaya koyulan dervişlere, üstü başı yırtık dilencilere, açlıktan bir deri bir kemik kalmış aç bılaç insanlara bakakaldılar. Ellerindeki uzun sopalarla insanları iteleyerek kendilerine yol açan, bunu yaparken de homurdanmalara yol açan, sevilmeyen üniformalı esmer tenli iri yarı askerlerin geçişleri tam bir eziyetti. Selim, Jacob'un kulağına eğilerek, 'yöneticilerin bu davranıştan habersiz olduğunu sanmıyorum,' dedi.

Jacob, bilginin ve dinin ayrılmaz bir bütün olduğunun ayırtına burada Amed'de vardı. Her yer bazalttı, sokakların zemini, evler, surlar, duvarlar, camiler, kiliseler hep siyah bazalt taşlandı. Bu kasvetten insanın ruhu daralıyordu. Savaş zamanındaki istila düşünülerek evlerin girişi, sokaklar, ana caddeler dar yapılmıştı. Nerdeyse tamamı Hıristiyan'ların elinde olan ticaret, sokaklarda, caddelerde, en çok ta hanlarda yapılıyordu. Suriye'den, İran'dan, Avrupa'dan gelen kervanlar her gün hanların kapısında yük indiriyordu. Deri işleri Hamedan'dan, pamuklular Azerbeycan'dan, şallar Meşhed'den, dünyaca ünlü halılar Kirmanşah'tan Acem hana gelip oradan satılıyordu.

Kürt, Ermeni, Süryani, Yahudi ve Türklerden oluşan Amed nüfusu elli bin civarındaydı. Şehrin dış dünyayla bağlantısını sağlayan ihtişamlı kapılar güneş batarken gürültüyle kapanıyor, sabah güneş doğunca yine büyük bir gürültüyle açılıyordu. Güneş battıktan sonra gelenler, şehre girmek için kapının dışında çadırlarda güneşin doğmasını bekliyorlardı.

Çarşıda bir dükkânda karşılaştığı bir İngiliz misyoner ile selamlaşıp ayaküstü sohbet etti. Misyoner Jacob'a yaz aylarının korkunç sıcak olduğunu, ateşli hastalıkların şehri kasıp kavurduğunu, şehre içme suyunun Karacadağ'daki Hamrvat bölgesinden yüksek kanallarla getirildiğini, delik olan kanalın bazı yerlerinin gübreyle sıvandığını, suların bundan dolayı mikroplu olduğunu, insanların hayvan yalıklarından su içtiğini, ondan dirençsiz ve solgun olduklarını, suyu kaynatmalarını salık verdi. Jacob, başını salladı, sonra ona Günahkârlar Kalesini sordu. Misyoner birkaç gündür buraya geldiğini ve geçen gün handa fısıltıyla konuşurken duyduğunu ama tam olarak nerede olduğunu bilmediğini, sadece konuşan adamın eliyle dağları gösterdiğini söyledi. Jacob, misyonere teşekkür etti ayrıldılar. Selim'a suyu kaynatarak yanlarındaki deri mataralara doldurmasını söyledi. Selim, Ebubekir'e bunu söyleyince Ebubekir 'ne gerek var?' dedi. Selim, ısrar edince 'tamam,' deyip sustu. Selim, bir hana gidersek ilk işiniz bir kazanda su kaynatmak olacak, dedi.

Şehirde bir süre gezindikten sonra Tebriz Hanına yerleştiler. Ebubekir, hancıdan su kaynatmak için mutfağı sordu. Hancı onlara eliyle mutfağı gösterirken, Jacob ve Selim odaya yerleştiler. Odada dört yer yatağı vardı. Eşyalarını bırakıp hancının banyo yapmaları için gösterdiği aşağıdaki odaya gittiler. Önce Jacob, sonra da Selim yıkanıp odalarına çıktılar. Yorgunluktan ikisi de uzanır uzanmaz gözleri kapandı. Birkaç saat sonra uyandılar, aşağıya indiler. Ebubekir, mataralara, testilere kaynatılmış su doldurmakla, Hasan'da eşyaları taşımakla meşguldü. Hanın, bazal taşlı avlusunda gölgede oturduklar, bir testi su ve iki tane tas istediler, hancı yamağı hemen onlara getirdi. Jacob ve Selim testiyi doldurup doldurup kana kana içtiler.

Jacob, hemen yanlarındaki kürsülerde oturan ve hararetli konuşan iki kişiyi görünce Selim'e dönüp 'bunlar bu kadar heyecanlı ne konuşuyorlar?' diye sordu. Selim'de dönüp iki adama neler olduğunu sordu. Meseleyi anlatan orta yaşlı adam dönüp önce onlara sonra da başını sağa sola çevirip etrafa bakındı, kimsenin onları dinlemediğine kanaat getirip başını Selim'e uzatıp fısıltıyla başladı anlatmaya; 'Şehir, kışın yaşanan bir meseli hala konuşuyor,' dedi. Yeniden çevresine bakındı ve yeniden başladı konuşmaya, 'kışın soğuk bir akşamüstü yoksulun biri soğuk algınlığı nedeniyle meşhur Deva Hamamına gitmiş. Hamamcı, Beylerbeyinin maiyetiyle birazdan geleceğini, kimseyi istemediğini özellikle tembih etmiş, diyerek yoksulu geri göndermiş.

Yoksul açmış ağzını, yummuş gözlerini beddua edip köşede ti tir titreyerek beylerbeyinin gelmesini beklemiş. Bir süre sonra bir adam gelip hamamcıya, beylerbeyinin bu akşam gelmekten vazgeçtiğini, yoksullara bu gece ücretsiz hizmet vermesini istemiş. Hamamcı da hamamın karşısında sırtını duvara dayayıp söylenen yoksulu çağır-mış; bak küfrettiğin beylerbeyi gelmekten vazgeçmiş, üstüne üstlük

bu gece hamamın yoksullara ayrılmasını ve ücretinin de ondan olacağını salık vermiş. Yoksul adam sevinerek hamama girmiş, bir güzel terlemiş, yıkanmış, yıkanırken de keşke şimdi evde kavurma pilav olsaydı, soba da cayır cayır yanıp evi sınımsızca yapsaydı, diye içinden geçirmiş. Banyosu bitince giysilerini giyip karnı guruldayarak evine doğru takatsiz bedeniyle yola koyulmuş.

Kırık dökük cümle kapısını açınca sundurmanın altına yığılı odunları görüp şaşır-mış. Sabah evden çıkınca evde odun yokmuş çünkü. Kapıdaki tokmağı vurmuş, hanımı kapıyı açınca sıcaklık yüzüne vurmuş, burnuna mis gibi kavurma kokusu gelmiş. Hanım nerden geldi bu odunlar, bu kavurma? diye sormuş. Hanımı umarsızca omzunun üstünden yoksul eşine gülümseyerek, sen göndermişsin ya, demiş. Yoksul adam sobanın arkasına çömelip derin düşünceye dalmış. Beylerbeyine küfrettiğimi hamamcı duyup tez yetiştirdi diyelim, demiş.

Evimde odun olmadığını ve canımın kavurma istediğini kim bilebilir ki? Yemeğini yerken kendine şüpheler yaratmış, sonra da uyumuş. Sabah erkenden Beylerbeyinin sarayına gitmiş. Kapıda beklemiş ama görüşememiş. Akşama maiyetiyle hamama geleceğini haber alınca hamamın önüne gidip beklemiş. Beylerbeyi gelince önüne atılıp af dilemiş. 'Dün akşam size saygısızlık yapıp öfkeme yenildim, beni affedin,' demiş. Beylerbeyi eliyle yere diz çöken adamın başını kaldırıp gözlerine bakmış. 'Benim şehrimde birinin aç olduğunu bilmediğim için sen beni affet demiş,' yoksul adam ayaklarına kapanıp ağlamaya başlamış. Beylerbeyinin kerametinin olduğunu anlamış. Ulu Camiye sığınıp durmadan ibadet edip, ağlıyormuş. Kerametinden sual olunmaz ama beylerbeyinin mucizesinden sonra Allahtan durmadan bağışlanmayı diliyormuş.

Şimdi tüm şehir Hazreti Süleyman'ın cinlerinin Beylerbeyinin inayetinde olduğunu konuşuyor. Yeni gelen Beylerbeyinin tıp ilmi, yıldız bilimi, başkaca fenler hakkında pek bilgisi olduğu söyleniyor. Yoksul adamı affetmiş ve evine dönmesine ruhsat vermiş. Düşünün divanda tayinler, aziller, adalet dağıtan Beylerbeyi'nin kim kemgözlü, kim hasis, kim uğursuz, kim riyakâr, kim dürüst, kim Allahtan korkar, kim şeytana, puta, ateşe tapar biliyormuş. Bir gün de sarayda çalışan bir temizlikçiye bir şey sormuş, sorarken de gayriihtiyarî temizlikçinin gözlerine bakmış, bakmasıyla da ona sarılması bir olmuş. Onu alıp simlerle süslü hilatlar giydirmiş, dönüp musahibim yani sohbet arkadaşım olur musun? Diye sormuş. Adam düşünüyem deyip huzurdan ayrılmış. O gün ortadan aniden kaybolmuş. Onun gittiğini ne gören ne de duyan olmamış. O hizmetli meğerse evliyaymış. Yani Beylerbeyi her şeyi biliyormuş, her şeyden de haberi varmış, 'diyerek konuşmasını noktalamış.

Selim de konuşulanları çevirmekten yorulmuş bir hareketle testiden tasa su doldurup kafasına dikmiş. Jacob eliyle ince sakalını sıvazlayıp

hayret ve şüphe karışımı bir bakışla anlatıcıya bakmış. Adam sessizce kalkarken, işaret parmağını dik bir şekilde dudaklarına tutarak, fal taşı gibi açılmış gözlerle oradan ayrılmış.

Jacob, Selim'in yorum yapmasını beklemeden, 'Selim Amed'e bazıları Diyarbekir diyor, iki ismi mi var bu şehrin?

'Evet efendim iki ismi var. Amed ismi Nuh Nebiden kalmadır, herkes belleğine naksetmiştir. Yakın zamanda Amed ve çevre şehirler, köyler, bucaklar bir Emir tarafından ele geçiriliyor. Emir ölünce de buraları Bekir adında oğluna kalıyor. Bu civarlara Bekir'in diyarı anlamında Diyar-ı Bekir denilmeye başlanıyor. Amed diyenler de oluyor, Diyarıbekir diyenler de. Herkes iki ismi de bildiğinden sorun çıkmıyor.'

Jacob, 'Amed'in -gülümseyerek- veya Diyarbekir'in lezzetli ekmeğini, kebabını ve şarabını en iyi nerde yapıyorlar?' diye sordu. Kalktılar, sokağa çıkıp yürüdüler. Sora sora kebabçı buldular ama şarap orada yoktu. Onlar da kebab ve ekmeğe razı olup yediler.

Jacob, 'çok güzel, anlattıkları kadar varmış,' dedi.

Kalkıp yürüdüler. Kale kapısından çıktılar. Dicle Nehrinin kenarına geldiler. Dicle Nehri yarım ay şeklindeydi; şehrin çevresinde dolanarak Musul'a doğru sessizce akıyordu. Fiskaya'da akan şelale kayalıkların olduğu uçurumdan büyük bir gürültüyle Dicle Nehri'ne akıyordu. Jakob, Amed Kalesi'ne hayran kalmıştı. Günahkârlar Kalesi'ni sordu yoldan geçen birkaç kişiye. İnsanlar kalenin ismini duyunca başlarını çeviriyor, konuşmuyor, korkuyorlardı.

Jakob, Selim aracılığıyla oradan geçen başka bir yaşlıya Günahkârlar Kalesi'ni sorunca adam cin çarpmış gibi 'tövbe estağfurullah deyip hemen uzaklaştı. Caddeden dümdüz ilerlediler. Ulu Cami'nin içini gezmeye koyuldular. Avlusunda güneş saati vardı. İnanılmaz mistik bir mabette olduğu hissiyle doldu içi. Birden yükselen ezan sesiyle Jacob'un tüyleri diken diken oldu. Abdest alınan yerde oturup yüzünü yıkadı, su içti. İçinde bir huzur belirdi. Durup Ulu Cami'nin taşlarına, mimarisine hayranlıkla baktı. İnsanları, çok sevdikleri eşleriyle ve ibadet sırasında Tanrı'yla baş başa bırakmak gerektiğini bildiğinden, camidekileri bu kutsal anda yalnız bırakıp sessizce orayı terk etti.

Akşama doğru hana döndüler. Her önüne gelene Günahkârlar Kalesini sorduklarından herkes şüpheyle onlara yaklaşıyordu. Hanın avlusunda gölgede otururken iri yarı yüzü kesiklerle dolu biri Selim'e sokuldu ve sesini kısarak "Günahkârlar Kalesi'ni neden soruyorsunuz?" diye sordu. Selim de Jacob adında bu yabancı adamın okuduğu bir seyyahın kitabından çok etkilendiğini, oraya mutlaka gitmesi gerektiğini, hayatının sonuna kadar o kaleyi arayacağını söyledi.

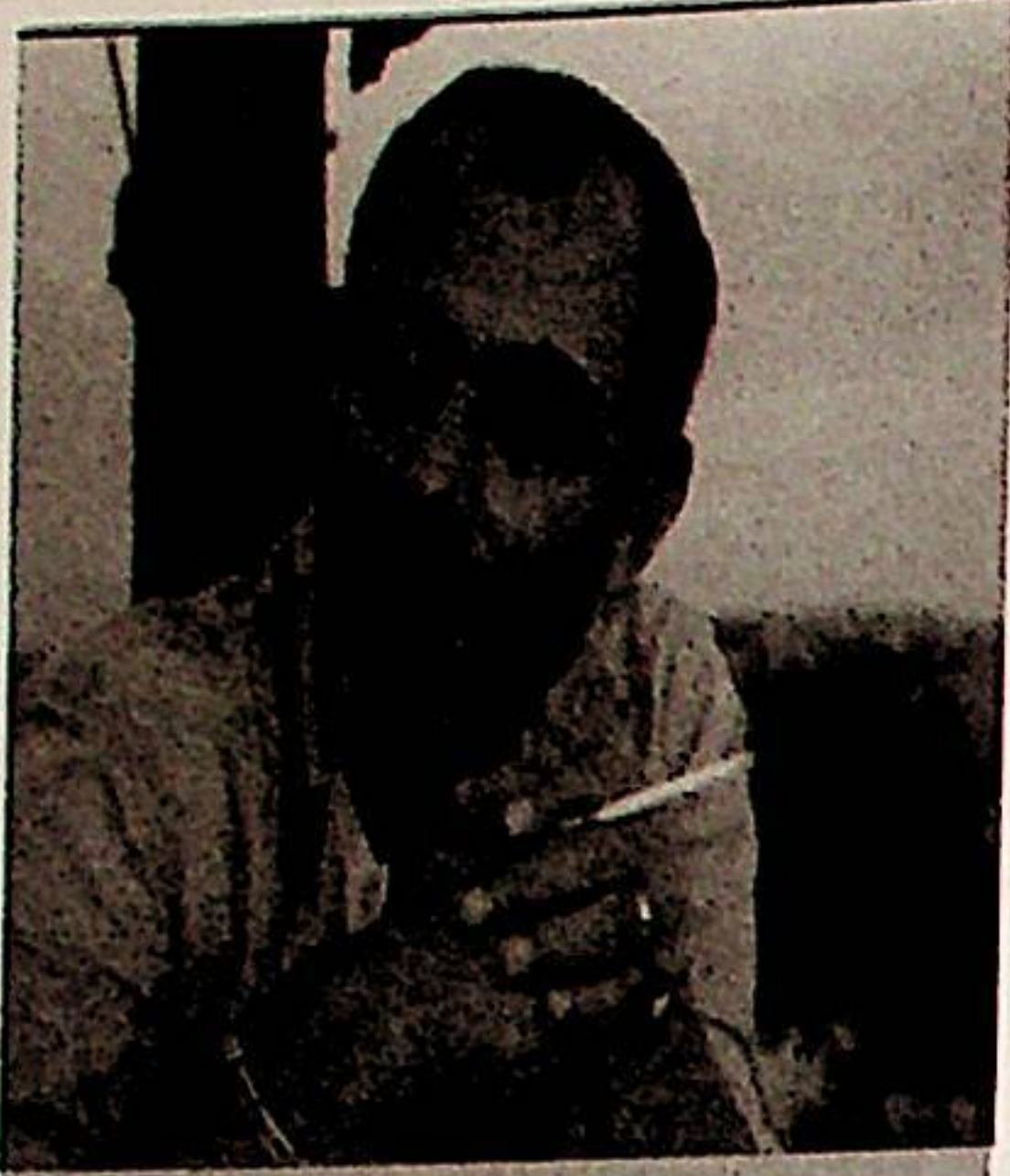
Adam, din sapkınlarının, simyacıların, şifacıların, kanun kaçaklarının, günah işleyenlerin, gidip saklandığı bu kaleye çok gitmek istiyorsa ücret karşılığında onlara yardımcı olabileceğini söyledi.

Selim adamın söylediklerini Jacob'a çevirir çevirmez Jacob anında başını salladı. Adam, orada bir arkadaşının olduğunu, fakat oraya ait gördüğü, tanıdığı insanlar hakkında hiç kimseye bir şey anlatmaması gerektiğini söyledi. Selim, adamın söylediklerini Jacob'a aktardı. Jacob o adama dönerek başını salladı. İri yarı ve burma bıyıklı olan adam adım Azamet, dedi. "sizi adam başı on mecediye karşılığında götürebilirim," dedi.

Jacob 'okey, okey' dedi.

'Doğu'ya Git!' sesi birden çoğaldı, çoğaldı, uğultuya döndü, uğultu tuhaf bir sese döndü, heyecanlandı, kalbi hızlandı, beyni zonkladı, Amina'sına yaklaştığını hissetmeye başladı. Sabah erkenden Jacob, Selim ve iki adamı uyandırdılar. Eşyaları katırlara yüklediler. Hesaplarını ödeyerek hancıya teşekkür ettiler ve Azamet'i beklemeye koyuldular. Hemen sonra hanın kapısından Azamet ve dört silahlı adamı göründü. Azamet kapıdan herkesin hazır olduğunu görünce eliyle gidelim işaretini yaptı, içeri girmedi, Jacob, Selim ve iki adamı atlarına atlayıp hanın kapısından çıktılar. Önde Azamet ve adamları, arkada Jacob, Selim ve iki yardımcısı küçük bir kervan oluşturdu. Atların ayakları bazalt taşlara değdikçe sokaklarda ses ritmik bir şekilde yankılandı. Çarşıda hareketlilik henüz başlamamıştı. Esnafar yavaş yavaş dükkânlarını açıyor, tentelerin altına eşyalarını taşıyor, biraz önce doğan güneşle açılan kale kapısından içeriye giren atların, develerin gürültüsüyle çarşı kalabalıklaşıyordu.

TUNAY BOZYİĞİT

1961 yılında Iğdır'da doğdu.

İlk ve orta öğretimini burada tamamladı.

1983 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir memur olarak çalıştı. Bu dönemde Anadolu Üniversitesi İş İdaresi bölümünden mezun oldu. 1984-1987 yılları arasında Zeytin Burnu Halk Eğitim Merkezi'nin müzik korosu ve halk oyunları bölümünde çalıştı.

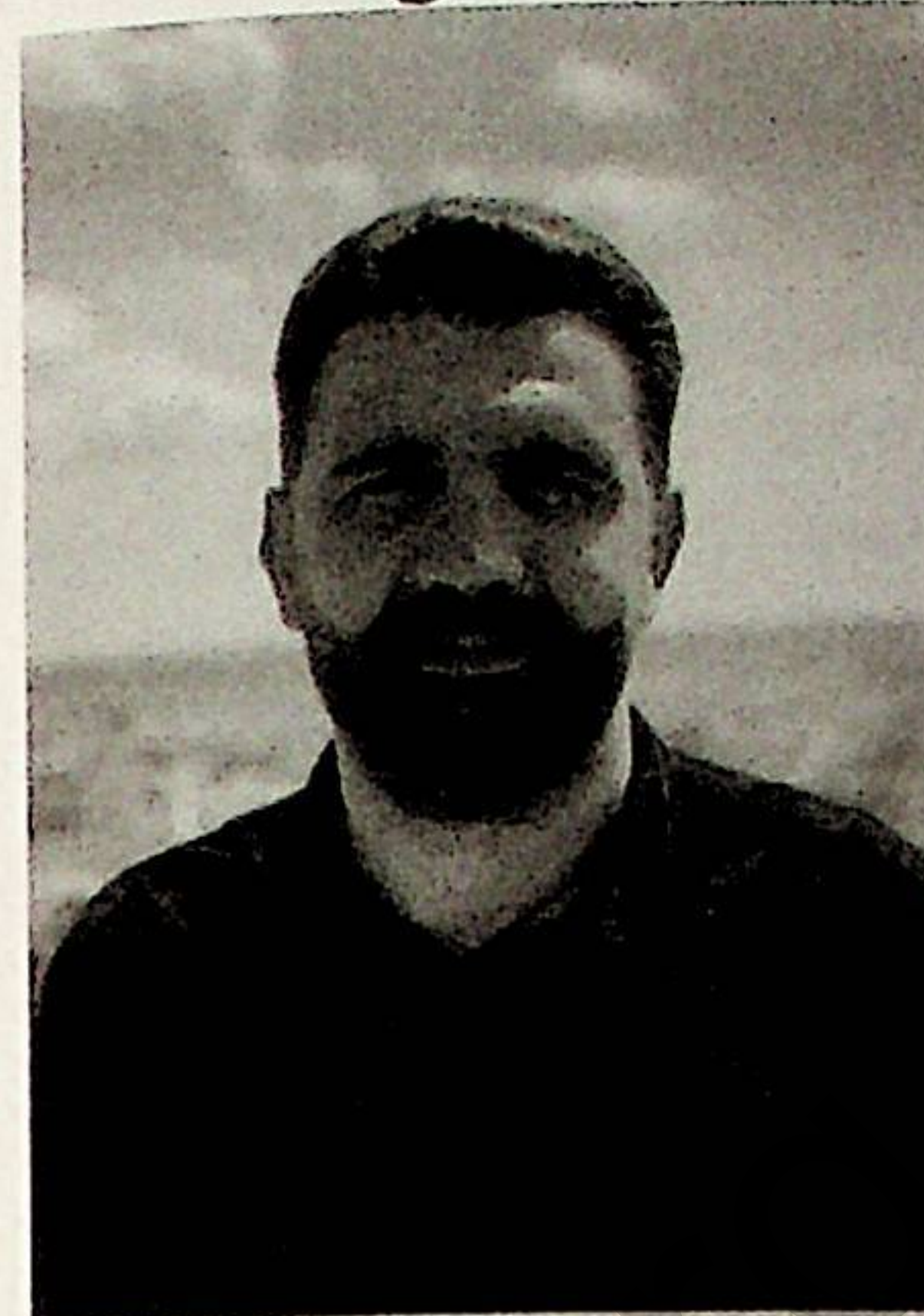
Grup Yorum'un kuruluşunda bulundu.

Birçok sanatçının yorumladığı Seyduna Türküleri'nin yazarıdır.

Şiir

Dil Çıkmazı

elli yıl önce dilime doğdum
sonra sözümü dilimin çıkmazına
gün oldu dilim ormandı
her dem yeşil her dem candı
ürperen bir yanı derinlikte
yaprakça titredi
diğer yanı güneşe boy atardı
tutmaya uzanırdı onu doruktu
gün oldu dilim dağbaşıydı ,
öyle çırılçıplaktı.
güneşte ilk o yanardı, bulutu ilk o tadardı.
mağrurdu,
yine de içi kaynardı acıyla mağmaca yanardı
ama hep kendini anardı..
vehap kafesine kapandı,kendine..
her tadı tanıdı,klavuzdu.
asla özgürlük tadını bulamadı,
yasaklardaydı yada kafesinde aslandı.
dilim çıkmazdı
asla da sır çıkmadı
çıkanlar mırıltısı anlaşılmayan
söz kırıntılarıydı.
yaltalanmadı ,kış yalamadı
iktidara yaslanmadı diye,para da kazanamadı
tadlara eksik kaldı.
(yaşamdantad almadı)
hep yanık türkülere dadandı
orda soluklandı
ana sütünü hatırladı çocukluğuna uzandı
yılmadan hak aradı, yoksulluk acısından bileylendi
keskince kılıçlandı
çoğunda kınında kaldı.
aklımdan çok yüreğimin esiri kaldı, yandı, doğrandı.
zehir kuyuları dipdiri karnında kaldı
akıtamadı
susmadı, hep susadı konuşmaya ya
konuşamadı
konuşunca da başı darda kaldı, kısaldı
ah dilim hiç uzayamadı,
dil çıkmazı kaldı..

HARUN TUTUŞ

1990 senesinde Diyarbakır'ın Kulp ilçesinde doğan Harun Tutuş, ilk, orta ve yüksek öğreniminin tüm aşamaları yine Diyarbakır'da geçti. Son olarak 2015 senesinde Dicle Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Edebiyata ilgisi çocuk yaşlarda başlayan yazar, iki dilde eserler üretmektedir. Kürtçe şiirlerinden oluşan "Jana Dilê Min û Welatê Min" adlı ilk kitabı 2015 yılında, Türkçe şiirleri ise "Gidişinin Ertesi" adlı kitabıyla 2018 yılında okurla buluştu. Bir dönem Can Radyo'da sunuculuk yaptı. Çeşitli dergi ve gazetelerde eserleri yayımlanan yazar halen Diyarbakır'da yaşamakta, memur olarak görev yapmaktadır.

MONOĞRAFI

Dağlı

Sırtını dağa yasladığını söyleyenleri çok gördüm ben. Peki, siz başını bir dağın dizine koyan birini gördünüz mü hiç? Görmediyseniz tanıştırayım. Merhaba, ben Harun. Bir dağın oğluyum. Bir dağ ki adı Hanım. Altmış küsur yaşında, yüz yetmiş santim boyunda, başında kar beyazı saçları, esmere çalan yüzünde yarım asırlık bir hüznün, omuzlarında yılların getirdiği yorgunluk, gözlerinde hep bir nem. On çocuk annesi. Bu dağ bir volkan. İçinde, yüreğinde taşıyor yanğını. Bu yüzden yanıktr sesi. Ağıt yakar içli içli ki, en güzel yaptığı şeydir ağıt yakmak. Yarım asırdan fazla yaşantısında, zaman ondan çok şey almış. Ekseriyetle de sevdiklerini. Oldukça yorgun ve bitkin bu yüzden ama hala dik, hala ayakta. Hayat, henüz yedi yaşındayken önce babasını almış sonra da hayallerini. Çünkü hep bir erkek kardeşi olsun istiyormuş. Kız kardeşini seviyor, onunla da iyi vakit geçiriyormuş ama bir erkek kardeşi de olsun istiyormuş. Ama babası ile birlikte bu hayali de ölmüş tabiri caiz ise. İşte o zaman bir bulut çökmüş başına, gün görmemiş. Ailenin bütün yükü annesinden sonra onun omuzlarına çökmüş. O ana kadar çoğunlukla hayvanları otlatmaya çıkaran, evin ufak tefek işlerini yapan Hanım birden büyümüş. Annesine tarla ve ev işlerinde daha çok yardım etmeye başlamış. Gücünün yetmediği işleri bile yapıyormuş artık. Zaman bir şeyler alarak bir şeyler vererek geçmiş böyle. Ergenliğe girince güzelliği ve çalışkanlığı daha çok fark edilir olmuş. Gelip isteyenler de olmuş elbette. Ama anneannem onu vermeyi düşünmemiş hiç. Onsuz tek başına çok yorulacağını, işlere yetişemeyeceğini bahane etmiş. Sonra bir gün köyün cevval ve sözü geçen kadınlarından Nafiya çıkıp da gelmiş yani babaannem, bahane falan kabul etmemiş ve Hanım'ın annesini ikna etmiş. Bu kez de Hanım kabul etmemiş. «Annem bensiz yapamaz ben daha küçüğüm, kardeşim de küçük hem, olmaz.» demişse de Nafiya onu da ikna etmiş ve askerdeki oğluna gelin almış onu. Askerdeki oğlu yani babam bir yıl sonra askerden gelirken annemle tanışmış, annem de o gün babamla tanışmış, o gün ona aşık olmuş, o gün bir erkeğin varlığını hissetmiş, o gün mutlu olmuş. Yaklaşık oniki yıl sonra da ben doğmuşum. Onu, o dağı yani annemi ilk görüşümü hatırlamıyorum. Ama hafızamda bir ilk hal hatırlıyorum. Benim bugün olduğum yaşta yani yirmi sekiz ya-

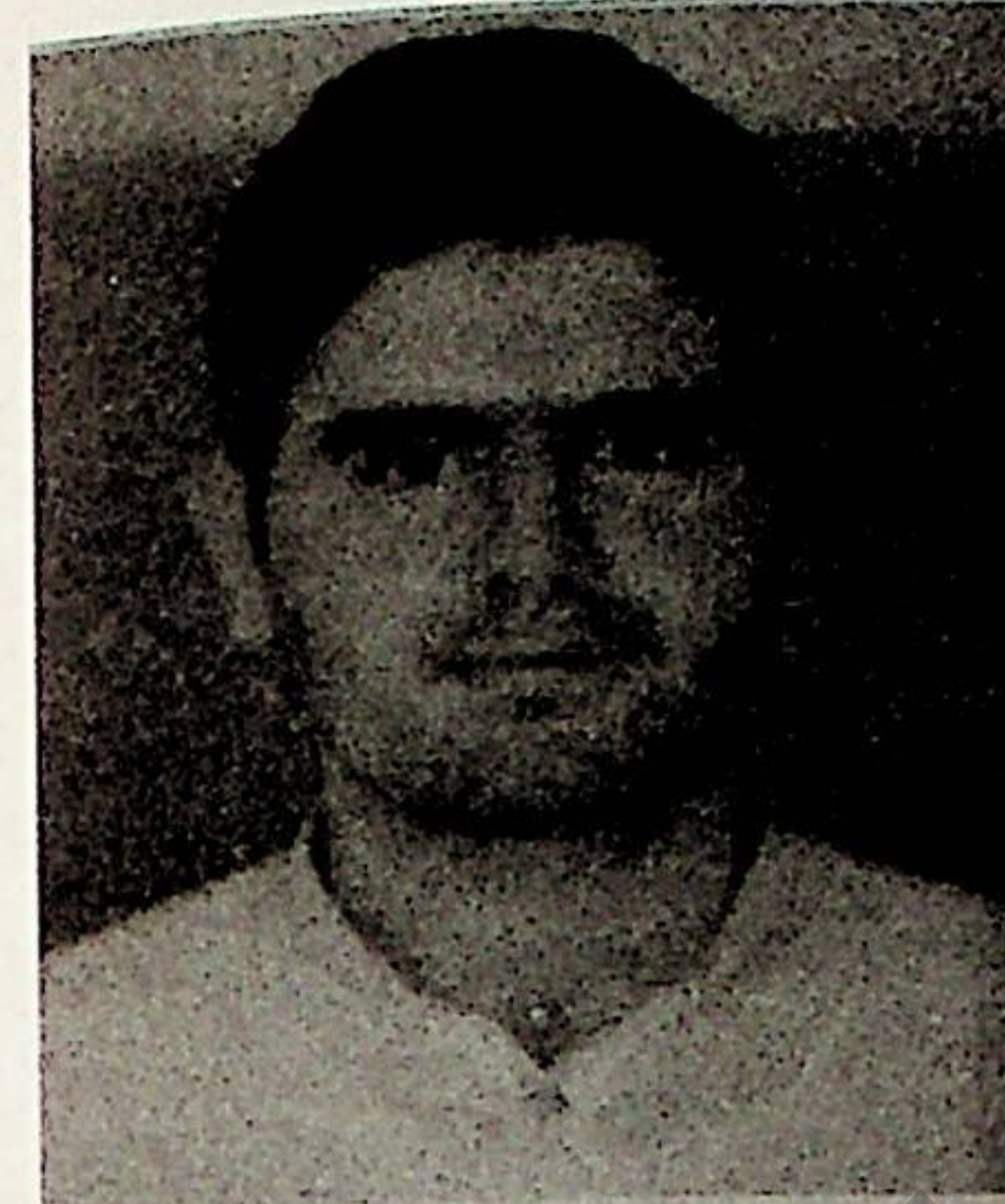

şındaydı. Gençti yani daha ama yüzü eskimişti de. Yüzünde eski bir şeyler vardı ya da. Çocukluğundan kalan o hüznü. O hüznü ki hala durur yüzünde. Daha da eski bir şekilde. Çok dağıtmak istesem de o hüznü, yer etmiş sanki yüzünde. Ne yapsam da geçmiyor yüzünün kiblesi hüznüle kırışmış bir kere Zaman o kadar şey alırken ondan o hüznü bırakmış onca şeyin yerine ve unutmuş onu orada. Zamana da kızgınım sırf bu yüzden. Çünkü yüzünün coğrafyasında açtırmaya çalıştığım gülüşler çok çabuk soluyor. Her baktığımda o beyaz saçlarına babam gelir aklıma, üşürüm. Babam ki; annemin daha otuz beşinde yitirdiği en büyük acısıdır. Her öptüğümde o nasırlı, o emekçi ve gittikçe kırışan o elleri kardeşim gelir aklıma, üzülürüm. Kardeşim ki; içimizde vardır ve biz gidip gelip düşeriz boşluğuna. Düştüğümüz yara olur sonra ve bilmeyiz nasıl sarılır bu yara. Tutup sarılırız sonra o dağla. Kimseler giremesin diye yaramıza...

İçinde ana geçen atasözlerimiz vardır bizim. «Cennet anaların ayakları altındadır.» der biri mesela. Bu hespla gidersek cennet otuz sekiz numara bir ayakkabıya da sığabiliyordur. Ama bence analar cennettir zaten. Cennet ayaklar altında değil ayakların üstündedir düşüncesindeyim. Cennetimi de ne kelimelere ne de yere göğe sığdıramıyorum bu yüzden. «Sığdıramıyorum» da bir kelimedir oysa.

Bir dağ tanıyorum ben. Bir dağ ki yürüyor, konuşuyor, gülüyor ağlıyor, üzülüyor. Bir dağ ki ne depremler, ne tufanlar görmüş de yıkılmamış. Yıkılmamış da dağ olmuş zaten. Hem analık, hem babalık yapmış on çocuğuna. Zamana inat, kader diyerek.

Merhaba, ben Harun. Bir dağın oğluyum...

HAMDİ YALÇIN

Dicle Üniversitesi İlahiyat fakültesini 2013 yılında bitirdi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisansını tamamladı.

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde doktora devam ediyor.

Mistik ve Felsefi Bir Düşünsel Öğreti: GNOSTİZM

İnsanın hakikat bilgisini elde etmesi problemi, bütün inanç sistemlerinin insana yönelik olan faaliyetlerinin ve öğretilerinin temelini oluşturmaktadır. Birçok dinsel gelenek ve öğretisi, hakikatin kaynağının ve kökünün vahiy olduğunu iddia ederken bazı inanç ve dinlerde ise vahî bilgi dışlanmakta, bunun yerine sezgisel bilgi ve yahut salt akıl kabul edilmektedir. Söz konusu sezgisel bilgi, entelektüel ve teorik bir bilgi değil, kişiyi kurtuluşa götüren gnostik/irfânî bir bilgiyi ifade etmektedir. Yaşadığımız evrene yabancı bu bilgi, ani bir aydınlanma sonucu kişiye hakikat âleminde bir aracı/kurtarıcı vesilesiyle iletilmektedir.

Gnostik bilgiye ulaşabilmek için seçilmiş olmakla birlikte aynı zamanda sağlam bir inanca ve sıkı bir dinsel yaşantıya sahip olmak da gerekmektedir.

Gnostikler Tanrı, insan ve âlem konusunda bir takım gizil bilgilere sahip olduklarını iddia etmektedirler. Bu çerçevede Gnostik öğretiye sahip olan inanışlar Tanrı'nın ne olduğuyla ilgilenmez. Ancak âlemin ve insanın yaratılış şekliyle, doğalarının ne olduğuyla, âlemin sonunun nasıl olacağıyla ve bireyin kurtuluşu nasıl elde edeceğiyle ilgilenmektedirler. Bu anlamda gnostizm, hem bireyin kurtuluşunu amaçlayan pratik bir değere hem de Tanrı-İnsan-Âlem olgusuna değer veren nazari bir yöne sahiptir.

Gnostiklerin görüş birlikteliğine sahip olduğu temel ilke ve esasları şu şekilde belirleyebiliriz: Tanrı, Âlem ve İnsan.

Bütün Gnostik öğretisi sahibi ekoller/dinler Tanrı-âlem-İnsan ve Ruh anlayışları açısından ortak özelliklere sahip olduklarından dolayı biz de konuyu söz konusu ortak fikirler çerçevesinde ele almaya çalışacağız.

Gnostik bir arka plana sahip bulunan bu üç kavramdan biri olan "Tanrı" kavramını ele alalım.

Gnostik düşünce, Tanrıyı insandan kopuk ve duyu verileriyle algılanamayan, soyut ve aşkın bir nitelikte sunmaktadır. Nitekim

Makale

Gnostiklere göre Tanrı ile bağlantı kurmanın yolu, oğlu Logos üzerinden sağlanabilmektedir. Kutsal varlık olan Tanrı ile insan arasında köprü işlevi gören Logos, insana bu âlemde bir yabancı olduğunu ve aslı vatanından uzakta olduğunu hatırlatarak, gnosis'e sahip olması gerektiğini ve bu sayede kendi özüne ve Tanrıya ait olan gerçeği öğrenip bunlarla doğrudan bağlantıya geçebileceğini söyler.

Radikal bir düalizme dayalı olan Gnostizme göre insan ise, birbirinden farklı iki zıt temel unsurdan oluşmaktadır. Bunlar, Beden ve Ruhtur.

Söz konusu geleneksel düalist ayırımı Eski Yunan geleneğinde de rastlanılmaktadır. Nitekim Eflatun, insanın maddi cihetini temsil eden beden dışında ayrı bir ruhsal yönünün de bulunduğunu kabul etmektedir. Eflatun'a göre beden geçici ve yok olmaya mahkûm iken buna mukabil ruh ise ezeli, ebedi ve ölümsüzdür.

Bu çerçevede insanın maddi yönü yani bedeni, insanın camid, ruhsuz ve ölümlü tarafını ve yeryüzüne ait olma klığı sembolize ederken, ruhsal yönü ise canlılığı, yaşamı ve yeryüzü dünyasına ait olmadığını göstermektedir.

Diğer taraftan Ruhun, kurtuluşu için yerine getirmesi gereken birtakım vazifeleri bulunmaktadır. Öncelikle ruh, bedeni ve nefsanî her türlü arzudan ve istekten uzak durmaya çalışmalıdır. Söz konusu durum, ruhun gerçek varlığının farkına varması yahut kendini mutlak manada tanıması ve bilmesi için şarttır. Bu koşulları yerine getiren ruh'a yüce Tanrısâl âlem, kurtarıcı bir bilgi olarak kendisine gnosis'i bahşedecektir.

Gnostik mitoloji bu çerçevede insanı oluşturan unsurlardan biri olan bedeni, kötülüğü temsil eden Demiurg'un veya kozmik güçlerin bir ürünü olarak görmektedir.

Gnostik düşüncede Demiurg; kötü, lanetli, habis tabiatlı, acımasız ve korkunç bir tipolojiyi yansıtmaktadır. Farklı birçok gnostik metinde demiurg "ölümün babası" "düşmanlık" ve "kıskanç"lığın kaynağı olarak telakki edilmektedir.

Öte yandan Gnostikler, ışıkla karanlığın, iyilik ile kötülüğün mücadelesi kapsamında insanı, gnostik mitolojinin benimsediği düaliteye istinaden çok önemli bir varlık olarak telakki etmektedir.

Bu anlamda makro âlemde meydana gelen ışık-karanlık çatışması adeta mikro âlem olan insanın yapısında tarihselleşmekte ve gün yüzüne çıkmaktadır. İnsan, bu özelliğinden dolayı Gnostik öğretilerde ve dinlerde mücadeleye konu olma yönüyle diğer varlıklardan farklılık arz etmektedir.

Gnostiklerin âlem anlayışında da düalist bir tema hâkimdir. Bu manada gnostik düşüncede birbirine taban tabana zıt özelliklere sahip aslı iki âlem bulunmaktadır.

Gnostikler genel anlamda ışık âlemi ve karanlık âlemi olmak üzere âlemi iki farklı kategoriye ayırmaktadırlar. Bu âlemlerden ışık/nur âlemi; iyiliği, güzelliği ve gerçeği temsil ederken, karanlık/zulmet âlemi ise yalanı ve gerçek dışılığı temsil etmektedir. Bu tasnife göre ilk âlem; iyi ve manevi atmosferle dolu iken, ikinci âlem ise kötülüklerle çepeçevre sarılı olan maddi dünyadır.

Dolayısıyla madde ve ona ait olan her şey, bedenlerimiz ve dünya ile ilintili her ne varsa kötülük âlemine ait olduğu için, kendileri bizatihî kötüdür. Buna karşın ruh ve ruhsal olana ait her şey ise ışık/iyilik âlemine aittir ve bizatihî iyidir.

Sonuç olarak diyebiliriz ki Gnostizm, insanları kurtuluşa erdiren kutsal bir bilgidir. Bununla birlikte son derece mistik ve gizemli bir dinî-felsefî harekettir. Gnostizm, Mısır mitolojisi, Hindu ve Budist etkileri, Yunan ve Helen Felsefesi, Hristiyanlık ve Zerdüştdüalizmi gibi farklı dini, kültürel ve felsefî olguyu bir araya getiren senkretik bir yapıya sahiptir. Gnostik öğretisi, İslâm düşünce geleneği içerisinde de kendine yer bulmuştur. Aynı şekilde irfânî epistemolojinin zirvesini temsil eden İbn Arabî dışında, İsrak filozofları, İbn Sina, İhvan-ı Safa, Şii-İsmâîlî ekol gibi hermetik temanın hâkim olduğu kişi ve ekoller üzerinde de Gnostik etki baskındır.

PELİN ELMALI

Giresun'da doğdu. Henüz lise ikinci sınıftayken Yeşilgiresun gazetesinde "Gençlerin Kaleminden" başlığıyla köşe yazıları yazmaya başladı.

Aynı yıl "Giresun Blog" platformunda kendine ait bir panelde şehrin kültür ve sanatına yönelik gönüllü röportaj ve yazılar yayınladı.

İlk şiiri "Benzin Fanzin" de yayımlandı.

Lise zamanlarında şiir ve senaryo ile kopmamak üzere bir bağ kurdu. Ancak yazdığı senaryolar çekilmedi.

Bir grup arkadaş oluşturduğu "Kadife Fanzin" adını verdikleri bir dergiyi çıkarmaya çalıştı. Destek göremeyince bu dergi adına bir internet sitesinde fanzin adına şiir okumaları yaptı.

Şiirleri ve yazıları Süresiz, Ah, Kelime Tozu, Kapari Dergi ve Yeni Vizyon Fanzin'de yayımlandı.

Yeni Vizyon Fanzin'de "Ucube Şiiri" bölümünde yeni bir şiir tekniği denerdi. Kapari Dergi'de de inceleme yazıları yayımlandı. Gazetedeki toplumsal sorunlara karşı tutumunu aktivist ve feminist bir ideolojiyle sergiledi. Giresun Üniversitesi'nde Türk Dili ve Edebiyat bölümünde okumaktadır. Üniversitedeki öğrencileri kolektif biçimde bir araya getirerek bir arkadaşıyla beraber öncülük ettiği "Elzem" adında bir edebiyat fanzini oluşturmaktadır.

DENEME

Kurşuni Bir Yazgı: Kadın Cinayetleri ve Dayatılan "Çiçekli" Şiirler

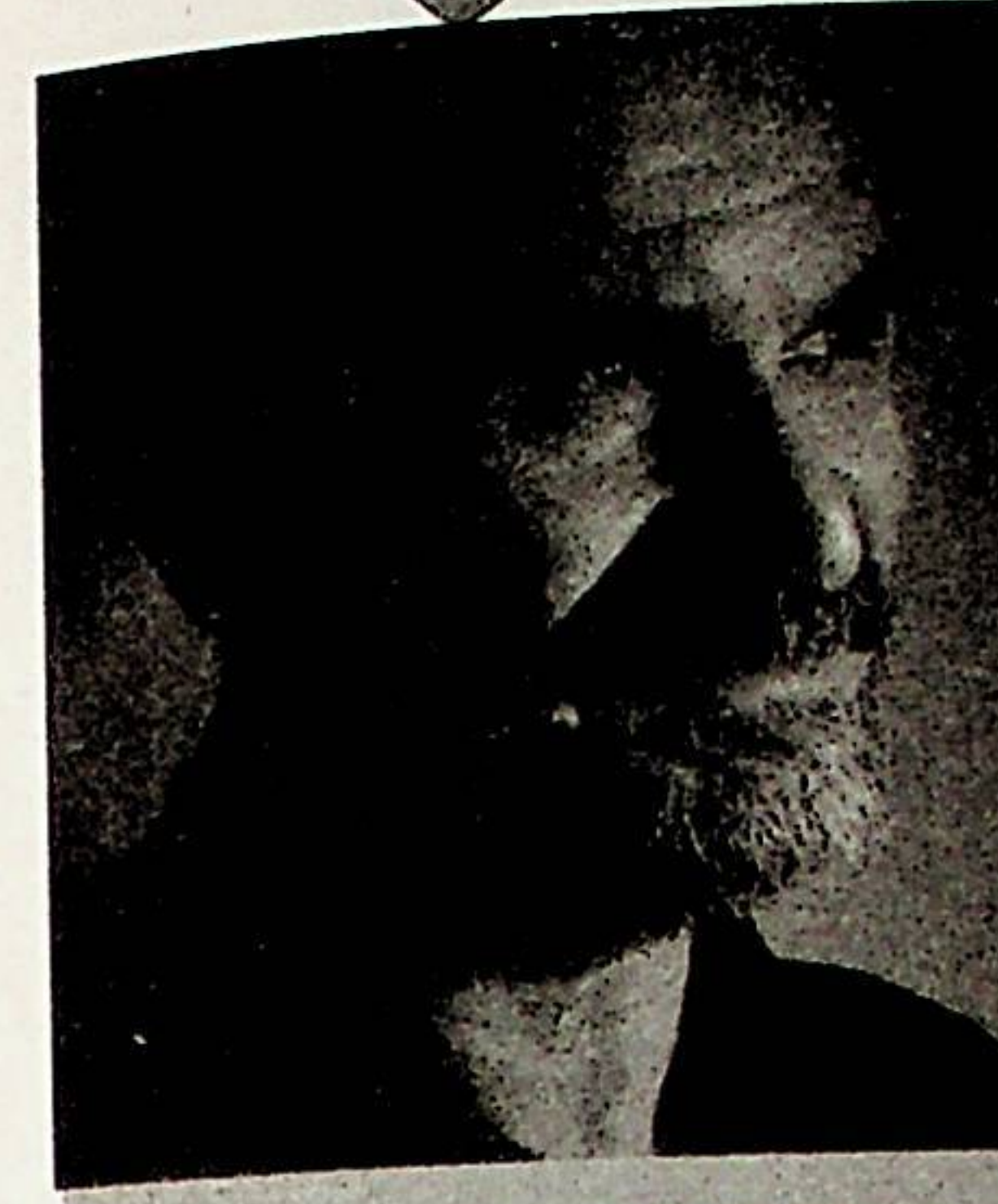
Kadınları kukla gibi oynatmaya, meta gibi görmeye çalışan erkek egemen zihniyet, kadınların ahında boğulmaya mahkumdur. Bu gürhün yarattığı ketum ve ölüsevicilik olgusu, kadınların yaşamlarından kopardıkları sevgiyi paramparça ederek onları izole etme peşindedir.

Nihayetinde kadınların "çiçekli" şiirler yazmalarına şiddetle karşı gelip ısrarla izin vermeyenlerin önüne geçmek, dikenli ve meşakkatli bir yola sahiptir. Zira o çiçekleri çürümesine sebep olacak şekilde gereğinden fazla sulayan ataerkil sistemin rol modelleri, reddeden kadınların bilinci ve isyanıyla beraber kadın cinayetlerini arttırma yolunda ilerliyor. "Durdurun dünyayı!" çığlıklarımız, evrenin sonsuz boşluğunda yankılanmakta. Ve bu evrenselleşmiş vicdanın sesini işitmeyen ancak ve ancak sağır olanlardır.

Ne yazık ki kadın cinayetlerinin failleri yüreği paslı birer mahluktur. Ve bu mahluklar çaldıkları yaşamların bir gün ahının tutacağını kestiremezler. Masaya vurdukları -onların tabiriyle- babayiğit yumruklarının kırılma noktasına ulaşacağından bihaber, ataerkilliğin kraliyetini kurma hayalindedirler. Unutmuş olmalı ki gördükleri bu düş, öldürülen kadınların sizlerin yazgı diye üstüne bastığı felaketten ötürü, zılgıt çeken bir ananın yüreğini dağılayan sonsuz bir "ah" feriyadı ile kbusa dönüşecektir. Çiçekli şiirlerin sadece kadınların yazdığı, güçsüz, ekonomik özgürlüğünden mahrum kadının ya da eşin erkeğine muhtaç kaldığı "sanrısını" ve algısını yıkmaya gelen tüm insanlıkla beraber kadın cinayetlerini durdurmak, toplumun bilinç ve refah seviyesiyle düzelterektir. Bu temenni toplum için oldukça pragmatik bir yaklaşım olmasına rağmen ardından çelişkili sorularla da yağmura tutmaktadır. Bir toplumun düştüğü çelişki, gelecek nesillerin bilincine ve eğitim seviyesine çelme takar.

İstatiksel verilere, hakikat dediğimiz çıplak ve kabullenmesi zor olan gerçeğe baktığımızda da bir hırsızın kitap çalabileceği ihtimalini ve de bir katilin arşa çıkmış vicdan bilincine ulaşabileceğini düşünmek oldukça zorlaşmaktadır. Nihayetinde de ortaya çıkan bu çelişki, kadın cinayetlerindeki mevcut kaosu durdurmak için yeterli değil. Mağdur vaziyete sokulan kadınlar da toplumun onlara dayattığı ve sokmuş olduğu kalıptan "çiçekli" şiirlerini çöpe atmakla başlayıp kendi benlikleriyle varolarak bir devrim yaratırlarsa şayet, erkek egemen zihniyetin cinayeti, şiddeti ve ölüseviciliği de azalma yaşayacaktır. Siz ölüseviciler:

Bizi terk ettiğiniz ölüm, bedenimizden akıttığınız kanla alnımıza yazdığınız bir yazgı değildir.

İLHAMİ SİDAR

23 Aralık 1965'te Siirt'in Kurtalan ilçesinde doğdu.

1987'de Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi.

Kürtçe ve Türkçe kitaplar yazdı.

Müjde

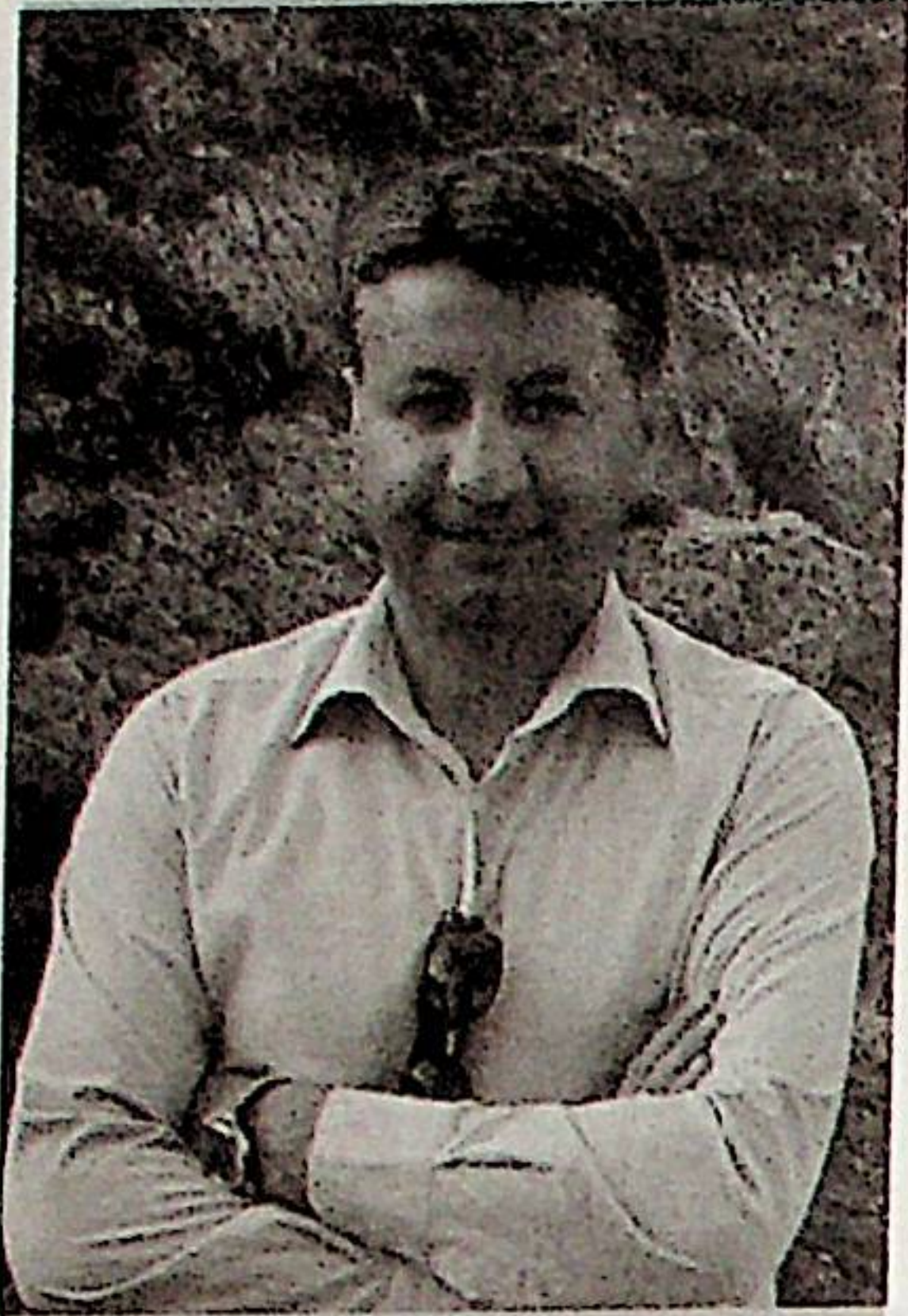
Yalnızdım
Ve hüzünlü bir yüz gibi
Dağılıyordu yankısı
Susuşların içimde

Geldin
Nilüferlerin dilindeki esinle
Unutulmuş sözcükleri
Bıraktın ellerimde

Geldin
Bir müjde gibi
Kopardın hicranı bedenimden
Yaşamın kanı aktı yüreğime

ŞİİR

AHMET TANYILDIZ

1981 yılında Adıyaman'ın Kahta ilçesinde doğdu.

İlköğretim ve liseyi burada tamamladıktan sonra,

Hacettepe Üniversitesi edebiyat fakültesi Türk dili ve edebiyatı bölümü'nü bitirdi.

Yüksek lisansını Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, doktorasını Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamladı.

2011 yılında yardımcı doçent, 2014 yılında Doçent oldu. Hâlen Dicle Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü'nde öğretim üyesidir.

Etimoloji

Semer kand İsmi Nereden Geliyor?

İslâm tarihinin en önemli kültür ve ilim merkezlerinden Semer kand şehrinin kelime olarak nereden geldiğini biliyor muydunuz?

Çevresindeki akarsuları, yeşil alanları ve tertemiz havasıyla âdeta bir dünya cenneti olan Semer kand, tarih boyunca Soğdlar, Persler, Türkler, Moğollar, Araplar başta olmak üzere çeşitli milletlerin hâkimiyetinde kalmıştır. Ünlü Makedonya kralı Büyük İskender bile şehirde bir müddet hâkimiyet sürmüştür.

Semer kand isminin ortaya çıkış hikâyesi hakkında çeşitli rivayetler vardır. Bu kısımda söz konusu ismin çıkışına dair ilginç bir rivayeti anlatacağız. Mevlana Celâleddîn-i Rûmî'nin meşhur eseri Mesnevî-i Manevî'yi şerh eden ünlü şârih İsmâil Rusûhî Efendi, Şerh-i Mesnevî'nin bir yerinde Semer kand şehrinin isim olarak nereden geldiğini değerlendirir. Ona göre bu ismin ortaya çıkması Büyük İskender ile doğrudan ilgilidir. Rusûhî'nin ifadeleri şöyledir:

Semer kand, Şemer-Kend'in Arapça biçimidir. Şemer ve Kend isimlerinden birleşik bir kelime olmuştur. Tarih âlimleri bu konuda ihtilafa düşmüş, her biri farklı yorumlar getirmişlerdir. Ama en sahih rivayet, İbn Hallikânî'nin eserinde yazılı olan biçimdir. Buna göre Büyük İskender'in Şemer isminde bir cariyesi varmış. Bu cariye bir maraza yakalanınca tabipler hastalığın tedavisi için kendisine tebdil-i hava tavsiye etmişler. O civarda Sufdik isminde bir bölgeyi önermeleri üzerine Şemer isimli cariye oraya nakledilmiş. Bölgenin hoş iklimi, temiz havası ve suyu ona iyi gelmiş ve sıhhat bulmuş. Bunun üzerine Büyük İskender havasıyla suyuyla cennet gibi olan bu bölgede bir şehir inşa etmiş. Cariye Şemer ile Türkçede köy anlamına gelen Kend kelimelerinin birleşmesinden Şemer-kend, yani Şemer Köyü meydana gelmiş. Semer kand ise bu kelimelerin birleşmelerinden oluşan Arapça biçimdir.

HOQIR ASLAN

1996'da Diyarbakır'ın Sur ilçesine bağlı davundan köyünde doğdu

İlköğrenimini köyde, liseyi Diyarbakır'ın Kocaköy ilçesinde okudu.

Dicle Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü'nde eğitimine devam ediyor.

Şiir

Kadın Olmak

Kimine at, kimine avrat ya da yatak!

Bu yazıyı aylardır nasıl yazacağıma, nasıl başlayacağıma karar verememiştim. Sonunda kalemle olan savaşta böyle bir sonuç ortaya çıktı:

Şuan bir kürt şarkıcı içli içli ağıtlarını yakarken, bende kilometrelerce evimden, toprağımdan uzaklardayım. Karadeniz'in yağmurlu gecelerinden birinde, bir inşaat şantiyesinin konteynırında, tahtakurularının gecenin huzurunu bozan caniliğiyle baş başayım. Arkadaşlarım; günün yorgunluğunu yarının acılarını, sıkıntılarını, aşmak için uykunun kucağına attılar kendilerini. Bendeniz ise aylarca üstünde düşündüğüm kadının varoluşu ve yaşamdaki koparılışı üstüne düşüncelerimi yazmakla meşgulüm.

Kadın; kimine at kimine avrat ya da sadece yatak! Kimine göre doğanın varoluş sebebi.

Kadın; dilsizlerin lisanı.

Lisanı olmayan bir dünya...

Evrenin, en küçük yapı birimi.

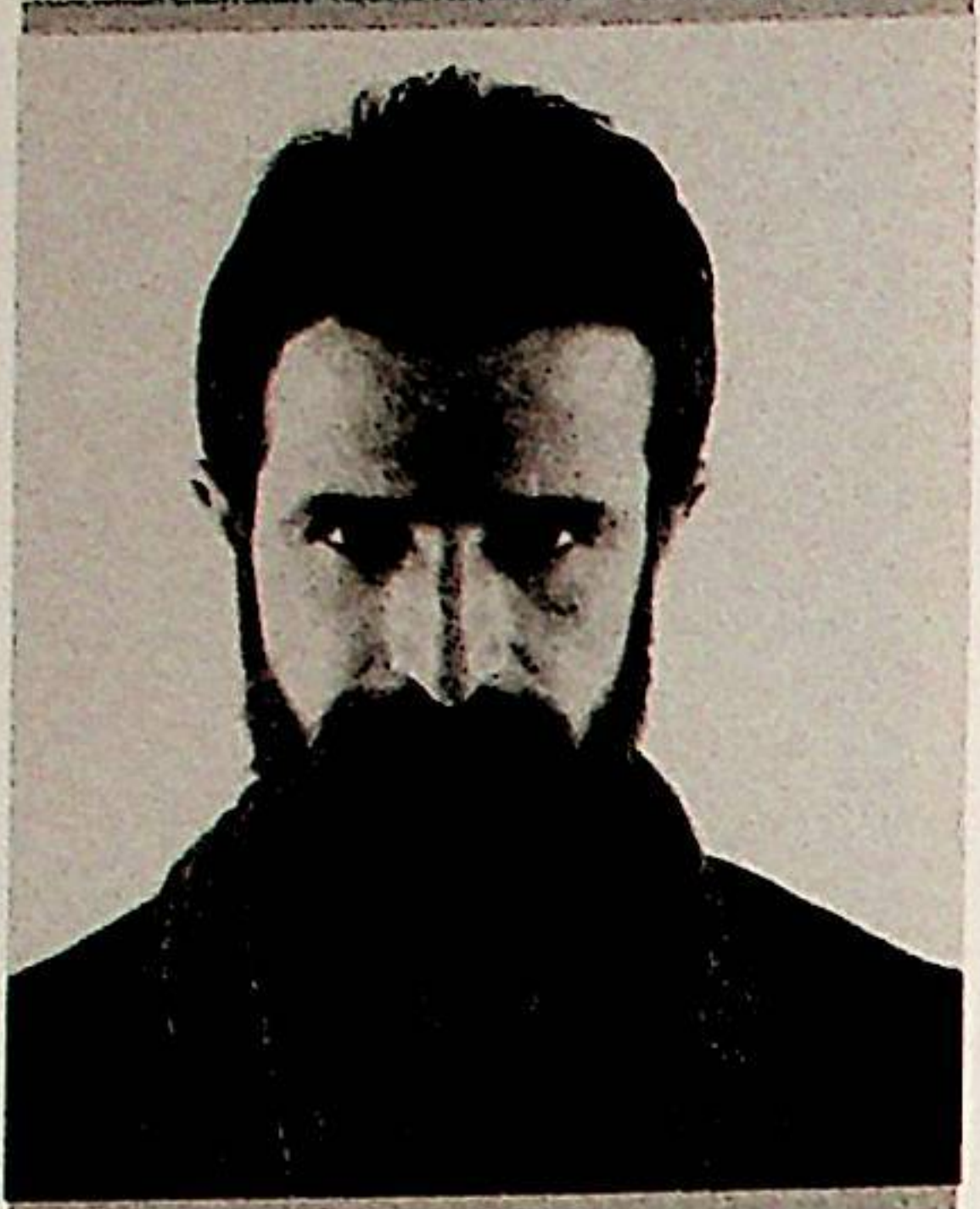
Kadın yolculuğun, ıstırabın, hüznün, sadakatin, vefanın ve sonsuzluk denen nimetin ta kendisi...

Doğar; bir toprağa kök salar ve o toprağın kültürünü, anadan kalma bir öğrenişle can alır, filizlenir, serilir ve serpilir kadın...

Almakla değil, vermekle hayat bulur...

Kadın: Yaşamı var eden duru bir okyanustur...

CİHAN AKÇAY

1980 yılında Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde doğdu.

İlköğretimini Ergani'de, liseyi Sirt'in Baykan ilçesinde tamamladı. Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi.

Şiirleri Artos, Sen u Ben, Asiya, Sokak gibi dergilerde yayımlandı. Ergani'de düzenlenen şiir yarışmasında birincilik ödülünü aldı.

"Ve", "Tendeki Uğultu" adlı iki şiir bulunmaktadır.

ŞİİR

El'e Gazel

Fesleğenlere su döken ellerin nerde?
Alnıma söğüt serinliğiyle değen ellerin nerde?

Eşyalar tozlu, bir uğultu aynalarda
Işığım yok, perdeleri çeken ellerin hani nerde?

Beddualarla irkildim ağlama kuyularında
Sözü ve sesi giydiren ellerin hani nerde?

Tespah taneleri gibi dağıldım odalarda
Gelip beni toplayan ellerin hani nerde?

Varsın olmasını reçelle ekmek sofrada
Evde şen şakrak gezen ellerin hani nerde?

Üşüdüm çokça üşüdüm açtığın yarayla
Merhametle üstüme eğilen ellerin hani nerde?

Güzdür hüzne bahane arıyor insan
Ölürsem gözlerimi örten ellerin hani nerde?

A. RAHİM KILIÇ

1974'te Ceylanpınar'da doğdu.

Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü öğretmenliğini bitirdi.

Sonrasında Mersin Üniversitesi İletişim Fakültesini bitirdi. Adıyaman'da Katılım, Diyarbakır'da Objektif gazetelerini yayımladı. Birçok gazete ve televizyon kanalında çalıştı.

Şiirleri Varlık, Çorba, Yaratım gibi dergilerde yayımlandı.

Cebimdeki Çakıl Taşları, Yasaktır Bu Aşktan Çıkmak adında iki şiir kitabı bulunmaktadır.

ŞİİR

İki Yağmur Arası

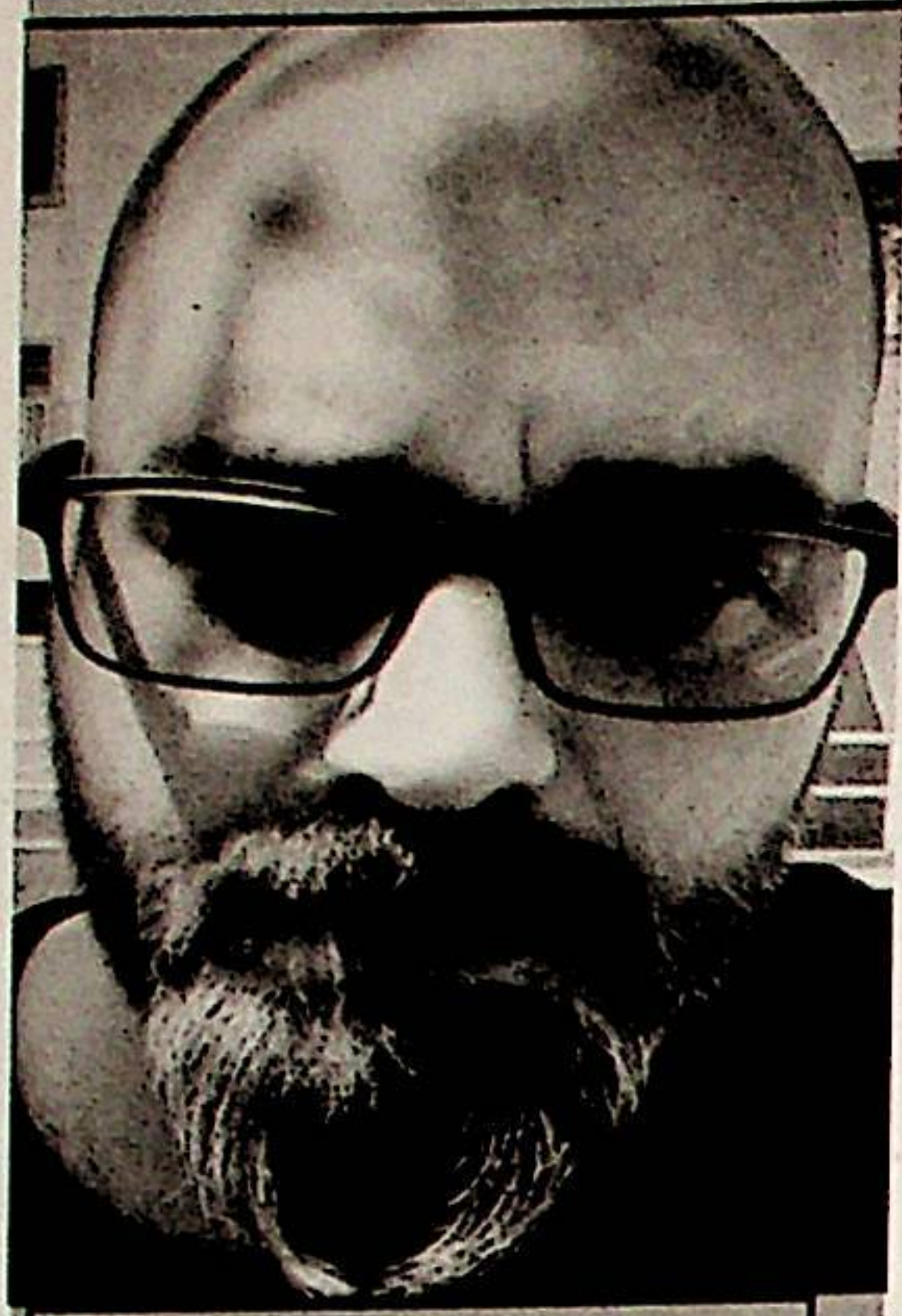
Sana sırtımı döndüm dünya
Yüzüm bir bilinmezde eskiyor
Kapılar demir kepenk
Duvarlar kara sürgü
Her tuhafılık bana gülümsüyor

Benim menzilem hep serap
Adımlarıma yetmiyor çölün uzaklığı
Gülün dudığında kımıldayan şarap
Bilmem hangi aşktan almış sıcaklığı

Gökyüzüne kurmuş sıcaklığını
Göğsünde cennetler emziriyor
Uzaklarda çarpan gönül dağını
Düşlerine çarpa çarpa gezdiriyor

İki yağmur arası sesini öpüyor o kadın
Çakır dikenleri geziniyor genzinde
Sanırım bir tufan sonrası artık
Belalar eritiyor teninde

ŞOREŞ HAKİ

1979 da Diyarbakır'da doğdu.
Şiir ve düzyazıları pek çok
edebiyat sitelerinde yayımlandı.
Sosyolog olarak çalışıyor.

Seçim

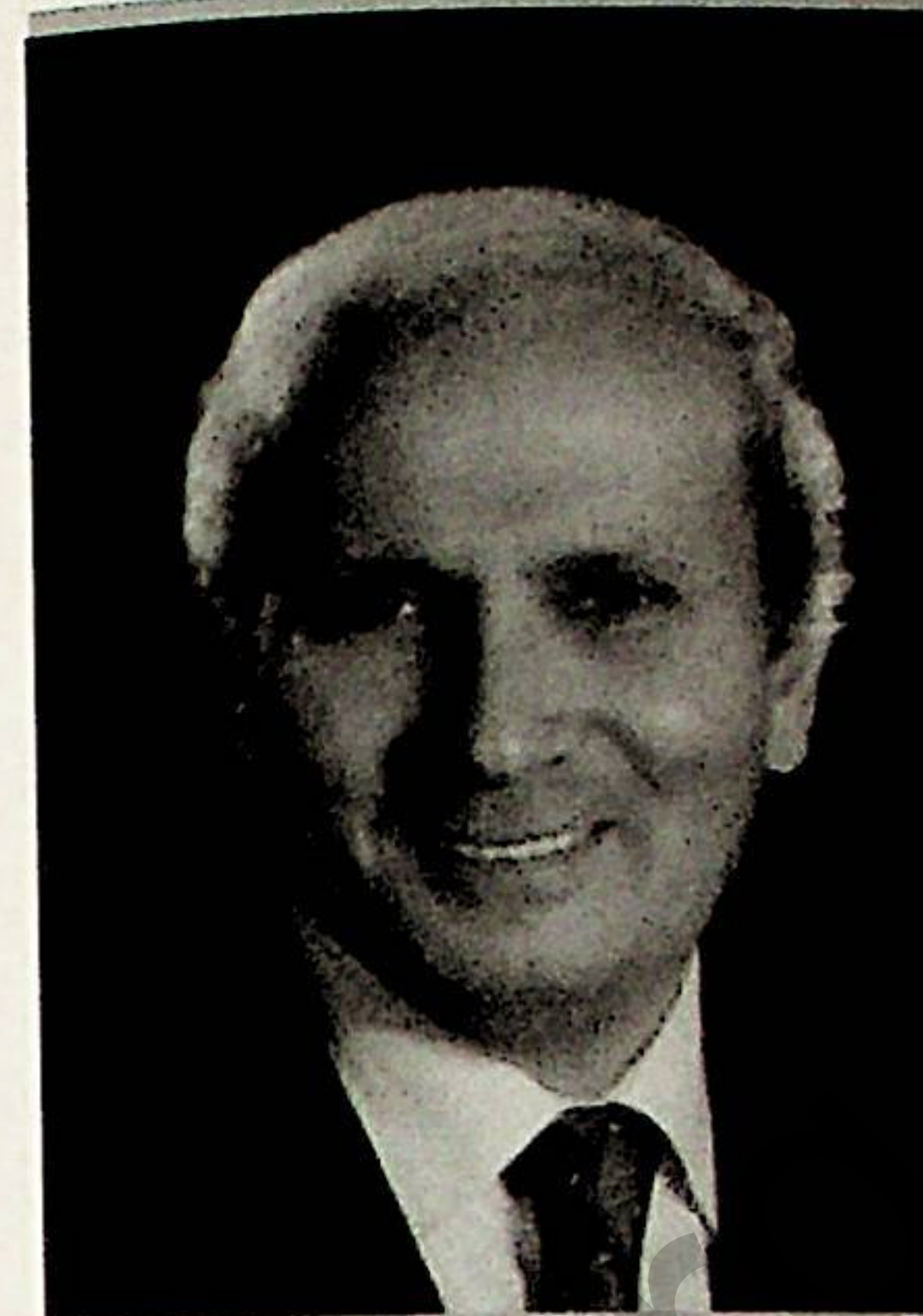
Sevgilim ellerin ne kadar da senin
Dönmesini bekleyen bir sahile uzanırken deniz
Zenginlikler çoğaltan umut daha çok düşüyor yüzüne
Aşkı bildiğini sanan insanlar
Aşkı yaşadığını sanan insanlar görüyorum her gece sevişmek için
Sıfır noktasına varınca bırakıyorum kendimi
Yanımda öylece uzanıp bir şeyler söyleyenlere
Dinlediğimi söylüyorum
Duyduğumu
O tek ve eşsiz duyumu yitirmişken çığlıklarda

Sana bedenimi verebilirim
Ne sandık ne seçim
İstenç denilen şeye hiç inanmadım bilirsin
Yine de bütün direncine talim

Sevgilim ellerini felç olmuş yalnızlıkta arıyorum
Ölümünü bekleyen bir fahişeyi resmederken ışık
Kırgınlıklar çoğaltan hayat daha çok vuruyor yüzüme
Kendini insan sanan koyunlar
Kendini çoban sanan koyunlar sayıyorum her sabah uyumak için
Kuşlar uyanınca anca bırakıyorum kendimi
Pencerenin önünde yiyecek bir şeyler isteyen kediye
Bir rüyada olduğumu anlatıyorum
Hiçliğe
O tek ve eşsiz gerçeğe uyanacağım bir rüyada

Sana hiçliği vaad edebilirim
Ne sandık ne seçim
Demokrasi denilen masalı hiç sevmedim bilirsin
Yine de bütün hücrelerine talim

Şiir

M. Kadri GÖRAL

1948'de Diyarbakır'da doğdu.

İlköğretim ve lise eğitimini burda
tamamladı.

Ankara Devlet Mühendislik ve
Mimarlık bölümünden mezun
oldu. Orman Bakanlığı Milli
Parklar Genel Müdürlüğü'nde
mimar olarak çalıştı.

1996 yılında yayınlanan "Küçe
Kapısı" kitabında Diyarbakır
halkının yaşantısından kesitleri
şiirsel bir anlatımla dile getirdi.
"Vuşuş...Kele" kitabı 1997
yılında yayınlandı. Şiirleri
başta Edebiyatçı Mimarlar
Antolojisi olmak üzere birçok
dergide yayınlandı. Dil üzerine
çalışmalar yaptı. Diyarbakır'ın
tarih, kültür ve folklorünü konu
alan "Cevahir Çıkım" kitabı
2009 yılında yayınlandı.

Mektup

Oğlum Ehsan!
Ana heyran nasılsan?
Ne haldasan?
Biz seni aramasah sormasah
Sen bizi ne arisan ne de sorisan

Sen ne hersiz bir evlatmışsan
Bemirad olmiyasan
Hahın kızınan gezisen dolaşısan
Edemisen anan mektup yazasan?
Heç Allah'tan korhmisin bizi merakta birahisan?

Dünegin diyazan oğli Hüsen gelmişti Ankara'dan
Getmişem sağlık haberin ondan almişam
Seni belediye otobozunda görmüş bir kıznan
Sözlüm diye bahsetmişsen o kıznan
Bir de yüzük tahmişsan barmağan
Niye oğlum sen anasız kalmışsan
Sansahan evlanmağa kahmişsan?

Hüsen'e dedim ki
"Hüsen! Hele birezim kızı anlat"
Dedi ki
"Ne anlatayım diyaza ay parçası bemirad
Gülende güller açi ağliyanda incinen mercan saçı
Bele güzel ne görülmüş ne duyulmuş
Hak teala öz nurundan yaratmış"
Ehsan! Niye sen hırif olmişsan
Böyükleren danışmadan evlanmağa kahmişsan?
Kardaşındanda mi ibret almisan?
Getti bir tango kız getirdi
Ne kendisi rehet etti
Ne de bizi rehet ettirdi
Kız da kız olaydi üregim yanmazdi
Ele zaif ele zaifti ki

Şiir

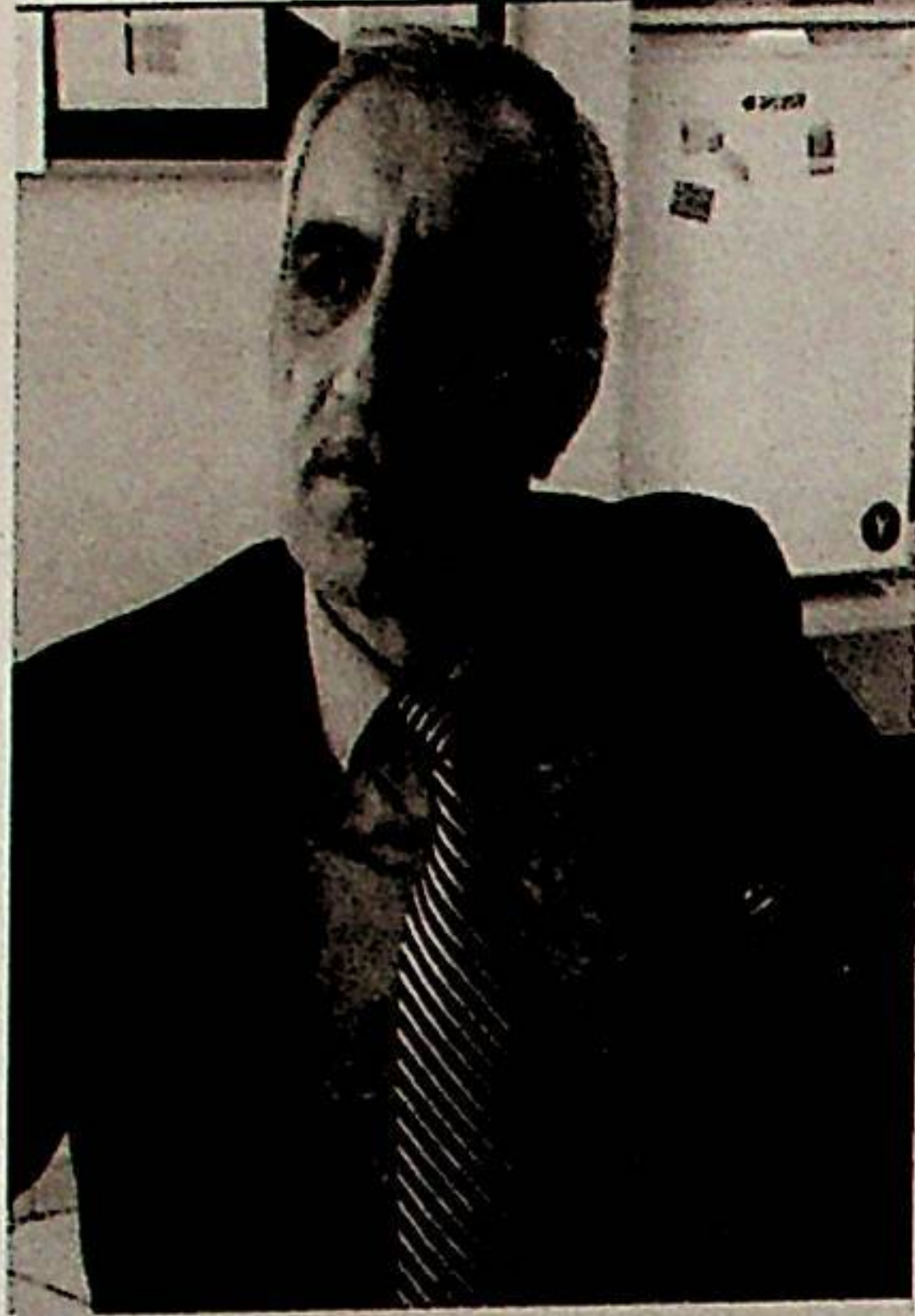

Aynı Çirtik Eso'ya benzidi
 Çirpi gibi bacağı
 Emin Ağa'nın ayağı gibi ayağı
 Çamaşır tokacı gibi de elleri vardı
 Ne ağlıdı ağlıyan
 Ne gülüdü gülesen
 Ne konuşmağımızı beğenidi
 Ne bişirdiğimizi yeyidi
 Zıkkımın kökünü yiyeydi
 Hırçikli meftüneyi ağzına koymidi
 Kibekudura kaşığına degdirmidi
 Pencegoşt kebabından hanımın meğdesi bulanidi
 Herbişede kusur bulidi
 Herbişeye yengi yengi adlar tahidi
 Ben deyidim babakanuç
 O deyidi patlıcan ezmesi
 Ben deyidim lebeni
 O deyidi yoğurt çorbası
 Ben deyidim hılorik aşı
 O deyidi ekşili İzmir köftesi
 Yoh! Carut degil faraşmış
 Küçe degil sokakmış
 Hebene degil destiymiş
 Havuç pırçikli demah ayıpmış
 Ben bele konişiyam diye benden utanmış
 Niye kendi yaptığından utanmidi?
 Gün evle olidi yatahtan kahidi
 Ne hevşi süpüridi ne ayahyoluna su dökidi
 Benim elimden çaput
 Onun elinden roman düşmidi
 Gezmağa gidende de en öge o düşidi.
 Birgün baban tükenden geldi
 Sakosi çininde içeri girdi
 Hanımın kızı yerinden bile teprenmedi
 Baban çoh ağırina getti
 Bıraksam alimallah saçını pırçigini yolacahti.
 Ben ne şanssız bir karımışam anam!
 Kaynanaların zalım zamanında gelin olmuşam
 Gelinlerin zalım zamanında da kaynana olmuşam
 Kime ne etmişem ki bulmuşam?
 Ehsan!

Sen sen olasan
 Akli başında bir kız alasan!
 İster Diyarbakırlı olsun
 İstersen yedi yabancından olsun
 Yeter ki helal süt emmiş bir kız olsun
 İstiyem ki sonradan peşman olmiyasan
 Kari kısmi ayakkabi degil ki sihtimi çıharan atasan
 "Namusumdur" diyecahsan
 Ömribillah çekecahsan
 Ehsan! Biliyem eyisen hoşsan
 Her şeye çabuh kızisan
 Kızanda da alalo gibi kabarısan

Oğlum! Asebi erkeğin kahri çoh olur
 Kahır çeken kari zor bulunur
 Onun için karıların hamuri sabırnan yoğrulmuştur
 Onlar hanımdır
 Onlar hatundur
 Onlar sultandır
 Onların mekânı cennet-i âlâdır
 Onlar ışıktır
 Onlar nurdur
 Onlar yüce Allah'ın erkeklere bir lütfudur.

Aziz GÜLMÜŞ

1960 yılında Diyarbakır'da doğdu. Liseye kadar ki eğitimini burda tamamladı. Daha sonra Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesini bitirdi. Pedagojik formasyon eğitimini yüksek lisans düzeyinde Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri'nde tamamladı. İlk mizahi öyküsü "Demokrat Eşek" Kaldıraç dergisinde yayınlandı. Esmir dergisinde mizahi öyküler yazdı.

Çok sayıda mizahi öyküleri çeşitli dergilerde yayınlandı.

Mizah

Ofis

Abdülkadir; namı diğer "şas qedo" Diyarbakır'da bir kahvede arkadaşlarıyla otururken, arkadaşlarından Ehmo'nun çocukluk arkadaşı müteahhit olan Ekrem adındaki kişi de kahveye gelir. Takım elbise-li, altın kaplama saatli, parlayan yüzüğü ve jöleli saçları, altında da son model arabasıyla kahveye gelerek orada bulunanlarla sohbet başlarlar.

Bir ara müteahhit Ekrem şas qedo'ya dönerek, ne iş yaptığını sorar. Şas qedo herhangi bir işinin olmadığını ve perişanlığını dile getirir:

"wallah abé Allah bizi kütüğünden düşürmüş, yani ben şimdi öli görünyem."

Şas qedo'nun bu sözleriyle kahvedekileri kahkaha tufanı sarmış. Kahkahalar sürerken,

Müteahhit Ekrem şas qedo'ya;

"Qedri abé çalışmak istiyor musun?" diye sorar.

Şas qedo;

"wallah iş olsa çalışırım!" Diye yanıt verir.

Bunun üzerine müteahhit Ekrem;

"ofisimi biliyor musun?" Diye sorar.

Saş qedo;

"ma abé ben Diyarbakır çoçixiyam ofisi nasıl bilmem" der.

Şas qedo'nun bu sözünden sonra müteahhit Ekrem ona,

"yarın saat 10:00 da ofisime gel görüşelim" diyerek ordan ayrılır.

Şas Qedo diğer gün tam saat 10:00'da Diyarbakır'ın Ofis semtinin yolunu tutar. Ve tam merkezi bir yerde beklemeye başlar. İki saat geçer müteahhit gelmez. Öfkeden adeta deliye dönen şas qedo tekrar Bağlar'ın yolunu tutar ve kahveye gelir.

Arkadaşları görüştün mü? Diye sorduklarında;

"Bıraxın o tırreki yalançının tekidir. Hewuz oğli hewuz İki saat ofiste beni esker etti kebrağ" diye yanıt verir.

Bu olayın Ardından birkaç gün geçtikten sonra, müteahhit Ekrem tekrar kahveye gelir. Şas qedo'yu görünce sitemkâr bir şekilde;

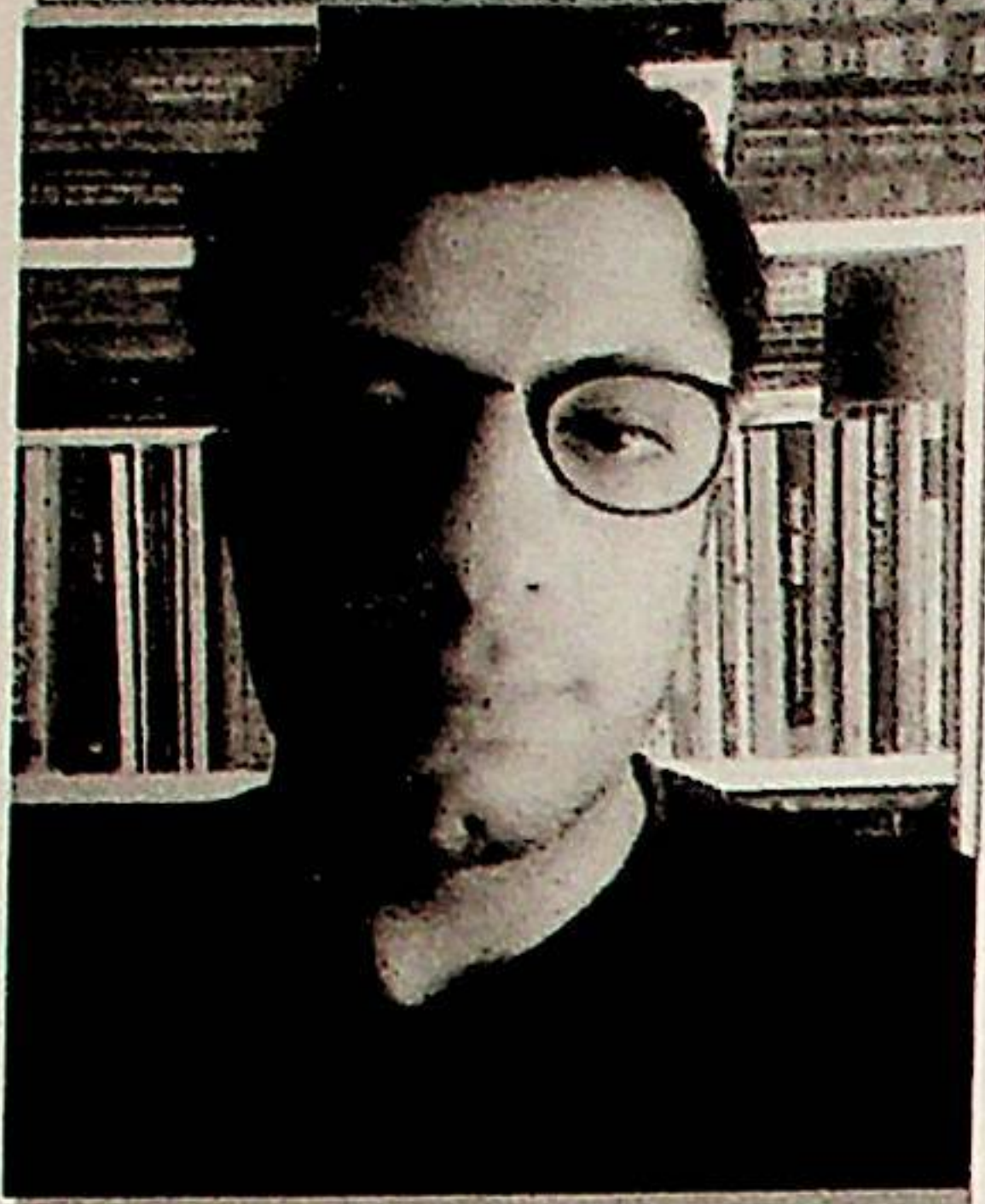
"Qedri abé ma niye gelmedin? Seni iki seet ofiste bekledim!" Dedi. Şas qedo fırtarak;

"ulan devşorbe kim kimi bekledi? İki seet beni ofiste ağaç ettin!"

Biraz konuştuktan sonra, sonunda durumu anlayan müteahhit; kendi ofisinde onu beklediğini, kendisinin de ofis semtinde beklediğini anlatınca, şas qedo gülmeye başladı;

"Oxlım ma yazıxane diyeydın! Qablama ofis diyisen, ofis ne zamandan beri yazıxane oldi kewaşelerin müteahidi!"

RECEP ZENGİN

1995 yılının ağustos ayında Diyarbakır'ın Silvan ilçesine bağlı Kekildere köyünde dünyaya geldi. Ortaöğrenimini Diyarbakır Süleyman Demirel Lisesinde tamamladı. Edebiyata olan ilgisi erken yaşlarda başladı ve bu minvalde çeşitli şiir ve düzyazılar kaleme aldı. 2015 yılında yerleştiği Dicle Üniversitesinin Edebiyat Fakültesindeki Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 2019 yılında mezun oldu. İzmir Katip Çelebi Üniversitesinde Yeni Türk Edebiyatı anabilim dalında yüksek lisansa devam etmektedir.

Eleştirisi

Ferit Edgü'nun Yılan Adlı Küçürek Öyküsüne Farklı Bir Bakış

"Yılan" adlı öyküde yazar geleneğimizde dolayısıyla edebiyatımızda da mevcut olan yılan mefhumunu iki açıdan ele almıştır. Yılan burada bir metafor olarak kullanılmıştır. Bütün kadim hikmet mekteplerinde "yılan" yeniliğin, değişim ve dönüşümün dolayısıyla inovatif ve akışkan bir hayatın temsili olarak kullanılmıştır.

Derisini değiştirmeyen yılanın hayatını sürdüremeyeceği biyolojik bir hakikat olduğu kadar kafasını, zihnini, düşüncelerini değiştirip yenilemeyen insanın da medeniyete dolayısıyla insanlığın bina ettiği değerlere adapte olup yaşamını devam ettirebilmesi mümkün değildir. Bireyin ötesinde toplumların ve milletlerin düşünsel ve zihinsel faaliyetlerinde sürekli olarak zamanın ve çağın gerektirdiği şekilde değişimler meydana getirmeleri gerekmektedir. Tarihsel süreçte değişime kapalı olan ve kendi fildişi kulelerine çekilmiş bireylerin, toplumların ve devletlerin tarih sahnesinden çok kolay ve hızlı bir şekilde silindiklerine şahit olunmuştur. Hikayemizdeki "yılan" mefhumunun bütün bu yenileşmenin gerekliliğini ifade eden bir metafor olarak kullanıldığını söylemek mümkündür.

"Hatırlarım" diye başlayan kahraman burada hepimizce malûn olan yâd etmek ve anmakla başlamak anlamına gelir ki insan sevdiği, saydığı ve değer verdiği şahısları, nesnelere ve olayları sürekli yâd etmek ihtiyacı ve zorunluluğu hisseder. Hatırlamak, hatırlamak, hatıra getirmek bir erdemdir ve anılan şahsın hatırasını taşımaktır. Karakterimiz hatırlamakla işe başlamıştır.

Hikâyemizde "Güzel, güneşli bir gündü" ibaresi yazarın yaratmış olduğu karakterin hayatından bir kesit sunmaktadır. Sunulan bu kesit karakterin babasının ölümünden önceki hayatının tamamını kapsamaktadır diyebiliriz. Burada karakter babasıyla geçirdiği bütün vakitleri hatta babasının ölümünden önceki bütün yaşantısını "Güzel, güneşli bir ömrü" ifade etmek için kullanmıştır. "Kır gezintimiz sırasında" ibaresi aslında o mutlu ve mesut dolayısıyla "Güzel ve güneşli" ömürden bir kesit, küçük ama önemli bir fotoğraf sahnesi olarak değerlendirilebilir. "O koca yılan" söylemindeki "koca" sıfatı baba-

sını sokup öldüren yılanı büyütüp yüceltmek için kullanılmamıştır.

Tam tersi bir durum olarak büyük olan, güçlü olan, yenilmez olan, her bir kelimesi çocuklarının sözlüğünde kanun olan yarı tanrı kahramanların büyüklüğünü ve azametini ifade etmek için kullanılmıştır. Burada yenilmez, yarı tanrı kahramanı devirebilen onu yenebilme kudretine sahip olan "yılan" elbette "koca" sıfatını alacak ve en az bir baba kadar yenilmez olacaktır.

Anadolu coğrafyasında çocukluğunu geçiren bireyin "Benim babam en güçlüdür, benim babam en yakışıklıdır ve hatta benim babam senin babanı döver" söylemlerini en azından duyduğunu ifade etmek mümkündür. Hatta bu söylemler bir yönüyle o yarı tanrının saltanatını ve kudretini kanıtlayan kahraman müddeilerin çığılı olarak tanımlanabilir. O "yılan" koca olduğu için, kocaman olduğu için o yarı tanrıyı ancak o sıfatla yenebilmiştir. Yani denilebilir ki kocaman olan yılan değil babadır. Yılanı taltif etmek bile o yarı tanrıya ta'zim etmek anlamına gelir. "Ayrıca burada o koca yılan babamı sokup öldürdü" ibaresini şu şekilde değerlendirmeye devam etmek mümkündür. "Koca yılan" kahramanın/çocuğun müdahale etmeye muktedir olmayan bir mukadderatı da ifade ettiğini söyleyebiliriz. Hikâyemizin başında kaçınılmaz değişime değinmiştik. Burada o koca yılan, kaçınılmaz değişim serüveninin başkarakteri olarak görülebilir. Böylelikle müdahale edilmesi mümkün olmayan bir değişim ve yenileşme serüveni başlamıştır.

Ayrıca burada kahramanın babasını öldüren hayvan bir yılan değil de sinek olsaydı "O küçücük sinek babamı sokup öldürdü" ibaresindeki "küçücük" sıfatı sineği sevimli kılmadığı gibi "koca yılan" ibaresi de yılanı sevimli yahut olumlu bir imaja büründürmez.

Ölüm ve baba kavramlarına değinerek devam edecek olursak babaların varlığını ve gerçekliğini ifade etmek için kullandığımız söylemlere bakmamız yeterli olacaktır. "Çınar gibi, dağ gibi babanın arkanda olması" gibi ibareler Anadolu da, baba varlığının nasıl bir emniyet ve selameti ifade ettiğini görebiliriz. Böyle bir varlığın hayatımızdan çıkması elbette derin bir sarsıntıya sebebiyet verecektir. Unutulmamalıdır ki ölüm hayattaki en büyük hakikatlerden biridir ve elbette hayat kadar gerçektir. Ölüm bir son değil yepyeni bir başlangıçtır. Dolayısıyla bahsettiğimiz yenileşme serüveninin bir başka safhasıdır ve aynı zamanda kaçınılmaz döngünün bir parçasıdır.

Yılan aynı zamanda geleneğimizde ölümü ve olumsuzluğu temsil ettiği kadar hayatı yaşamı da temsil etmektedir. Zehir/Panzehir.

"Böylece kabilenin başına ben geçtim" söyleminde zorunlu bir statü değişikliği yaşayan karakter omuzlarına binen yükün ağırlığı ve bu durumun aniden ortaya çıkmasının şaşkınlığı içerisinde. Dolayısıyla bu şaşkınlık mutluluk veya üzüntüyü perdelemiştir. Burada

dikkate değer husus şudur ki karakter babasının vârisi olması sebebiyle er ya da geç kabilenin başına geçecektir. Dolayısıyla babasının ölümüne sevinecek bir durum söz konusu değildir.

Kabilenin başına geçmesi olayını önüne geçilmesi mümkün olmayan bir değişim ve yenileşme olarak değerlendirmek mümkündür. Çocuk kabilenin başına reis olsun diye baba ölmemiştir. Tam tersine baba öldüğü için çocuk kabilenin başına geçmiştir. Babasının ölümü çocuk için çok travmatik bir olay olduğu kadar hayatın kaçınılmaz gerçekliğini ifade eden obje olarak da görülebilir. Bu durum ona ikbâl kapılarını aralamış ve madalyonun her iki yüzünü de görme zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır.

ZARA ROJBİN DURAL

Van'da doğdu.

İlköğretim ve liseyi Van'da tamamladı.

Dicle Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde eğitimine devam ediyor.

Bir Gökyüzün Olmalı

Bir gökyüzün olmalı
Hayallerini doldurabileceğin mavilikte
Mutluluklarını, heyecanlanlarını hüznlerini ve acılarını
bir bir akıtabileceğin bir gökyüzü

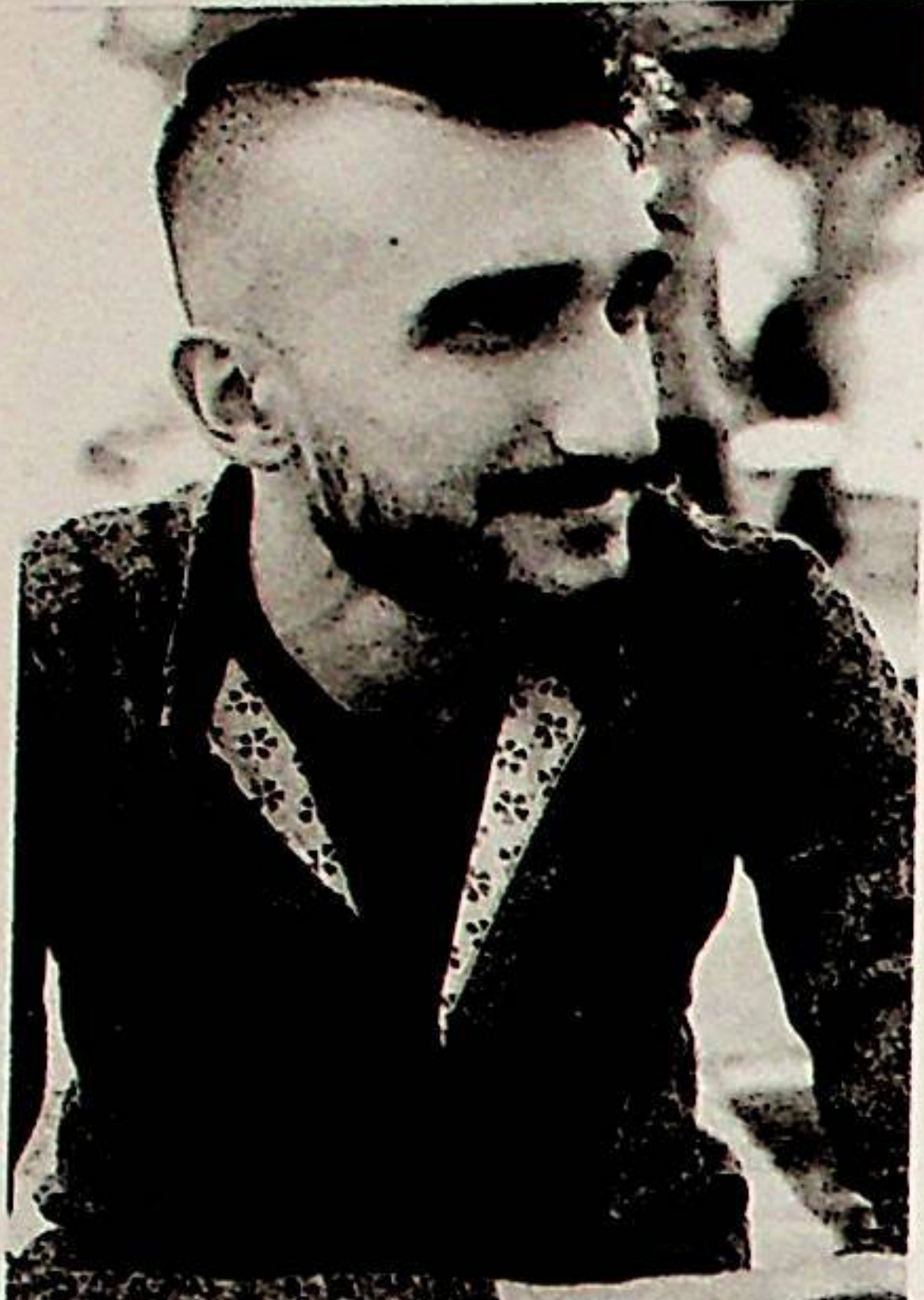
Bir gökyüzün olmalı
Renklerle doludizgin bir gökyüzün
Mesela mavi mutluluğu ifade etmeli
Kırmızı asaleti
Ve hiç olmayan siyah hüznleri

Bir gökyüzün olmalı
İçine dünyaları sığdırabileceğin
Hüznünü çığlıklarını kaldıramadıklarını
Yüreğinde gizli kalan sevdalarını
Ve yaşanmamış anılarını anlatabileceğin

Bir gökyüzün olmalı
Ağladığında sana huzur veren
Güldüğünde içini ısıtan
Her daim seninle olan bir gökyüzün

Şiir

ÖMER DEMİR

Diyarbakır'da doğdu.

Vehbi Koç İlköğretim okulunu bitirdikten sonra,

Vali Gökhan Aydın Mesleki Ve Teknik Anadolu lisesini bitirdi.

Dicle Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde eğitimine devam ediyor.

Sahi Biz Neden Yazıyoruz

Bu son mısralarım belkide
Kimbilir belkide son kalem tutuşum
Sığdırmaya çalıştıkça yeryüzüne
Hep bir sessizlik hâkim bu şehirde
Gökyüzü karartılı
Melankoliye bağlamış her kuytu
Köşede yaşayan vasıfsız insanlar
Duygu birikimleri hatsafhaya ulaşmış
Biçer döner bir mecrada afallamış
Yürüyoruz
Titrek seslerimizle
Sessizliğe eşlik eder
Gecenin gündüze meyletmesini bekliyoruz
Dedim ya belki de bu son mısralarım
Belki de son kalem tutuşum
Sahi biz neden yazıyoruz
İçti geçmiş ruhlara mı
Celladını arayan millete mi
Yoksa yoluna ışık tutup
Deli divane olduğumuz
Sevdiklerimize mi
Sahi biz neden yazıyoruz
Aslında biz kendi benliğimize yazıyoruz

Şiir

ASRA ŞAHİN

Diyarbakır'da doğdu.

Yeni Diyarbakır Anadolu Lisesindeyken eğitimine ara verdi. Daha sonra açık öğretim programından lise eğitimini tamamladı.

Dicle Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü'nde eğitimine devam ediyor.

Kabil'de Bir Dilenci Gönlüm

Kabilde bir dilenci gönlüm
El açmış sen diye medet umar
Sokak çingenelerinden
Belli belirsiz bir sevda dolanır
Kan diye damarlarımda
Şimdi gönlüm avare
Küllerden fal baktırır
Vuslatın çıkar ümidiyle
Kabil 'de buda dağında
Yankılanır aşkın kelimeleri
Sen
Nerdesin can nerdesin
Yollarını mı mühürledin
Bu inat niye
Gelmemekte neden diretirsin
(ey gönül)
Bu kahır niye
Kabil 'de bir dilenci gönlüm
Şarlatanları adam sanıp dinleyen

Şiir

CEVAT KORKMAZ

Cevat Korkmaz'ı Tanıyalım

Tanınmış gazeteci Aziz Korkmaz'ın oğlu Cevat Korkmaz 15 Mayıs 1962 yılında Diyarbakır'da Dünya'ya geldi. İlk ve Orta eğitimini doğduğu kentte tamamladı. A.Ü Hukuk fakültesindeki eğitimini, gazeteciliğe dönünce yarım bıraktı. Mesleğe çocuk yaşlarda babasının yanında adım attı. Çeşitli gazetelerde muhabirlik yaptı. 1988 yılında bir grup arkadaşıyla Diyarbakır merkezli Ortadoğu haber ajansını kurdu ve ajansın başına geçti. Türkiye deki günlük ve haftalık yayın organlarına yüzlerce haber servis edildi. Paris merkezli Sipa pres, Viyana fotoğraf ajansı Veko, İran resmi haber ajansı İrna, Irak haber ajansı İna ve Çin haber ajansı Xinhua aboneleri arasında yer aldı. Ajans bünyesinde Yeni Çizgi isimli haftalık dergiyi çıkarttı.

Türkiye'nin yerel merkezli ulusal ve uluslararası servis yapan ajansı olarak basın tarihine OR-HA mahreciyle adını yazdırdı. Körfez krizi döneminde yaptığı süreli yayınlarla iyice tanındı. Ajans, Halepçe katliamından sonra Barzani'yle yaptığı röportajla şöhretini artırdı. Maddi imkânsızlıklar sebebiyle en fazla iki yıl dayanabildi ve kapandı.

Cevat Korkmaz, 1992 yılında yayına başlayan Gündem gazetesinin kuruluşunda yer aldı, haftalık röportajlar yaptı. "İnsanlık sürükleniyor" haberiyle Çağdaş gazeteciler derneği tarafından yılın gazetecisi ödülüne layık görüldü. Kürt kapanı isimli kitabı ve babamın karıları isimli senaryoyu yazdı.

Gazeteciliği sıkıntılı 1994 yılında bırakmak zorunda kalan Korkmaz ticarete atıldı. İstanbul'daki metal işleme merkezinin yanı sıra, Tekirdağ Şarköy'de çiftliği bulunmaktadır. İstanbul sanayi odası üyesidir.

Cevat Korkmaz, çiftliğini sahipsiz hayvanlara açtığı için, hayvan sever derneklerinden çok sayıda ödül almıştır.

Biyografi

MENEVİŞ

Edebiyat Magazin: Rol Arkadaşlığından Büyük Aşka

Üçü erkek, dört kardeşten biridir Çehre. Sinemaya girişi ise yapımcı - yönetmen Ümit Utku ile başlar. 1961'de Göksel Arsoy ve Leyla Sayar'ın başrollerini paylaştığı "Yaban Gülü" ilk filmidir. Ama asıl ilginç olan bir Güzide Sabri uyarlaması olan bu filmin senaryosunu Atif Yılmaz ve asistanı Yılmaz Güney'in yazmasıdır. Nebahat Çehre, nereden bilirdi ki, bir gün Yılmaz Güney ile yollarının kesişip fırtınalı bir aşk yaşayacağını...

Nebahat Çehre yüz yüze gerçekleşen ilk karşılaşmada etkilenir gibi olur Güney'den. "Etkilenir gibi olur" diyoruz çünkü Yılmaz Güney, sinekkaydı traşlı, o pasör kartpostal jönlere gibi vurucu bir özellik taşımaz ilk bakışta. Yani yıldırım gibi çarpmaz hemen. Kavruk yüzüyle ve kendine özgü, gösterişsiz mütevazı duruşuyla yavaş yavaş açılarak fark ettirerek dikkat çeker. İşte Nebahat Çehre'nin etkilenmesi de böyle karizmatik bir duruşun içinde gerçekleşir, içe dönük bir kimliğe sahip Güney'in saklı özelliklerini fark ederek. Nebahat Çehre, daha o gün tanıdığı erkeğe, bugün bile nedenini çözümlemediği bilinçdışı bir davranışla, belki de yaşamın en masum teklifini yapacaktır:

"Beni evime kadar götürebilir misiniz?"

Bu erkek toplumunda kadın olmanın, başka bir deyişle "var olma duygusunun" dışı vurumudur aslında. Nebahat Çehre - Yılmaz Güney beraberliğinin başlangıç dönemi. Bu naif diyalogla başlar ilk konuşmaları. «Kamalı Zeybek» adlı filmde daha rahat soluklanan Çehre ile Güney, birbirlerini daha yakından tanıyacaklardır.

Aşk Mektupları

Nebahat Çehre İstanbul'da, Yılmaz Güney ise film çekimleri sebebiyle Ankara ve Urfa arasındadır. Zaman zaman uzak kalsalar da Güney'in güneyden yazdığı mektuplar aralarındaki tüm uzaklıkları yakınlara dönüştürür. Bir aşk öksüzüne dönüştürür.

Edebiyat Magazin

17/03/1965 tarihli bir mektup

Dün gece Adana sokaklarında seni aradım. Duvarlarda, köprülerde, ışıklarda. Neylersin, sen binlerce kilometre uzağımda ama en yakın bir uykunun içindesin. Yanılırsam diye ürküyorum. Çünkü insanlar değişken ve insafsızdır. Çünkü her an bir başka duyguya gebedir. Seni her düşünüşte iyiyi ve kötüyü yan yana koyuyorum. Çocukluğum geldi aklıma. Babamı beklediğim kahvenin önünde durdum. Geceydi ve ben tüm geçmişi bütün derinliğiyle yaşadım. Sanki çocukluğumda bir günah içinde sen vardın. Yavrum sen benim kadınımsın. Beni düşündüğün anlar sıkılıp, bana aykırı şeyler yapacağını biliyorum. Ama yine de içim rahat değil. Yalnız kadının bir boşluğu vardır hani.

25/03/1966 tarihli bir mektup

Dün akşamdan bu yana seni düşünmek beni yordu bebecim. Artık rahatsız oluyorum beynim zonkluyor. Sanki kırk ton yük taşımışçasına bitip tükendim. Senin beni anlamın güç. Hatta bu durumlar, sende çocuksu bile olabilir. Hiç zayıf değilim aslında. Hiç küçük değilim. Sevgi benim hayatımda bir hastalıktır yavrucuğum. Öldürücü bir yaradır. Geçmişteki iyi ve mutlu günlerimizi düşünüyorum. Beni sevdiğin, benimle dopdolu olduğun günleri düşünüyorum. Öylesine yalnız ve yorgunum ki. Elim ayağım seninle kuvvetlenmiş yavrum. Seninle varmışım ben. Yokluğun ne acı. Yüreğim boş, buruşturulmuş bir kâğıt parçası gibi. Nebahat, Nebahat, Nebahat... Sevgim seninle değerini bulacak mı? Nebahat!

Tarihi belirtilmemiş başka bir mektup

Şu yeryüzünde üç milyarı aşkın insan yaşar yavrum. İnsanların bir kısmı aç, bir kısmı hasta, bir kısmı yaşlı, bir kısmı aşık. Dünyanın neresinde olursa olsun sevda için yanan binlerce insan vardır. Ve biz, bu üç milyardan yalnızca iki kişiyiz. Her şeyin bir kanunu vardır. Ama sevdanın kanunu, yolu ve yordamı yoktur. Akıp gider, aktıkça da büyüyen bir su olur sevda. Irmaklar sonlarını denizde kaybolmuş bulur. O denizin içinde; ırmaklar, dereler, çaylar vardır. Ben o denizlerin içinde kaybolan, ne olduğu hatırlanmayan ırmaklardan biri istemiyordum. Kendi denizimi kendim yaratmak, kendi toprağımı kendim sulamak ve akmak istiyorum... Ama nereye, nasıl?

BÜYÜK GÜN: 30/01/1967 - Evlilikleri

Yılmaz Güney siyah smokiniyle, Nebahat Çehre ise beyaz gelinliği ile dünya evine girerler.

Evliliklerinin ilk günlerinde yeni evlenen her çift gibi mutludurlar. 450 gün süren fırtınalı bir evlilikleri olur. Yılmaz Güney, devleştikçe filmleri özellikle de Anadolu sinemalarında gişe rekorları kırdıkça

katına sığmazlar, dahi bir ötekî geleneğin banyosunu olaylarla
Gelin, evlenmekle bir şeyler düşünür. Değeri de, güzel
günlerden sonra geleneğin geleneği de, her şeyi geleneğe bağlar
mıyız ama neye göre? Her şeyi geleneğe bağlar mıyız? Araya
kimler girer? Her şeyi geleneğe bağlar mıyız? Her şeyi geleneğe bağlar mıyız?
gimsizlik bir şeyler düşünür. Her şeyi geleneğe bağlar mıyız? Her şeyi geleneğe bağlar mıyız?
Güneş'e bir şeyler düşünür. "Her şeyi geleneğe bağlar mıyız?" diye sorar. İlimiz Güney
güneş'e bir şeyler düşünür. "Her şeyi geleneğe bağlar mıyız?" diye sorar. İlimiz Güney
Hiçbir mahvata bir şeyler düşünür. Her şeyi geleneğe bağlar mıyız? Her şeyi geleneğe bağlar mıyız?
dese de "Her şeyi geleneğe bağlar mıyız?" diye sorar. İlimiz Güney
ki, "Her şeyi geleneğe bağlar mıyız?" diye sorar. İlimiz Güney
Fatma Süleymanlı

(Fatoş Güney) yazdı...

MENEVİŞ

Edebiyat Gezi: Bibliothèque Nationale de France

Bibliothèque nationale de France (BnF) Fransa'nın başkenti Paris'te bulunan ulusal kütüphane, birkaç yüzyıl boyunca yapılan koleksiyonları koruyan ve Fransa'da yayımlanan tüm yayınları toplamaktan sorumlu olan Fransız kurumudur .

1994 yılında şu anki adıyla yeniden teşkil edilen BnF, kamu kurum statüsüne sahiptir .

Gallica adlı internet kütüphanesi de mevcuttur . Fransa'nın en önemli kütüphanesi olan BnF , aynı zamanda dünyanın en önemli kütüphanelerindedir.

Bugün kütüphanede 13 milyonun üstünde basma kitap, 250 bin cilt el yazması bulunuyor .

On milyon kadar kitap dışı nota , sikke , fotoğraf, harita gibi belgeler de mevcut.

Kütüphanenin bizi ilgilendiren en önemli kısmı ise, 1980'li yıllarda Doğu bölümünden farklı olarak yeniden oluşturulan Türkçe kitaplar kısmı. 30 küsür bin matbu, 2 binin üzerinde el yazmasının muhafaza edildiği bu bölümün sorumluluğunu 21 yıldır yürüten Sara Yontan Musnik, Türk Dil Kurumu tarafından İstanbul'da düzenlenen ve 25 Ekim'de sona eren Milletlerarası Elyazmaları Toplantısı'na katıldı ve Türkçe kitap koleksiyonu hakkında bilgi verdi.

Kütüphaneye ilk giren Türkçe kitaplar ise 17. asırda doğuya gönderilen görevliler aracılığıyla edinilen yazma yazılardır.

Daha önce Türkçe bölümü olmayan kütüphane'de , Türkçe eserle Doğu bölümünde yer alıyordu ve bu eserler daha çok elyazmalarından oluşuyordu.

Ancak 1980'lerde bir Türkçe bölümü açıldı ve eserler orada muhafaza edilmeye başlandı.

Edebiyat Gezi

Bilgi Hazinesi

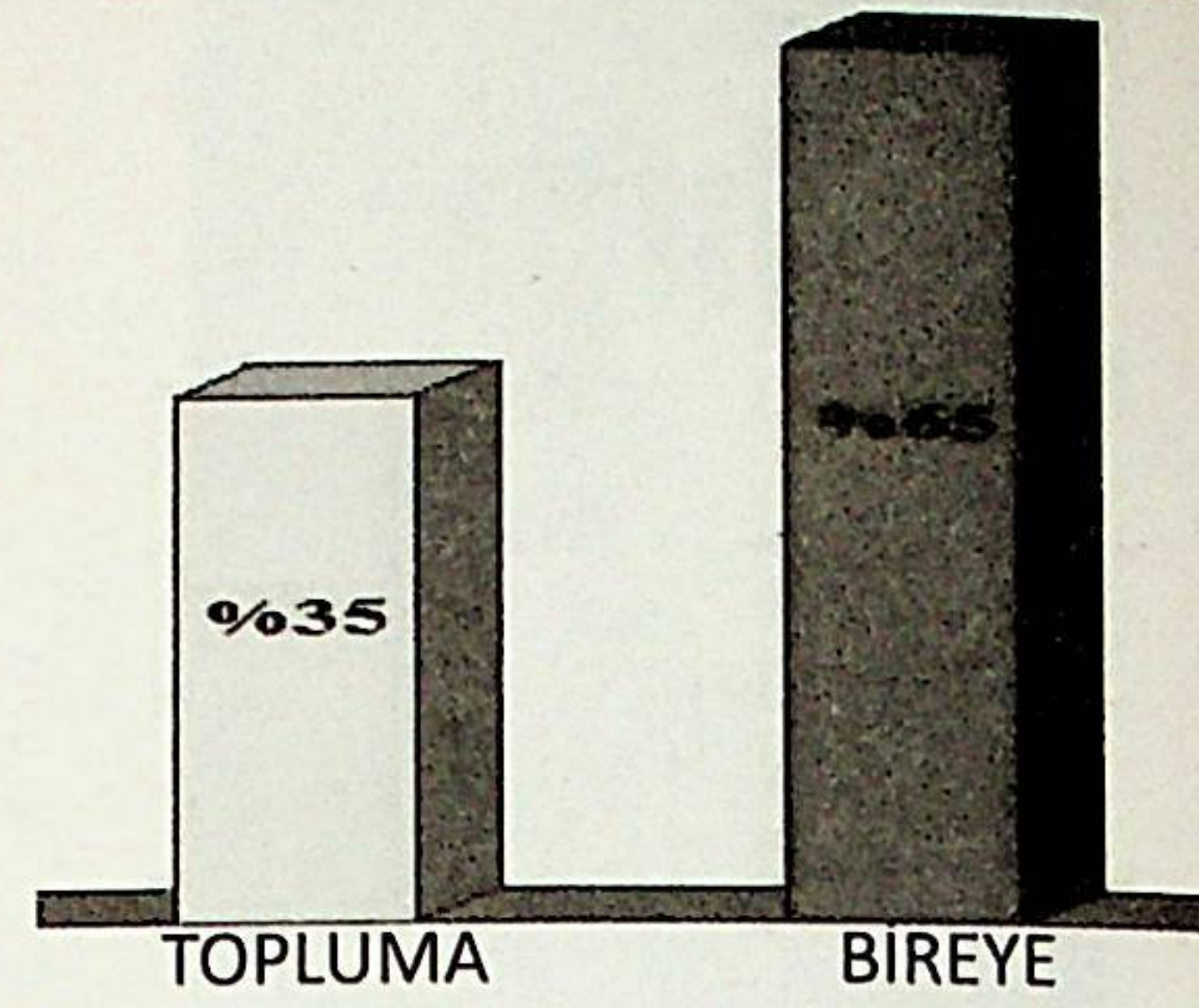
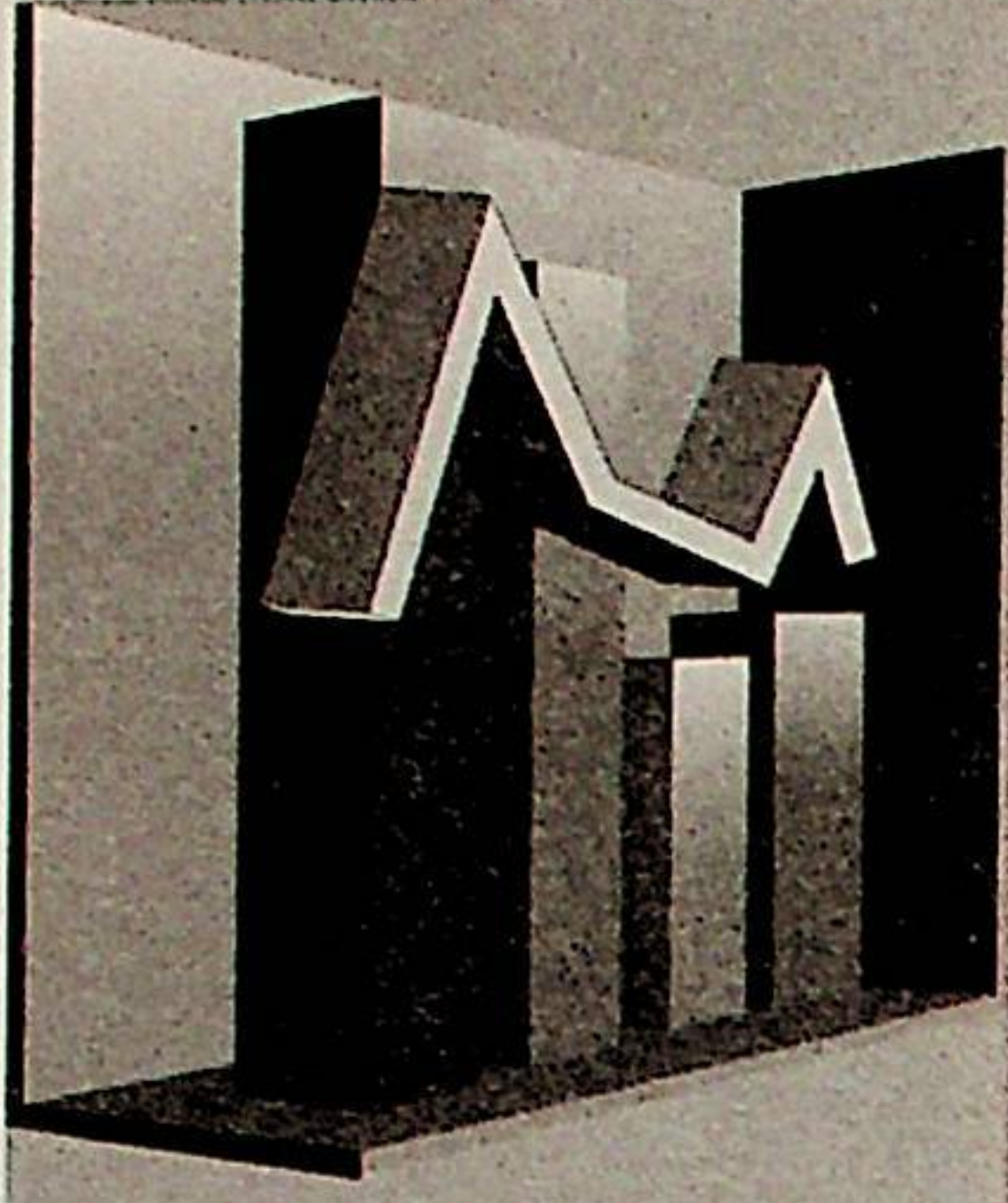
Edebiyat Bilgi

- *Doğuda şiirleri nedeniyle öldürülen ilk şairler Figani ve Nef'i'dir
- *Divan edebiyatında çocuklar ile ilgili yazılan ilk eser Nabi'nin Hayriye adlı eseridir.
- *Anjambman kelimesini ilk kullanan şair Tevfik Fikret'tir.
- *İlk mizah sözlüğümüz Direktör Ali Bey'in Lehçetül hakayık adlı eseridir
- *Edebiyatımızda hukuk türündeki ilk eser Ahmet Cevdet'in Mecelle eseridir.
- *Şiirde kusursuz sevgili modelini yıkan şair Orhan Veli'dir.
- *Edebiyatımızdaki ilk resimli dergi Mirad dergisidir.
- *On yılda bir verilen Pegasus ödülünü kazanan tek Türk yazar Bilge Karasu'dur.
- *Edebiyatımızın en uzun aşk şiiri Yılmaz Odabaşı'nın Feride şiiridir.
- *2016 Nobel Edebiyat Ödülünü Bob Dylan Amerikan şarkı kültüründe yeni bir şiirsel anlatım oluşturduğu için almıştır.
- *Edebiyatımızda ilk toplumcu gerçekçi roman Sabahattin Ali'nin Kuyucaklı Yusuf adlı eseridir.
- *Kadınların günlük sorunlarını öykü ve romanlarında inceleyen yazar İnci Aral'dır.
- *Edebiyatımızda Âşık Ömer'in Şairname adlı şiiri Âşık edebiyatının en uzun şiiridir.
- *Düşsel romanlarıyla tanınan yazarımız Buket Uzuner'dir.
- *Dede korkut, Elif ile Mahmut, Kerem ile Aslı, hikâyelerini kendi üslubuyla yeniden yazan yazar Adnan Binyazar'dır.

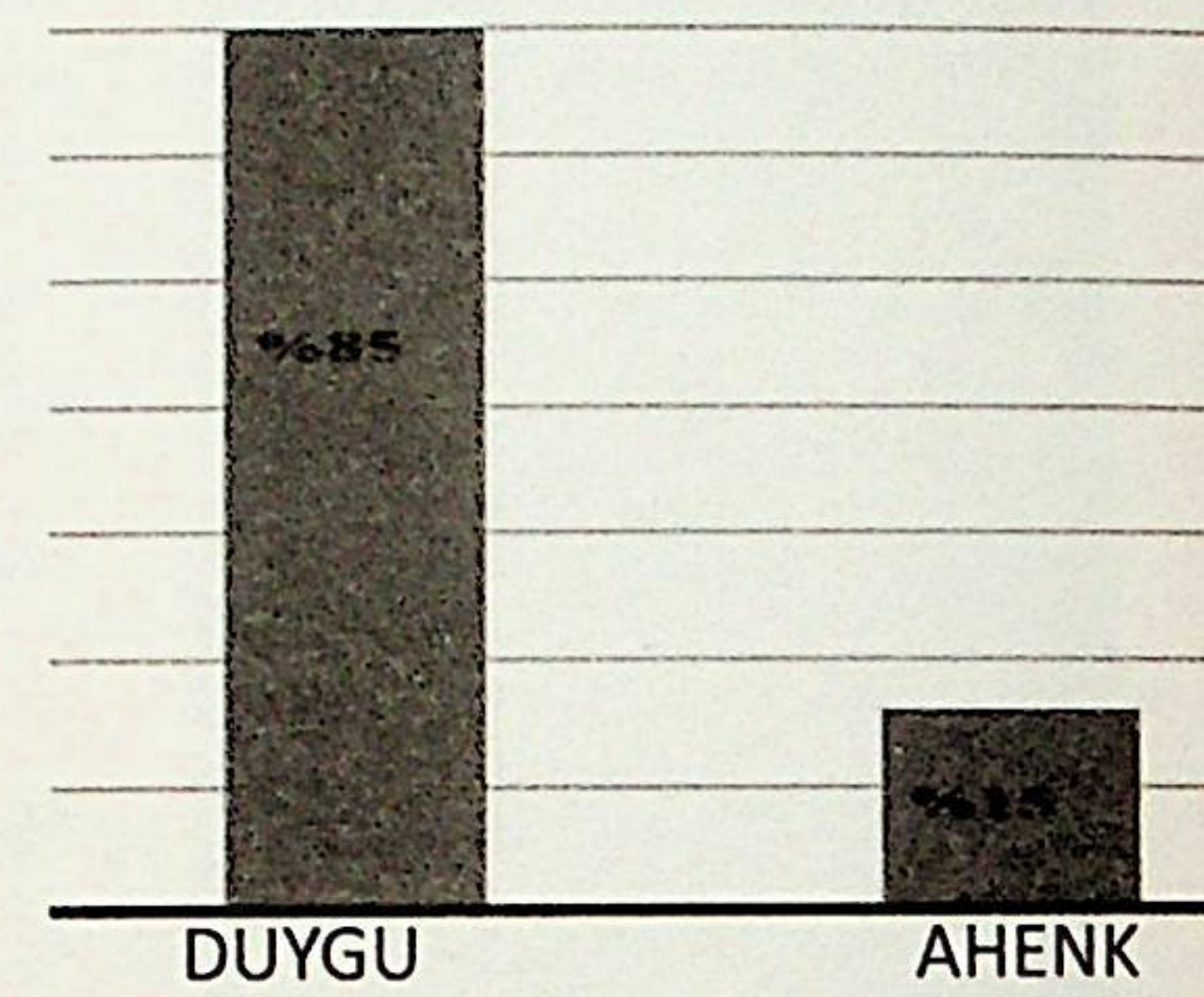
Edebiyat Bilgi

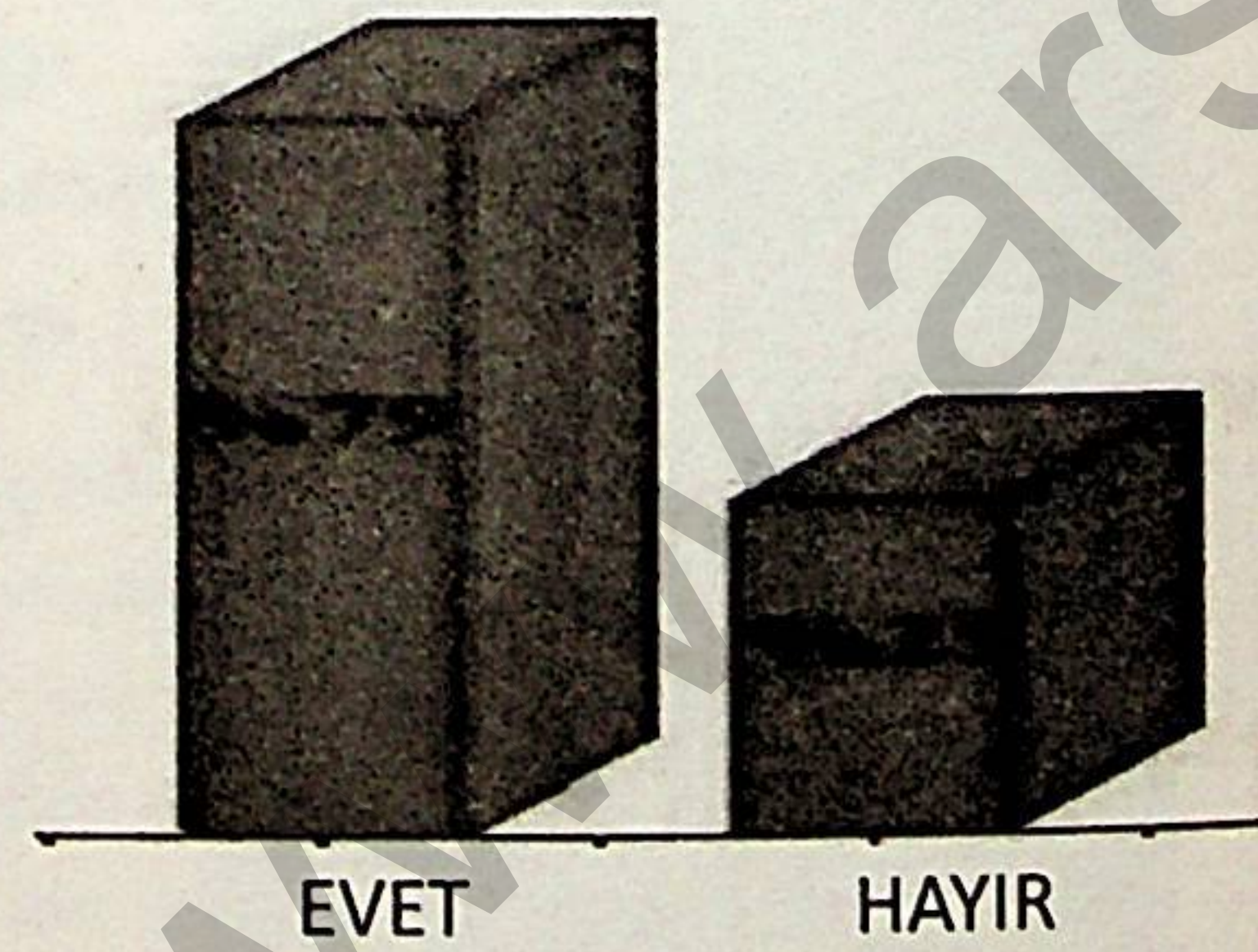
1) ŞİİR KİME HİTAP ETMELİ?

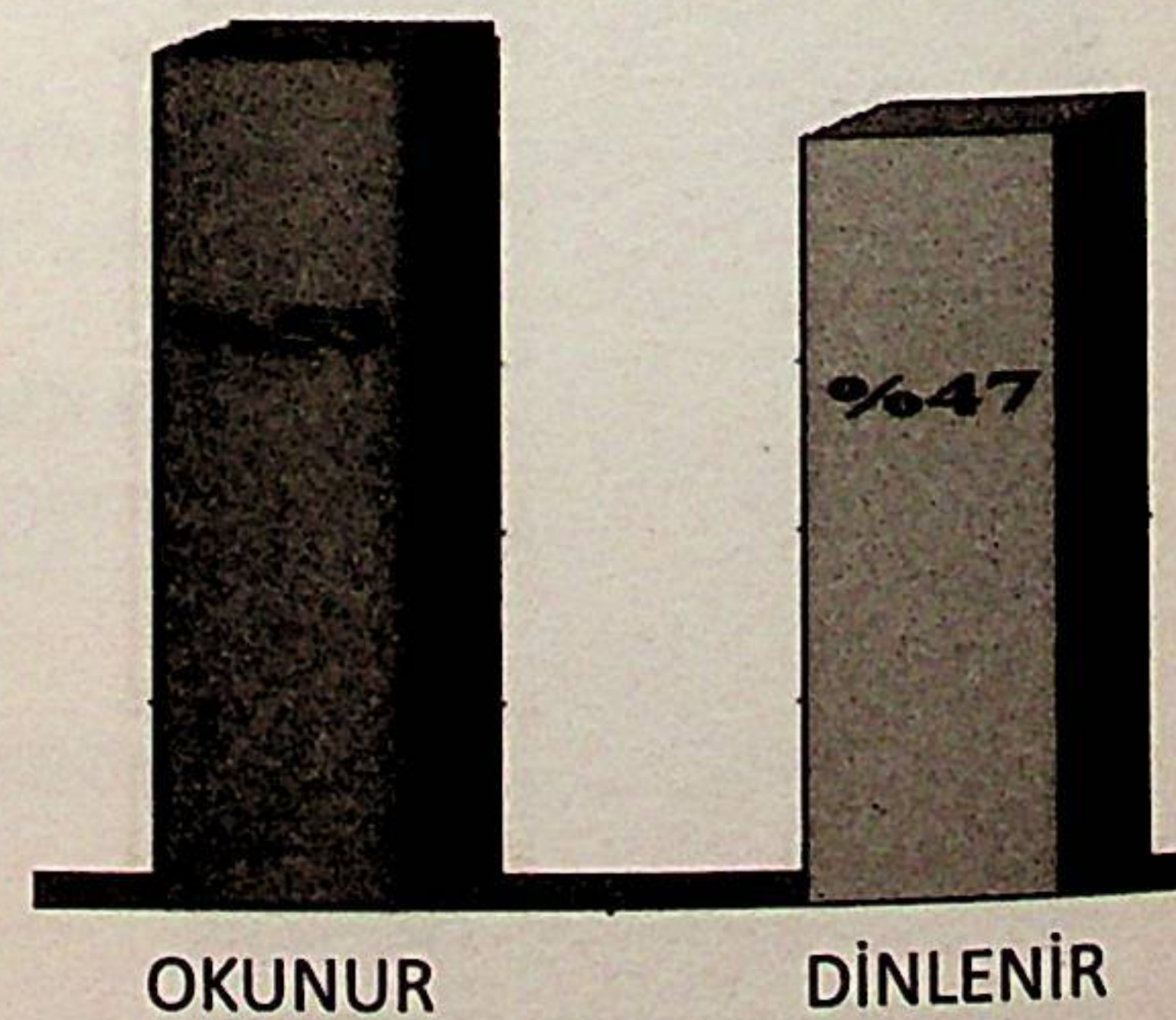
2) ŞİİRDE HANGİSİ DAHA ÖNEMLİDİR?

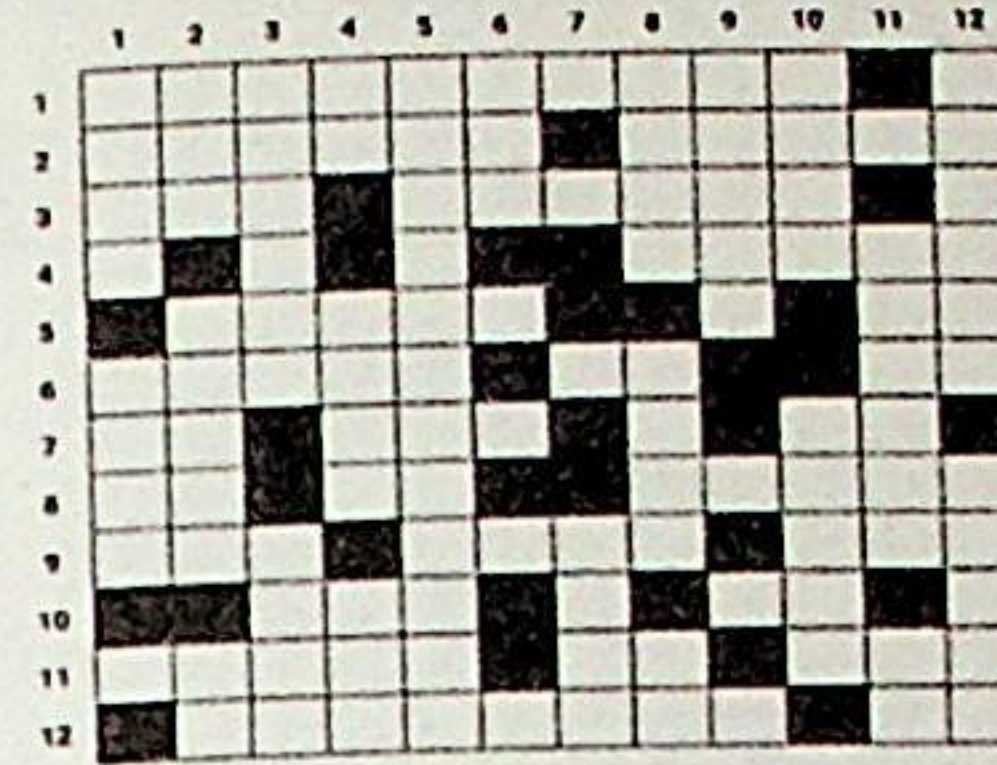
3) ŞİİR BAĞIMLILIK YAPAR MI?

4) ŞİİR OKUNUR MU? DİNLENİR Mİ?

Anket

SOLDAN SAĞA

1. "Dokuzuncu Hariciye Koğuşu, Fatih-Harbiye" romanlarının yazarı. 2. Agah Sırrı Levend'in bir romanı. Ziya Gökalp'in mektup türündeki eseri, "... Mektupları". 3. Coşuk eki (tersten). Halit Ziya Uşaklıgil'in bir romanı. 4. Tanzimat sanatçısı, "Yusuf ... Paşa" (tersten). 5. Rifat Ilgaz'ın bir şiir kitabı. Bir yapım eki. 6. "... Türkleri Edebiyatı". Sait Faik Abasıyanık'ın bir öyküsü "... Şekerli". İşaret, belirti, alamet. 7. Refik Halit'in baş harfleri. Melih Cevdet Anday'ın bir romanı "... Sarayı". Halk dilinde yemek 8. Temiz, pak, namus. İtmeğin emir kipi hali. Coşuklu, içten, etkili tarzda yazılan şiirler. 9. Süleyman Nazif'in bir makalesi "... Çoban Çal" (tersten). Sezai Karakoç'un bir şiiri "...nın Kitabı". Son dönem sanatçılarımızdan, "... Güler" 10. Bir gösterme ünlemi. Eski dilde su. 11. Cumhuriyet dönemi yazarlarımızdan, "Refik Halit ...". "... Fontaine Masalları". Bir yazanın kendine veya yakın bir tanıdığına ait geçmiş olayları anlattığı yazı türü. 12. Ahmet Haşim'in en önemli sanatçısı olduğu 1909-1912 yıllarını kapsayan edebi dönem. Farsça bir olumsuzluk ön eki (tersten).

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Necip Fazıl Kısakürek'in bir oyunu. W. Shakespeare'nin bir oyunu, "... Lear". 2. "İkinci Yeniciler'in bir şairi, "... Ayhan". Abdülhak Hamit Tarhan'ın yazdığı ilk pastoral şiir. Bağışlanma, dileme. 3. Faruk Nafiz Çamlıbel'in bir romanı, "... Yağmuru". Umar, deva. 4. Yaşar Kemal'in bir romanı, "... Gözlüm Seyreyle Salih". "Hayriye, Hayrabat" adlı eserlerin sahibi, 17. yüzyıl Divan şairi. Cenap Şehabettin'in bir gezi yazısı, "... Yolunda". 5. Gülşehri'nin önemli bir didaktik eseri. 6. "İki Rahat El" adlı oyunun baş harfleri. 7. Nabizade Nazım'ın bir öyküsü "... Güzel" 8. Eski dilde iş yapan, amel eden. Natüralizmin kurucusu sayılan "Germinal, Meyhane" adlı eserlerin sahibi ünlü Fransız sanatçısı, "Emile ...". Atmak fiilinin emir kipi hali. 9. Orhan Asena'nın bir oyunu, "... Kız". 10. Sait Faik Abasıyanık'ın bir öyküsü, "... Dağda Var Bir Yılan". İlk realist romanımız, "... Sevdası". 11. Çağatay Türk edebiyatının en büyük şairi, "Muhakemetü'l-Lügatayn" adlı eserin yazarı. Bir Farsça olumsuzluk ön eki. 12. Osmanlıca hakeme götürme. Halit Ziya Uşaklıgil'in bir öyküsü, "... Peçesi".

SOLDAN SAĞA

1. "Dokuzuncu Hariciye Koğuşu, Fatih-Harbiye" romanlarının yazarı. 2. Agah Sırrı Levend'in bir romanı. Ziya Gökalp'in mektup türündeki eseri, "... Mektupları". 3. Coşuk eki (tersten). Halit Ziya Uşaklıgil'in bir romanı. 4. Tanzimat sanatçısı, "Yusuf ... Paşa" (tersten). 5. Rifat Ilgaz'ın bir şiir kitabı. Bir yapım eki. 6. "... Türkleri Edebiyatı". Sait Faik Abasıyanık'ın bir öyküsü "... Şekerli". İşaret, belirti, alamet. 7. Refik Halit'in baş harfleri. Melih Cevdet Anday'ın bir romanı "... Sarayı". Halk dilinde yemek 8. Temiz, pak, namus. İtmeğin emir kipi hali. Coşuklu, içten, etkili tarzda yazılan şiirler. 9. Süleyman Nazif'in bir makalesi "... Çoban Çal" (tersten). Sezai Karakoç'un bir şiiri "...nın Kitabı". Son dönem sanatçılarımızdan, "... Güler" 10. Bir gösterme ünlemi. Eski dilde su. 11. Cumhuriyet dönemi yazarlarımızdan, "Refik Halit ...". "... Fontaine Masalları". Bir yazanın kendine veya yakın bir tanıdığına ait geçmiş olayları anlattığı yazı türü. 12. Ahmet Haşim'in en önemli sanatçısı olduğu 1909-1912 yıllarını kapsayan edebi dönem. Farsça bir olumsuzluk ön eki (tersten).

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Necip Fazıl Kısakürek'in bir oyunu. W. Shakespeare'nin bir oyunu, "... Lear". 2. "İkinci Yeniciler'in bir şairi, "... Ayhan". Abdülhak Hamit Tarhan'ın yazdığı ilk pastoral şiir. Bağışlanma, dileme. 3. Faruk Nafiz Çamlıbel'in bir romanı, "... Yağmuru". Umar, deva. 4. Yaşar Kemal'in bir romanı, "... Gözlüm Seyreyle Salih". "Hayriye, Hayrabat" adlı eserlerin sahibi, 17. yüzyıl Divan şairi. Cenap Şehabettin'in bir gezi yazısı, "... Yolunda". 5. Gülşehri'nin önemli bir didaktik eseri. 6. "İki Rahat El" adlı oyunun baş harfleri. 7. Nabizade Nazım'ın bir öyküsü "... Güzel" 8. Eski dilde iş yapan, amel eden. Natüralizmin kurucusu sayılan "Germinal, Meyhane" adlı eserlerin sahibi ünlü Fransız sanatçısı, "Emile ...". Atmak fiilinin emir kipi hali. 9. Orhan Asena'nın bir oyunu, "... Kız". 10. Sait Faik Abasıyanık'ın bir öyküsü, "... Dağda Var Bir Yılan". İlk realist romanımız, "... Sevdası". 11. Çağatay Türk edebiyatının en büyük şairi, "Muhakemetü'l-Lügatayn" adlı eserin yazarı. Bir Farsça olumsuzluk ön eki. 12. Osmanlıca hakeme götürme. Halit Ziya Uşaklıgil'in bir öyküsü, "... Peçesi".

Bulmaca

OKTAY AKKUŞ

Ee ne olmuş, gelirse geliler. Ma ne yapax Çötik.

Şşş! Ha bu gelen quşxaneler he ya

Yox loo, diyiler dergi cıxarılmış

Nasıl dergi wula! Bizim meblemızde bizden izinsiz dergi cıxarılar he.

Bizden de behsedecaxlarmış. Dinime imanima çizerem onları. Onlar da bızı çizecaxmış. Öle dediler.

Nasıl yanê.

İşte bööle.

- Şşş! Ha bu gelen quşxaneler he ya
- Ee ne olmuş, gelirse geliler. Ma ne yapax Çötik.
- Yox loo, diyiler dergi cıxarılmış
- Nasıl dergi wula! Bizim meblemızde bizden izinsiz dergi cıxarılar he.
- Bizden de behsedecaxlarmış.
- Dinime imanima çizerem onları.
- Onlar da bızı çizecaxmış. Öle dediler.
- Nasıl yanê.
- İşte bööle.

[Harun Tutuş]

Karikatür

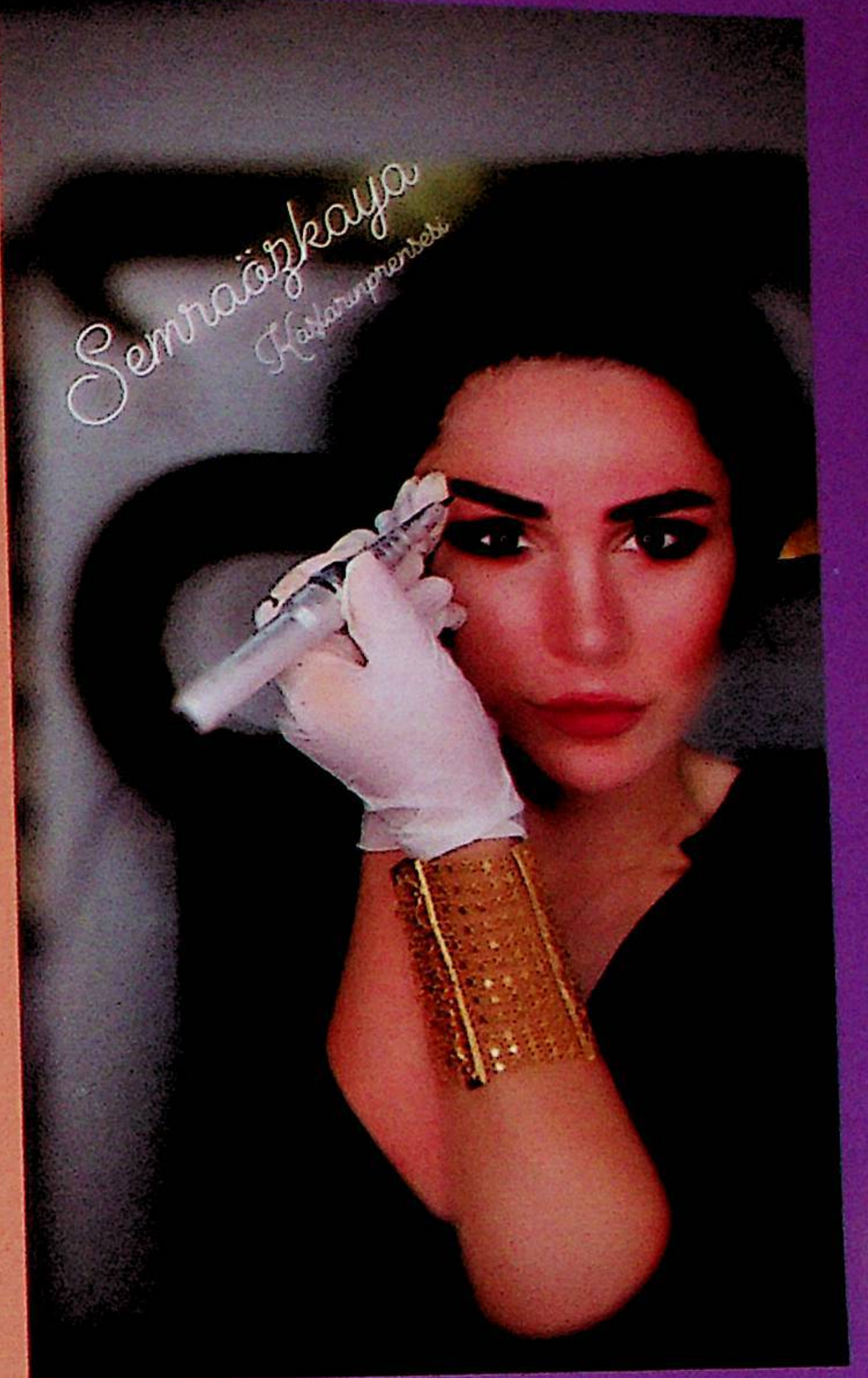
GÜZELLİĞİNİZİN ADRESİ

SEMRA ÖZKAYA GÜZELLİK MERKEZİ

Farklı uygulamalarımızla kaşlarınız daha sağlıklı, daha gür olacak ve sizin göremeyeceğiniz kadar küçük olan kaş kolları güçlenerek boşlukları doldurabilecek...

Adres:

75. Cad. Velat Rezidans Arkası, Birtane Sitesi Altı, 274. Sok. Kayapınar | DİYARBAKIR

DOÇ. DR. FERHAN YAMAN İLE İMPLANT TEDAVİSİ

Diyarbakır'da en iyi diş hekimlerinden biri olan Doç. Dr. Ferhan Yaman, implant tedavisi ile ilgili Park Orman Karşısında bulunan modern ağız ve diş hekimliği kliniğinde hizmet vermektedir. Doç. Dr. Ferhan Yaman'ın sorularına cevaplar aşağıdadır:

Doç. Dr. Ferhan Yaman: 5 yıllık diş hekimliği tecrübesiyle, modern ağız ve diş hekimliği kliniğinde hizmet vermektedir. Ağız ve Diş Hekimi Doç. Dr. Ferhan Yaman'ın sorularına cevaplar aşağıdadır:

Doç. Dr. Ferhan Yaman: İmplant tedavisi, ağız ve diş hekimliği kliniğinde hizmet vermektedir. Ağız ve Diş Hekimi Doç. Dr. Ferhan Yaman'ın sorularına cevaplar aşağıdadır:

D.M: İmplant uygulaması nedir? Avantajları nelerdir?

Doç. Dr. Ferhan Yaman: İmplant tedavisi, ağız ve diş hekimliği kliniğinde hizmet vermektedir. Ağız ve Diş Hekimi Doç. Dr. Ferhan Yaman'ın sorularına cevaplar aşağıdadır:

D.M: İmplant tedavisinde yan etkileri nelerdir?

Doç. Dr. Ferhan Yaman: İmplant tedavisi, ağız ve diş hekimliği kliniğinde hizmet vermektedir. Ağız ve Diş Hekimi Doç. Dr. Ferhan Yaman'ın sorularına cevaplar aşağıdadır:

D.M: İmplant tedavisinde yan etkileri nelerdir?

Doç. Dr. Ferhan Yaman: İmplant tedavisi, ağız ve diş hekimliği kliniğinde hizmet vermektedir. Ağız ve Diş Hekimi Doç. Dr. Ferhan Yaman'ın sorularına cevaplar aşağıdadır:

D.M: İmplant tedavisinde yan etkileri nelerdir?

Doç. Dr. Ferhan Yaman: İmplant tedavisi, ağız ve diş hekimliği kliniğinde hizmet vermektedir. Ağız ve Diş Hekimi Doç. Dr. Ferhan Yaman'ın sorularına cevaplar aşağıdadır:

Diş Sağlığınız için

İlk tercihiniz Doç. Dr. Ferhan YAMAN olsun...

Adres: Huzurevleri Mah. Diclekent Cd. Park Orman Karşısı
No: 2 Kayapınar | DİYARBAKIR | Randevu: 0505 222 2222

KASTAL CAFE

Diyarbakır'ın tarihi dokusu içinde modern bir anlayışla hizmet vermeyi kendine misyon edinen **Kastal Cafe & Şükrü Efendi Konağı** 2017'nin son çeyreğinde şehrin tarihi ilçesi **Suriçi**'nde hizmet vermeye başladı.

Açıldığı günden bu yana kent mimarisini ve tarihi dokusunu iyi yansıtan bazalt taşlarla örülü geniş ve ferah mekanında yöresel leziz tatların ağırlıkta olduğu zengin menüsü, tamamı organik ürünlerden oluşan serpm kahvaltısı, ev yapımı reyhan şerpeti, sundukları ürünlerde doğallıktan ödün vermeyen anlayışla gülyüzlü çalışanları ile misafirlerini ağırlamayı başardı ve başarmaya da devam ediyor.

Bu nezih mekanın adını, adresini not alın bir yere ve Diyarbakır'a yolunuz düşerse mutlaka uğrayın...

Adres: Cami Nebi Mah. Telgrafhane Sok.
No: 12 Sur | DİYARBAKIR
Telefon: 0412 229 44 88

**Amerikan
Kültür
Koleji**

Diyarbakır'a Uluslararası Eğitimi Sunmak İçin Bir Aradayız!

Amerikan Kültür Koleji, çift diploma ile Diyarbakır'ımızın gençlerini uluslararası arenaya davet ediyor. Öncelikle hedefimiz, uzun yıllar eğitim vermiş kadromuz aracılığıyla öğrencilerimizin birer birey olduklarını fark etmelerini sağlamak ve onlar için güzel bir yaşama kapı aralayacak mesleği sunabilmektir.

Amerikan Kültür Koleji, Diyarbakır'a farklı bir hava katmak için bir arada. Diyarbakır'ın, bir zamanlar olduğu gibi şair, bilim adamı yetiştiren bir kent olması arzusuyla sizlerleyiz.

Unutmayalım ki Diyarbakır'ımızın her bir genci bizim için bir "proje"dir.